

IES MADINA MAYURQA

PROGRAMACIÓ DOCENT DEL DEPARTAMENT DE FILOSOFIA

CURS 2017-2018

Índex de continguts

ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT	5
Composició del departament i assignació de matèries i cursos	5
PROGRAMACIÓ D'ESO	7
Matèria: VALORS ÈTICS	7
Cursos: 1r, 2n i 3r d'ESO	7
Adequació i seqüenciació dels objectius específics (1r, 2n, 3r i 4t d'ESO)	7
Seqüència de continguts	8
1r, 2n i 3r d'ESO	8
Mètodes pedagògics	10
Distribució espai-temps	10
Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge avaluable	10
Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge	22
Criteris de qualificació	23
Procediments de suport i recuperació	23
Materials i recursos didàctics	23
Activitats d'ampliació i reforç	24
Elements transversals tractats	24
Activitats complementàries i extraescolars	25
Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau	25
Mesures d'atenció a la diversitat i adaptacions curriculars	26
4t d'ESO	27
Matèria: VALORS ÈTICS	27
Distribució espai-temps	28
Continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge	28
Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge	33
Criteris de qualificació	33
Procediments de suport i recuperació	34
Materials i recursos didàctics	34
Activitats d'ampliació i reforç	35
Activitats complementàries i extraescolars	35
Mesures d'atenció a la diversitat i adaptacions curriculars	35
PROGRAMACIÓ DE 4t d'ESO	37
Matèria: FILOSOFIA	37
Adequació i seqüenciació dels objectius específics:	37
Seqüència de continguts	37
Mètodes pedagògics	39
Distribució espai-temps	39
Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge avaluable	39
Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge	48
Criteris de qualificació	48
Procediments de suport i recuperació	48
Materials i recursos didàctics	49

Activitats d'ampliació i reforç	49
Activitats complementàries i extraescolars	49
Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau	49
Mesures d'atenció a la diversitat	50
PROGRAMACIÓ DE BATXILLERAT	53
PRIMER DE BATXILLERAT	53
Matèria: FILOSOFIA	53
Adequació i seqüenciació dels objectius específics	53
Seqüència de continguts	53
Mètodes pedagògics	56
Distribució espai-temps	57
Activitats d'ampliació i reforç	57
Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge avaluable	57
Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge	68
Criteris de qualificació	68
Materials i recursos didàctics	69
Procediments de suport i recuperació	69
Activitats complementàries i extraescolars	69
Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau	70
Mesures d'atenció a la diversitat	70
SEGON DE BATXILLERAT	73
Matèria: HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA	73
Adequació i seqüenciació dels Objectius	73
Seqüència dels continguts	73
Metodologia	74
Distribució espai-temps	75
Criteris d'avaluació i <i>estàndards d'aprenentatge avaluable</i>	76
Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge	81
Criteris de qualificació	81
Estructura de l'examen	82
Criteris generals d'avaluació	82
Procediment de suport i recuperació	83
Prova extraordinària de setembre	84
Materials, recursos didàctics i llibres de text	84
Activitats d'ampliació i reforç	85
Activitats complementàries i extraescolars	85
Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau	85
Mesures d'atenció a la diversitat i adaptacions curriculars	86
SEGON DE BATXILLERAT	87
Matèria: PSICOLOGIA	87
Adequació i seqüenciació dels objectius específics:	87
Continguts	87
Distribució per avaluacions	89
Mètodes pedagògics	89
Distribució espai-temps	90
Activitats d'ampliació i reforç	90
Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge avaluable	90

Criteris de qualificació	97
Materials i recursos didàctics	98
Procediments de suport i recuperació	98
Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge	98
Activitats complementàries i extraescolars	99
Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau	99
Mesures d'atenció a la diversitat i adaptacions curriculars	100
Indicadors d'assoliment del procés d'ensenyament-aprenentatge i de la tasca docent	100
APROVACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ DOCENT	102

ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT

Composició del departament i assignació de matèries i cursos

Professorat	Matèria/es impartides	Cursos i Grups
Cap del departament: Joan Carles Alzamora	Història de la Filosofia	2A, 2B, 2C, 2D BATX
	Psicologia	2CD BATX
	Valors ètics	4A ESO
Professor: Ramón Paramio	Filosofia	1A, 1B, 1C, 1D BATX
	Valors ètics	4B, 4CE ESO
	Valors ètics	3CE, 3A ESO
	Valors ètics	2A ESO
	Valors ètics	1A, 1C ESO
Professor: David Garcia	Filosofia	4tBCDE ESO
	Valors ètics	4C ESO
	Valors ètics	3DE, 3B ESO
	Valors ètics	2C, 2B ESO
	Valors ètics	1D, 1B ESO
Professora: Mercedes López	Psicologia	2AB BATX

El Cap de Departament és Joan Carles Alzamora. La professora Mercedes López és del Departament d'Orientació.

PROGRAMACIÓ D'ESO

Matèria: VALORS ÈTICS

Cursos: 1r, 2n i 3r d'ESO

Adequació i seqüenciació dels objectius específics (1r, 2n, 3r i 4t d'ESO)

1. Conèixer la dimensió individual i social de la condició humana i acceptar la pròpia identitat respectant les diferències amb els altres.
2. Desenvolupar l'autoestima, l'afectivitat i l'autonomia personal en les relacions amb les altres persones, així com una actitud contrària a la violència, als estereotips i als prejudicis.
3. Apreciar els valors i les normes de la convivència per aprendre a actuar amb rigor tenint-los en compte i preparar-se per a l'exercici actiu de la ciutadania, i respectar els drets humans, així com el pluralisme propi d'una societat democràtica.
4. Fomentar habilitats emocionals, comunicatives i socials per actuar amb autonomia i participar activament en les relacions de grup, mostrant sempre actituds constructives i altruistes.
5. Descobrir que la diversitat enriqueix i que no ha de ser un obstacle per a la convivència, i mostrar respecte pels costums i per les maneres de viure de persones i poblacions diferents a la pròpia.
6. Assumir els mecanismes fonamentals de funcionament de les societats democràtiques i valorar el paper de l'Administració pública per garantir els serveis públics i l'obligació dels ciutadans de contribuir a mantenir-los i complir les seves obligacions cíviques.
7. Reconèixer-se membres d'una ciutadania global i identificar i valorar la pluralitat de les societats actuals com a enriquidora de la convivència.
8. Identificar i rebutjar situacions d'injustícia i de discriminació, mostrar sensibilitat per les necessitats de les persones i els grups més desfavorits i desenvolupar comportaments solidaris i contraris a la violència.
9. Prendre consciència de la situació del medi ambient i desenvolupar actituds de responsabilitat en la protecció de l'entorn immediat.
10. Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no-discriminació de persones amb discapacitat.
11. Desenvolupar les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres, així com una actitud contrària a la violència, als prejudicis de qualsevol tipus i als estereotips sexistes.
12. Reconèixer els principals conflictes socials i morals del món actual, analitzar-ne les causes i els efectes i jutjar-los des de les teories ètiques.

A més d'aquests objectius presents al currículum de la matèria s'afegeixen aquests altres:

13. Reconèixer-se com a éssers lliures amb capacitat de decisió front els esdeveniments de la vida. Entendre que la llibertat és el fonament de la moral.
14. Comprendre la dimensió moral de les accions humanes, distingint-les de les dimensions socials, religioses i legals.
15. Conèixer les principals teories ètiques que s'han proposat dins la Història de la Filosofia.
16. Problematitzar la ciència i la tecnologia, entendre les implicacions ètiques que comporten i els possibles perills que se'n deriven del seu ús no planificat.

Seqüència de continguts

Els continguts són diferents al primer cicle i al segon cicle. Primer s'indiquen els continguts de 1r, 2, i 3r amb els respectius ítems de la programació i després els de 4t.

1r, 2n i 3r d'ESO

PRIMERA AVALUACIÓ
BLOC 1. LA DIGNITAT DE LA PERSONA
<p>El concepte de <i>persona</i>. El concepte de <i>persona</i> en la història de la filosofia. Característiques principals de la persona. La dimensió moral de la persona. Desenvolupament moral a l'adolescència. Autonomia i heteronomia morals. Concepció kantiana de la persona. La personalitat i els valors ètics. El concepte de <i>virtut</i> en el pensament d'Aristòtil. La intel·ligència emocional.</p>
BLOC 2. LA COMPRESIÓ, EL RESPECTE I LA IGUALTAT EN LES RELACIONS INTERPERSONALS
<p>Dimensió social de la persona. El procés de socialització. L'ètica i el dret. La intel·ligència emocional en les relacions interpersonals. Goleman. L'assertivitat. Les virtuts ètiques.</p>
SEGONA AVALUACIÓ

BLOC 3. LA REFLEXIÓ ÈTICA

Ètica i moral.
La dimensió moral de l'ésser humà.
Ètica i llibertat.
Els valors i les normes ètiques.
Les teories ètiques: concepte i classificació.
El relativisme moral. Els sofistes.
L'intel·lectualisme moral. Sòcrates.
L'eudemonisme. Aristòtil.
L'hedonisme. Epicur.
L'utilitarisme.

BLOC 4. LA JUSTÍCIA I LA POLÍTICA

La relació entre l'ètica, la justícia i la política. La teoria política d'Aristòtil.
L'estat de dret i la divisió de poders.
La participació ciutadana en la vida política.
Fonaments ètics de la Declaració universal dels drets humans.
Fonaments ètics de la Constitució espanyola de 1978.
Fonaments ètics de la Unió Europea.

TERCERA AVALUACIÓ

BLOC 5. ELS VALORS ÈTICS, EL DRET, LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS HUMANS I ALTRES TRACTATS INTERNACIONALS SOBRE DRETS HUMANS

Ètica, dret i justícia. Legalitat i legitimitat.
El jusnaturalisme. Locke.
El positivisme jurídic. Kelsen.
El convencionalisme jurídic. Els sofistes.
La Declaració universal dels drets humans: origen històric, estructura i importància ètica i política.
La Declaració universal dels drets humans i el concepte de *dignitat personal*.
Desenvolupament històric dels drets humans: les tres generacions.
Origen històric i importància dels drets de la dona i els drets dels infants.
La defensa dels drets humans en el món actual. Problemes i reptes.

BLOC 6. ELS VALORS ÈTICS EN RELACIÓ AMB LA CIÈNCIA I LA TECNOLOGIA

Implicacions ètiques de la ciència i la tecnologia.
Principals perills de la recerca científica i tecnològica.
Els perills de la tecnodependència.
La bioètica i els problemes que presenta.

Mètodes pedagògics

Tots els continguts es tractaran inicialment des dels coneixements previs que els alumnes tinguin d'ells, construint a poc a poc nous coneixements a partir d'activitats diverses, com l'anàlisi de pel·lícules i documentals, l'anàlisi i posada en comú de textos de diversa procedència (premsa, webs, llibres, revistes, etc.), l'ús de plataformes digitals per cercar informació, elaborar continguts, compartir-los en xarxa, etc.

Les activitats tendran un equilibri entre les individuals, les de petit grup i les del gran grup, alternant entre elles per mantenir la motivació i l'interès dels alumnes.

Distribució espai-temps

La gestió del temps dins els límits establerts normativament són realment petits. S'intentarà evitar, però, la repetició de les mateixes activitats seguides per afavorir la motivació contínua cap a l'assignatura. Així, s'alternarà entre les explicacions del professor, les activitats o exercicis fets a classe, el visionat d'audiovisuals, el comentari de textos i els debats de temes filosòfics.

L'espai de l'aula pot ser variat en funció del tipus de procés d'aprenentatge. Per defecte les aules estan distribuïdes en files orientades cap a les pissarres i el professor. Quan es faci treball cooperatiu es mourà el mobiliari per agrupar els equips. Quan es faci debat es col·locaran els pupitres en forma de U per a què es vegin tots les cares i facilitar sentir a tothom per igual.

Críteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge avaluable

BLOC 1. LA DIGNITAT DE LA PERSONA

1. Construir un concepte de *persona* sent conscients que és indefinible i valorar la dignitat de les persones pel fet de ser lliures.

1.1. Assenyala les dificultats per definir el concepte de persona, n'analitza el significat etimològic i valora algunes definicions aportades per filòsofs.

1.2. Descriu les característiques principals de la persona: substància independent, racional i lliure.

1.3. Explica i valora la dignitat de la persona, que, com a ens autònom, es converteix en un "ésser moral".

2. Comprendre la crisi de la identitat personal que sorgeix a l'adolescència i les causes que la provoquen i descriure les característiques dels grups que formen els adolescents i la influència que exerceixen sobre els membres, amb la finalitat de prendre consciència de la necessitat de desenvolupar la pròpia autonomia personal i controlar la conducta per seguir creixent moralment i passar a la vida adulta.

2.1. Està informat, de fonts diverses, sobre les característiques dels grups d'adolescents i la influència que exerceixen sobre els membres a l'hora de determinar la seva conducta, i fa un resum de la informació obtinguda.

2.2. *Elabora conclusions sobre la importància que té per a l'adolescent desenvolupar l'autonomia personal i tenir el control de la pròpia conducta de conformitat amb els valors ètics lliurement triats.*

3. Identificar els conceptes d'*heteronomia* i *autonomia* a través de la concepció kantiana de *persona*, amb la finalitat de valorar-ne la importància i aplicar-los a la realització de la vida moral.

3.1. *Explica la concepció kantiana del concepte de persona com a subjecte autònom capaç de dictar les pròpies normes morals.*

3.2. *Comenta i valora la idea de Kant de concebre la persona com un fi en si mateix i rebutjar la possibilitat que sigui tractada pels altres com a instrument per aconseguir finalitats alienes a ella.*

4. Descriure en què consisteix la personalitat i valorar la importància d'enriquir-la amb valors i virtuts ètiques mitjançant l'esforç i la voluntat personal.

4.1. *Identifica en què consisteix la personalitat i els factors genètics, socials, culturals i mediambientals que intervenen a l'hora de construir-la i aprecia la capacitat d'autodeterminació en l'ésser humà.*

5. Justificar la importància que té l'ús de la raó i la llibertat en l'ésser humà per determinar "com vol ser" i triar els valors ètics que vol incorporar a la seva personalitat.

5.1. *Describeix i valora el paper rellevant de la raó i la llibertat per configurar, amb els seus propis actes, l'estructura de la seva personalitat.*

5.2. *Elabora una llista dels valors ètics que considera desitjables per integrar-los a la seva personalitat i explica les raons d'aquesta tria.*

6. Entendre la relació entre els actes, els hàbits i el desenvolupament del caràcter mitjançant la comprensió del concepte de *virtut* d'Aristòtil i, especialment, en referència a les virtuts ètiques, per la importància que tenen en el desenvolupament de la personalitat.

6.1. *Assenyala en què consisteix la virtut i les característiques que té segons Aristòtil i indica com es relaciona amb els actes, els hàbits i el caràcter.*

6.2. *Enumera alguns dels beneficis que, segons Aristòtil, aporten les virtuts ètiques a l'ésser humà, identifica algunes d'aquestes virtuts i les ordena d'acord amb un criteri racional.*

7. Analitzar en què consisteix la intel·ligència emocional i valorar la importància que té en el desenvolupament moral de l'ésser humà.

7.1. *Defineix la intel·ligència emocional, descriu les característiques que presenta i valora la importància que té en la construcció moral de l'ens humà.*

7.2. *Explica en què consisteixen les emocions i els sentiments i com es relacionen amb la vida moral.*

7.3. *Mitjançant un debat en grup, troba la relació que hi ha entre algunes virtuts i valors ètics i el desenvolupament de les capacitats d'autocontrol emocional i automotivació, com la sinceritat, el respecte, la prudència, la templança, la justícia i la perseverança, entre altres.*

8. Valorar la importància del desenvolupament de la intel·ligència emocional, la influència que exerceix en la construcció de la personalitat i el caràcter moral que

té, i ser capaç d'utilitzar la introspecció per reconèixer emocions i sentiments propis, amb la finalitat de millorar les habilitats emocionals.

8.1. *Comprèn en què consisteixen les habilitats emocionals que, segons Goleman, ha de desenvolupar l'ésser humà i elabora, en col·laboració amb el grup, un esquema explicatiu d'aquesta qüestió.*

8.2. *Relaciona el desenvolupament de les habilitats emocionals amb l'adquisició de les virtuts ètiques, com la perseverança, la prudència, l'autonomia personal, la temprança, la fortalesa de voluntat, l'honestedat amb un mateix, el respecte a la justícia i la fidelitat als propis principis ètics, entre altres.*

8.3. *Utilitza la introspecció com a mitjà per reconèixer els propis sentiments, emocions i estats d'ànim, amb la finalitat de tenir-ne més autocontrol i ser capaç d'automotivar-se, de convertir-se en l'amo de la seva pròpia conducta.*

9. Comprendre i apreciar la capacitat de l'ésser humà d'influir de manera conscient i voluntària en la construcció de la seva pròpia identitat, conformement a un valors ètics, i així millorar l'autoestima.

9.1. *Reconeix i valora la capacitat que té de modelar la seva pròpia identitat i fer de si mateix una persona justa, sincera, tolerant, amable, generosa, respectuosa, solidària, honesta, lliure, etc.; en una paraula: una persona digna de ser apreciada per ella mateixa.*

9.2. *Dissenya un projecte de vida personal conforme al model de persona que vol ser i els valors ètics que vol adquirir i fa que la seva pròpia vida tenguí un sentit.*

BLOC 2. LA COMPRESIÓ, EL RESPECTE I LA IGUALTAT EN LES RELACIONS INTERPERSONALS

1. Conèixer els fonaments de la naturalesa social de l'ésser humà i la relació dialèctica que s'estableix entre aquest i la societat, i valorar la importància d'una vida social dirigida pels valors ètics.

1.1. *Explica per què l'ésser humà és social per naturalesa i valora les conseqüències que té aquest fet en la seva vida personal i moral.*

1.2. *Reflexiona, en petits grups, sobre la influència mútua que s'estableix entre l'individu i la societat.*

1.3. *Aporta raons que fonamenten la necessitat d'establir uns valors ètics que guiïn les relacions interpersonals i empra la iniciativa personal per elaborar, mitjançant suports informàtics, una presentació gràfica de les seves conclusions sobre aquest tema.*

2. Descriure i valorar la importància de la influència de l'entorn social i cultural en el desenvolupament moral de la persona mitjançant l'anàlisi del paper que exerceixen els agents socials.

2.1. *Describeix el procés de socialització i valora la importància que té en la interiorització individual dels valors i les normes morals que regeixen la conducta de la societat en la qual viu.*

2.2. *Exemplifica, en col·laboració amb el grup, la influència que tenen en la configuració de la personalitat humana els valors morals inculcats pels agents socials, entre els quals la família, l'escola, els amics i els mitjans de comunicació*

de massa, i elabora un esquema i unes conclusions utilitzant suports informàtics.

2.3. Justifica i valora la necessitat de la crítica racional com a mitjà indispensable per adequar els costums, les normes, els valors, etc., del seu entorn als valors ètics universals establerts en la Declaració universal dels drets humans i rebutja tot el que pot atemptar contra la dignitat humana i els drets fonamentals de les persones.

3. Distingir, en la persona, els àmbits de la vida privada i de la vida pública —la primera regulada per l'ètica i la segona, pel dret—, amb la finalitat d'identificar els límits de la llibertat personal i de la social.

3.1. Defineix els àmbits de la vida privada i de la pública, així com el límit de la llibertat humana en tots dos casos.

3.2. Distingeix els àmbits d'acció que corresponen a l'ètica dels que corresponen al dret i exposa les seves conclusions mitjançant una presentació elaborada amb mitjans informàtics.

3.3. Reflexiona sobre el problema de la relació entre el camp privat i el públic i la possibilitat que sorgeixi un conflicte de valors ètics entre tots dos, així com sobre la forma de trobar una solució basada en els valors ètics, exemplifica de manera concreta aquests casos i exposa les possibles solucions fonamentades èticament.

4. Assenyalar i valorar la importància de les habilitats de la intel·ligència emocional assenyalades per Goleman en relació amb la vida interpersonal i el vincle que mantenen amb els valors ètics que enriqueixen les relacions humanes.

4.1. Comprèn la importància que, per a Goleman, tenen les capacitats de reconèixer les emocions alienes i de controlar les relacions interpersonals i elabora un resum esquemàtic d'aquest tema.

5. Utilitzar la conducta assertiva i les habilitats socials amb la finalitat d'incorporar a la pròpia personalitat alguns valors i virtuts ètiques necessaris per desenvolupar una vida social més justa i enriquidora.

5.1. Explica en què consisteix la conducta assertiva, la compara amb el comportament agressiu o inhibid i adopta com a principi moral fonamental, en les relacions interpersonals, el respecte a la dignitat de les persones.

5.2. Mostra, en les relacions interpersonals, una actitud de respecte cap als drets que qualsevol ésser humà té de sentir, pensar i actuar de forma diferent, d'equivocar-se, de gaudir del temps de descans, de tenir una vida privada, de prendre les pròpies decisions, etc., i, específicament, de ser valorat de forma especial pel simple fet de ser persona, sense discriminar ni menysprear ningú.

5.3. Empra, en diàlegs curts reals o inventats, habilitats socials com l'empatia, l'escolta activa i la interrogació assertiva, entre altres, amb la finalitat d'aprendre a utilitzar-les de forma natural en la relació amb els altres.

5.4. Exercita, mitjançant diàlegs orals, algunes tècniques de comunicació interpersonal, com la forma adequada de dir no, el disc ratllat, el banc de boira, etc., amb l'objecte de dominar-les i poder-les utilitzar en el moment adequat.

6. Justificar la importància que tenen els valors i les virtuts ètiques per aconseguir unes relacions interpersonals justes, respectuoses i satisfactòries.

6.1. *Identifica l'adquisició de les virtuts ètiques, entre les quals la prudència, la lleialtat, la sinceritat, la generositat, etc., com una condició necessària per aconseguir unes bones relacions interpersonals*

6.2. *Elabora una llista amb alguns valors ètics que han d'estar presents en les relacions entre l'individu i la societat, com la responsabilitat, el compromís, la tolerància, el pacifisme, la lleialtat, la solidaritat, la prudència, el respecte mutu i la justícia, entre altres.*

6.3. *Destaca el deure moral i cívic que té tothom d'ajudar qualsevol persona la vida, la llibertat i la seguretat de la qual estiguin en perill de forma imminent i de col·laborar, segons les pròpies possibilitats, a prestar els primers auxilis en casos d'emergència.*

BLOC 3. LA REFLEXIÓ ÈTICA

1. Distingir entre ètica i moral, assenyalar-ne les semblances i les diferències i valorar la importància de la reflexió ètica com un saber pràctic necessari per guiar de forma racional la conducta de l'ésser humà cap a la seva plena realització.

1.1. *Reconeix les diferències que hi ha entre l'ètica i la moral quant a l'origen i la finalitat.*

1.2. *Aporta raons que justifiquen la importància de la reflexió ètica com una guia racional de conducta necessària en la vida de l'ésser humà i expressa de forma apropiada els arguments en els quals es fonamenta.*

2. Destacar el significat i la importància de la naturalesa moral de l'ésser humà, analitzar les seves etapes de desenvolupament i prendre consciència de la necessitat que té de normes ètiques, lliurement i racionalment assumides, com a guia del seu comportament.

2.1. *Distingeix la conducta instintiva de l'animal del comportament racional i lliure de l'ésser humà, destaca la magnitud de les seves diferències i valora les conseqüències que tenen en la vida de les persones.*

2.2. *Assenyala en què consisteix l'estructura moral de la persona com a ésser racional i lliure, raó per la qual aquesta és responsable de la seva conducta i de les conseqüències que se'n deriven.*

2.3. *Explica les tres etapes del desenvolupament moral de l'home segons la teoria de Piaget o la de Kohlberg i les característiques pròpies de cadascuna, i destaca com es passa de l'heteronomia a l'autonomia.*

3. Reconèixer que la llibertat constitueix l'arrel de l'estructura moral de la persona i valorar el paper de la intel·ligència i la voluntat com a factors que incrementen la capacitat d'autodeterminació.

3.1. *Describeix la relació existent entre la llibertat i els conceptes de persona i estructura moral.*

3.2. *Analitza i valora la influència que tenen en la llibertat personal la intel·ligència, que ens permet conèixer les possibles opcions que podem triar, i la voluntat, que ens dona la força suficient per fer el que hem decidit fer.*

3.3. *Analitza alguns factors biològics, psicològics, socials, culturals i ambientals que influeixen en el desenvolupament de la intel·ligència i la voluntat,*

especialment el paper de l'educació, i exposa les seves conclusions de forma clara mitjançant una presentació elaborada amb suports informàtics i audiovisuals.

4. Justificar i apreciar el paper dels valors en la vida personal i social i destacar-ne les característiques, la classificació i la jerarquia, amb la finalitat de comprendre'n la naturalesa i la importància.

4.1. *Explica què són els valors, descriu les principals característiques que presenten i valora la importància que tenen en la vida individual i col·lectiva de les persones.*

4.2. *Cerca i selecciona informació sobre l'existència de diferents classes de valors, com els religiosos, els afectius, els intel·lectuals, els vitals, etc.*

4.3. *Elabora, en grup, una jerarquia de valors i explica la seva fonamentació racional mitjançant una exposició en què s'usen mitjans informàtics o audiovisuals.*

5. Destaca la importància dels valors ètics, les especificacions d'aquests i la influència que exerceixen en la vida personal i social de l'ésser humà, així com la necessitat que siguin reconeguts i respectats per tothom.

5.1. *Descriu les característiques distintives dels valors ètics utilitzant exemples concrets i valora la relació essencial que mantenen amb la dignitat humana i la conformació d'una personalitat justa i satisfactòria.*

5.2. *Empra el seu esperit emprenedor per dissenyar, en grup, una campanya destinada a difondre la importància de respectar els valors ètics tant en la vida personal com en la vida social.*

6. Establir el concepte de *norma ètica* i apreciar-ne la importància, identificar-ne les característiques i conèixer la naturalesa del seu origen i la validesa que tenen, mitjançant el coneixement del debat ètic que va existir entre Sòcrates i els sofistes.

6.1. *Defineix el concepte de norma i de norma ètica i les distingeix de les normes morals, jurídiques, religioses, etc.*

6.2. *Exposa qui eren els sofistes i alguns dels fets i les raons en els quals es fonamentava la seva teoria relativista de la moral, i assenjala les conseqüències que aquesta té en la vida de les persones.*

6.3. *Coneix els motius que varen empènyer Sòcrates a afirmar l'intel·lectualisme moral i explica en què consisteix i quina crítica li va fer Plató.*

6.4. *Compara el relativisme i l'objectivisme moral, valora la vigència d'aquestes teories ètiques actualment i expressa les seves opinions de forma argumentada.*

7. Prendre consciència de la importància dels valors i les normes ètiques com a guia de la conducta individual i de la social, i assumir la responsabilitat de difondre'ls i promoure'ls pels beneficis que aporten a la persona i a la comunitat.

7.1. *Destaca algunes de les conseqüències negatives que, per a l'individu i la comunitat, té l'absència de valors i normes ètiques, com l'egoisme, la corrupció, la mentida, l'abús de poder, la intolerància, la insolidaritat, la violació dels drets humans, etc.*

7.2. *A partir de la seva iniciativa personal i la col·laboració en grup, organitza i*

desenvolupa una campanya al seu entorn amb la finalitat de promoure el reconeixement dels valors ètics com a elements fonamentals del ple desenvolupament personal i social.

8. Explicar les característiques i els objectius de les teories ètiques, així com la classificació d'aquestes en ètiques de finalitats i procedimentals, i assenyalar els principis més destacats de l'hedonisme d'Epicur.

8.1. Enumera els elements distintius de les teories ètiques, argumenta la classificació d'aquestes com a ètiques de finalitats i elabora un esquema amb les característiques més destacades.

8.2. Enumera els aspectes fonamentals de la teoria hedonista d'Epicur i els valors ètics que defensa i destaca les característiques que la identifiquen com una ètica de finalitats.

8.3. Elaborar, en col·laboració amb el grup, arguments a favor i/o en contra de l'epicureisme i exposa les seves conclusions amb els arguments racionals corresponents.

9. Entendre els principals aspectes de l'eudemonisme aristotèlic, identificar-lo com una ètica de finalitats i valorar-ne la importància i la vigència actuals.

9.1. Explica el significat del terme eudemonisme i el significat per a Aristòtil de la felicitat entesa com a bé suprem, i n'extreu unes conclusions.

9.2. Distingeix els tres tipus de tendències que hi ha a l'ésser humà, segons Aristòtil, i com es relacionen amb el que ell considera bé suprem de la persona.

9.3. Aporta raons per classificar l'eudemonisme d'Aristòtil dins la categoria de l'ètica de finalitats.

10. Comprendre els elements més significatius de l'ètica utilitarista i la relació que manté amb l'hedonisme d'Epicur, classificar-la com una ètica de finalitats i elaborar arguments que donin suport a la valoració personal d'aquest plantejament ètic.

10.1. Ressenya les idees fonamentals de l'ètica utilitarista: el principi d'utilitat, el concepte de plaer, la compatibilitat de l'egoisme individual amb l'altruisme universal i la ubicació del valor moral en les conseqüències de l'acció, entre altres.

10.2. Enumera les característiques que fan de l'utilitarisme i de l'epicureisme unes ètiques de finalitat.

10.3. Argumenta racionalment les seves opinions sobre l'ètica utilitarista.

BLOC 4. LA JUSTÍCIA I LA POLÍTICA

1. Comprendre i valorar la importància de la relació existent entre els conceptes d'ètica, política i justícia mitjançant l'anàlisi i la definició d'aquests termes i destacar el vincle que els uneix en el pensament d'Aristòtil.

1.1. Explica i valora les raons que dona Aristòtil per establir un vincle necessari entre ètica, política i justícia

1.2. Utilitza i selecciona informació sobre els valors ètics i cívics, i identifica i valora les semblances, les diferències i les relacions que hi ha entre aquests valors.

2. Conèixer i valorar la política d'Aristòtil i les seves característiques essencials, entendre el seu concepte de *justícia* i la relació d'aquesta amb el bé comú i la felicitat i elaborar un judici crític sobre la perspectiva d'aquest filòsof.

2.1. *Elabora, partint de la seva iniciativa personal, una presentació en suport informàtic sobre la política aristotèlica com una teoria organicista, amb una finalitat ètica i que atribueix la funció educativa a l'Estat.*

2.2. *Selecciona i usa informació, en col·laboració amb el grup, per entendre i valorar la importància que Aristòtil dóna a la justícia com el valor ètic en el qual es fonamenta la legitimitat de l'Estat i la relació que manté amb la felicitat i el bé comú, i exposa les seves conclusions personals degudament fonamentades.*

3. Justificar racionalment la necessitat dels valors i principis ètics continguts en la Declaració universal dels drets humans com a fonament universal de les democràcies durant els segles XX i XXI, i destacar-ne les característiques i la relació amb els conceptes d'*estat de dret* i de *divisió de poders*.

3.1. *Fonamenta racionalment i èticament l'elecció de la democràcia com un sistema que està per damunt altres formes de govern pel fet d'incorporar, com a principis, els valors ètics assenyalats en la Declaració universal dels drets humans.*

3.2. *Defineix el concepte d'estat de dret i el relaciona amb la defensa dels valors ètics i cívics en la societat democràtica.*

3.3. *Describeix el significat dels conceptes de democràcia, ciutadà, sobirania, autonomia personal, igualtat, justícia, representativitat, etc., i la relació existent entre aquests conceptes.*

3.4. *Explica la divisió de poders proposada per Montesquieu i la funció que exerceixen el poder legislatiu, l'executiu i el judicial a l'estat democràtic com a instruments per evitar el monopoli del poder polític i com a mitjà que permet als ciutadans controlar l'Estat.*

4. Reconèixer la necessitat de la participació activa dels ciutadans en la vida política de l'Estat amb la finalitat d'evitar els riscos d'una democràcia que violi els drets humans.

4.1. *Assumeix i explica el deure moral i civil que tenen els ciutadans de participar activament en l'exercici de la democràcia amb la finalitat que es respectin els valors ètics i cívics en el si de l'Estat.*

4.2. *Defineix la magnitud d'alguns dels riscos que existeixen als governs democràtics quan no es respecten els valors ètics de la Declaració universal dels drets humans, com la degeneració en demagògia, la dictadura de les majories i l'escassa participació ciutadana, entre altres, i exposa possibles mesures per evitar-los.*

5. Conèixer i valorar els fonaments de la Constitució espanyola de 1978 i identificar els valors ètics dels quals parteix i els conceptes preliminars que estableix.

5.1. *Identifica i aprecia els valors ètics més destacats en els quals es fonamenta la Constitució espanyola i assenjala l'origen de la seva legitimitat i la finalitat que persegueix mitjançant la lectura comprensiva i comentada del preàmbul.*

5.2. Descriu els conceptes preliminars delimitats en la Constitució espanyola i la seva dimensió ètica, com la nació espanyola, la pluralitat ideològica i les funcions atribuïdes a les forces armades, a través de la lectura comprensiva i comentada dels articles 1-9.

6. Mostrar respecte per la Constitució espanyola, identificar-hi, mitjançant una lectura explicativa i comentada, els drets i els deures que té l'individu com a persona i ciutadà i valorar-ne l'adequació a la Declaració universal dels drets humans, amb la finalitat d'assumir de forma conscient i responsable els principis de convivència que han de regir a l'Estat espanyol.

6.1. Assenyala i comenta la importància i els límits dels drets i les llibertats públiques fonamentals de la persona establerts en la Constitució, com la llibertat ideològica, religiosa i de culte; el caràcter aconfessional de l'Estat espanyol; el dret a la lliure expressió d'idees i pensaments, i el dret a la reunió pública i a la lliure associació.

7. Assenyalar i apreciar l'adequació de la Constitució espanyola als principis ètics defensats per la Declaració universal dels drets humans mitjançant la lectura comentada i reflexiva de les seccions "Els drets i els deures dels ciutadans" (articles 30-38) i "Els principis rectors de la política social i econòmica" (articles 39-52).

7.1. Coneix i aprecia l'adequació de la Constitució espanyola a la Declaració universal dels drets humans i assenyala els valors ètics en els quals es fonamenten els drets i els deures dels ciutadans, així com els principis rectors de la política social i econòmica.

7.2. Explica i assumeix els deures ciutadans que estableix la Constitució, els ordena per ordre d'importància i justifica l'ordre triat.

7.3. Aporta raons per justificar la importància que té, per al bon funcionament de la democràcia, el fet que els ciutadans siguin conscients no tan sols dels seus drets, sinó també de les seves obligacions com a deures cívics, jurídics i ètics.

7.4. Reconeix la responsabilitat fiscal dels ciutadans com un deure ètic que contribueix al desenvolupament del bé comú i la relació que manté amb els pressuposts generals de l'Estat.

8. Conèixer els elements essencials de la Unió Europea i analitzar els beneficis rebuts i les responsabilitats adquirides pels estats membres i els ciutadans, amb la finalitat de reconèixer-ne la utilitat i allò que ha aconseguit.

8.1. Descriu la integració econòmica i política de la Unió Europea, el desenvolupament històric que ha experimentat des del 1951 i els objectius i els valors ètics en els quals es fonamenta, d'acord amb la Declaració universal dels drets humans.

8.2. Identifica i valora la importància del que ha assolit la Unió Europea i els beneficis que ha suposat per a la vida dels ciutadans, com ara l'anul·lació de fronteres i restriccions duaneres, la lliure circulació de persones i capitals, etc., així com les obligacions adquirides als diferents àmbits: econòmic, polític, de la seguretat i la pau, etc.

BLOC 5. ELS VALORS ÈTICS, EL DRET, LA DECLARACIÓ UNIVERSAL

DELS DRETS HUMANS I ALTRES TRACTATS INTERNACIONALS SOBRE DRETS HUMANS

1. Assenyalar la vinculació existent entre l'ètica, el dret i la justícia a través del coneixement de les semblances, les diferències i les relacions d'aquests conceptes i analitzar el significat dels termes de *legalitat* i *legitimitat*.

1.1. Cerca i selecciona informació de pàgines web per identificar les diferències, les semblances i els vincles existents entre l'ètica i el dret i entre la legalitat i la legitimitat, i elabora i presenta conclusions fonamentades.

2. Explicar el problema de la justificació de les normes jurídiques mitjançant l'anàlisi de les teories del dret natural o jusnaturalisme, el convencionalisme i el positivisme jurídic i identificar l'aplicació d'aquestes teories al pensament jurídic d'alguns filòsofs, amb la finalitat d'anar conformant una opinió argumentada sobre la fonamentació ètica de les lleis.

2.1. Elaborar, en grup, una presentació en suport digital sobre l'objectiu i les característiques de la teoria jusnaturalista del dret i identifica, en el pensament de Locke, un exemple d'aquesta teoria, relacionat amb l'origen de les lleis jurídiques, la validesa que tenen i les funcions que atribueix a l'Estat.

2.2. Destaca i valora, en el pensament sofista, la distinció entre phýsis i nomós, descriu l'aportació que fa al convencionalisme jurídic i elabora conclusions argumentades sobre aquest tema.

2.3. Analitza informació sobre el positivisme jurídic de Kelsen, principalment pel que fa a la validesa de les normes i els criteris que utilitza, especialment el d'eficàcia, i a la relació que estableix entre l'ètica i el dret.

2.4. Recorre al seu esperit emprenedor i a la iniciativa personal per elaborar, en grup, una presentació en suport informàtic en què compara les tres teories del dret i explica les seves conclusions.

3. Analitzar el moment històric i polític que va impulsar l'elaboració de la Declaració universal dels drets humans i la creació de l'ONU, amb la finalitat d'entendre-les com una necessitat del seu temps, el valor de les quals continua vigent com a fonament ètic universal de la legitimitat del dret i dels estats.

3.1. Explica la funció de la Declaració universal dels drets humans com un codi ètic reconegut pels països integrants de l'ONU amb la finalitat de promoure la justícia, la igualtat i la pau a tot el món.

3.2. Contrasta informació dels esdeveniments històrics i polítics que varen donar lloc a la Declaració universal dels drets humans, entre els quals les ideologies nacionalistes i racistes que defensaven la superioritat d'uns homes sobre els altres fins a arribar a l'extrem de l'Holocaust jueu i a la discriminació i l'extermini de totes les persones que no pertanyien a una determinada ètnia, model físic, religió, idees polítiques, etc.

3.3. Assenyala els objectius que va tenir la creació de l'ONU i la data en la qual es va signar la Declaració universal dels drets humans, i valora la importància d'aquest fet per a la història de la humanitat.

4. Identificar, en el preàmbul de la Declaració universal dels drets humans, el respecte a la dignitat de les persones i els seus atributs essencials com el

fonament del qual deriven tots els drets humans.

4.1. *Explica, mitjançant la lectura del preàmbul de la Declaració universal dels drets humans, en què consisteix la dignitat que aquesta Declaració reconeix a l'ésser humà com a persona posseïdora d'uns drets universals, inalienables i innats.*

5. Interpretar i apreciar el contingut i l'estructura interna de la Declaració universal dels drets humans amb la finalitat de conèixer-la i propiciar-ne la valoració i el respecte.

5.1. *Elabora un esquema sobre l'estructura de la Declaració universal dels drets humans, que es compon d'un preàmbul i 30 articles, que es poden classificar de la manera següent:*

— *Els articles 1-2 es refereixen als drets inherents a qualsevol persona: la llibertat, la igualtat, la fraternitat i la no-discriminació.*

— *Els articles 3-11 es refereixen als drets individuals.*

— *Els articles 12-17 estableixen els drets de l'individu en relació amb la comunitat.*

— *Els articles 18-21 assenyalen les llibertats i els drets polítics.*

— *Els articles 22-27 se centren en els drets econòmics, socials i culturals.*

— *Finalment, els articles 28-30 es refereixen a la interpretació de tots els drets, a les condicions necessàries per exercir-los i als límits que tenen.*

5.2. *Elabora una campanya, en col·laboració amb el grup, amb la finalitat de difondre, al seu entorn escolar, familiar i social, la Declaració universal dels drets humans com a fonament del dret i la democràcia.*

6. Comprendre el desenvolupament històric dels drets humans com una conquesta de la humanitat i valorar la importància dels problemes que suposa actualment l'exercici dels drets de la dona i de l'infant a gran part del món, conèixer les causes d'aquests problemes i prendre'n consciència amb la finalitat de promoure'n la solució.

6.1. *Describeu els fets més influents en el desenvolupament històric dels drets humans, partint dels drets de la primera generació —els drets civils i polítics— i passant pels de la segona generació —econòmics, socials i culturals— i els de la tercera —els drets dels pobles a la solidaritat, el desenvolupament i la pau.*

6.2. *Dóna raons sobre l'origen històric del problema dels drets de la dona i reconeix els patrons econòmics i socioculturals que han fomentat la violència i la desigualtat entre sexes.*

6.3. *Justifica la necessitat d'actuar en defensa dels drets dels infants i lluitar contra la violència i l'abús de què són víctimes els infants al segle XXI, com l'abús sexual, el treball infantil, la utilització d'infants com a soldats, etc.*

6.4. *Elabora, en col·laboració amb el grup, una campanya contra la discriminació de la dona i la violència masclista adreçada al seu entorn familiar, escolar i social i avalua els resultats obtinguts.*

7. Avaluar, utilitzant el judici crític, la magnitud dels problemes als quals s'enfronta actualment l'aplicació de la Declaració universal dels drets humans i valorar la tasca que duen a terme institucions i ONG que defensen els drets

humans auxiliant les persones que, per naturalesa, tenen aquests drets, però que no tenen l'oportunitat d'exercir-los.

7.1. Investiga, mitjançant informació obtinguda de diferents fonts, els problemes i els reptes que té l'aplicació de la Declaració universal dels drets humans quant a l'exercici dels drets següents:

— *Els drets civils, amb problemes relatius a la intolerància, l'exclusió social, la discriminació de la dona, la violència masclista i l'existència d'actituds com l'homofòbia, el racisme, la xenofòbia, l'assetjament laboral i escolar, etc.*

— *Els drets polítics: guerres, terrorisme, dictadures, genocidi, refugiats polítics, etc.*

7.2. Indaga, mitjançant un treball col·laboratiu, la tasca que duen a terme institucions i voluntaris a tot el món perquè es compleixin els drets humans, com ara Amnistia Internacional i ONG com Mans Unides, Metges sense Fronteres i Càritas, entre altres, i elabora i exposa les seves conclusions.

BLOC 6. ELS VALORS ÈTICS EN RELACIÓ AMB LA CIÈNCIA I LA TECNOLOGIA

1. Reconèixer la importància que té la dimensió moral de la ciència i la tecnologia, així com la necessitat d'establir límits ètics i jurídics amb la finalitat d'orientar-ne l'activitat d'acord amb els valors defensats per la Declaració universal dels drets humans.

1.1. Utilitza informació de diferents fonts per analitzar la dimensió moral de la ciència i la tecnologia i avaluar l'impacte positiu o negatiu que poden tenir en tots els àmbits de la vida humana, com el social, l'econòmic, el polític, l'ètic i l'ecològic, entre altres.

1.2. Aporta arguments que fonamenten la necessitat de posar límits ètics i jurídics a la recerca i a la pràctica científica i tecnològica, amb la dignitat humana i els valors ètics reconeguts en la Declaració universal dels drets humans com a criteri normatiu.

1.3. Recorre a la iniciativa personal per exposar les seves conclusions sobre el tema tractat ordenades racionalment i de forma argumentada, utilitzant mitjans informàtics i audiovisuals.

2. Entendre i valorar el problema de la tecnodependència i l'alienació humana a la qual aquesta condueix.

2.1. Destaca el problema i el perill que representa per a l'ésser humà la tecnodependència, n'assenyala els símptomes i les causes i en valora les conseqüències negatives, com una addicció incontrolada als dispositius electrònics, als videojocs i a les xarxes socials, que condueixen les persones cap a una progressiva deshumanització.

3. Utilitzar els valors ètics continguts en la Declaració universal dels drets humans en el camp científic i tecnològic amb la finalitat d'evitar que els avenços s'apliquin de forma inadequada i solucionar els dilemes morals que de vegades es presenten, especialment en el terreny de la medicina i la biotecnologia.

3.1. Analitza informació seleccionada de diverses fonts amb la finalitat de saber

en què consisteixen alguns dels avenços en medicina i biotecnologia que plantegen dilemes morals, com la utilització de cèl·lules mare, la clonació i l'eugenèsia, entre altres, i assenyala alguns perills que aquests comporten si es prescindeix del respecte a la dignitat humana i als seus valors fonamentals.

3.2. Presenta una actitud de tolerància i respecte davant les diferents opinions que s'expressen en la confrontació d'idees amb la finalitat de solucionar els dilemes ètics, sense oblidar la necessitat d'utilitzar el rigor en la fonamentació racional i ètica de totes les alternatives de solució plantejades.

4. Reconèixer que, actualment, hi ha casos en què la recerca científica no és neutral, sinó que està determinada per interessos polítics, econòmics, etc., mitjançant l'anàlisi de la idea de *progrés* i de la interpretació equivocada que se'n fa quan els objectius que es pretenen aconseguir no respecten un codi ètic fonamentat en la Declaració universal dels drets humans.

4.1. Obté i selecciona informació, mitjançant un treball col·laboratiu, d'alguns casos en què la recerca científica i tecnològica no ha estat guiada pels valors ètics de la Declaració universal dels drets humans ni hi és compatible, la qual cosa genera impactes negatius en l'àmbit humà i en el mediambiental, i n'assenyala les causes.

4.2. Raona, en col·laboració amb el grup, sobre la idea de progrés en la ciència i la relació que manté amb els valors ètics i el respecte a la dignitat humana i al seu entorn, i n'extreu unes conclusions i les exposa.

4.3. Selecciona i contrasta informació, en col·laboració amb el grup, sobre algunes de les amenaces que, per al medi ambient i la vida, suposa l'aplicació indiscriminada de la ciència i la tecnologia, com l'explotació descontrolada dels recursos naturals, la destrucció d'hàbitats, la contaminació química i industrial, la pluja àcida, el canvi climàtic, la desertificació, etc.

Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

No hi ha llibre de text a Valors ètics.

Cada alumne ha de tenir un quadern propi, únic per a l'assignatura, on es recullin els materials lliurats pel professorat, les tasques, activitats, apunts de classe, etc.

El professor controlarà diàriament la feina de cada alumne, revisant el quadern i les activitats encarregades.

A cada avaluació es tindrà en compte si ha progressat respecte de l'avaluació anterior.

El quadern és un requisit indispensable per aprovar l'avaluació, si no és lliura el quadern és un suspès.

Si el comportament d'un alumne fa que se l'hagi d'avisar 3 vegades per actituds greus durant les classes, suspendrà l'avaluació per no ser coherent amb una assignatura que tracta precisament de "valors ètics".

Criteris de qualificació

Per aprovar l'avaluació serà requisit indispensable lliurar el quadern. Si no és lliura és un suspens directament. Es demanarà el quadern una vegada cada avaluació com a mínim.

Si es lliura, el quadern tindrà un pes d'entre un 50% i un 70% de la nota, en funció de les activitats realitzades.

La participació i actitud a classe valdrà entre un 30% i un 50%.

Es podran realitzar controls en funció del criteri del professor/a i tendran el mateix pes que el quadern.

Procediments de suport i recuperació

L'alumnat que no pugui seguir adequadament les classes podrà realitzar activitats complementàries que el professor lliurarà.

A final de curs hi podrà haver, si s'escau, una prova de recuperació global o treball per a l'alumnat que no hagi superat alguna avaluació.

Els alumnes que tenguin pendent Valors ètics d'un curs anterior només hauran d'aprovar l'assignatura del curs actual i automàticament quedarà recuperada la del curs anterior.

Els alumnes de 3r o 4t que tenguin pendent "Educació per a la ciutadania" de 2n d'ESO (LOE) i que cursin "Valors ètics" recuperaran la pendent aprovant la matèria del curs que estigui cursant. Si no cursen "Valors ètics" hauran de realitzar una lectura d'un llibre i un treball sobre aquest.

La prova extraordinària de setembre consistirà en un dossier o treball de recuperació i una prova escrita sobre aquest mateix dossier o treball.

Materials i recursos didàctics

L'alumnat únicament ha de tenir un quadern o un cartipàs per a la matèria, la resta de material necessari serà aportat pel centre.

S'utilitzarà constantment la pissarra digital, si és interactiva es proposaran activitats per a la seva realització a l'aula. Es projectaran pel·lícules, documentals o vídeos per a la seva anàlisi i discussió.

Si hi ha ultraportàtils a l'aula s'empraran per realitzar activitats i si no, el grup anirà a l'aula d'informàtica com a mínim un pic cada trimestre.

El professor repartirà fotocòpies dels articles de premsa, fragments de textos, pàgines de llibre que es treballaran a classe o a casa.

Llistat d'audiovisuals per al Valors ètics:

- Wall-e
- La ola
- El gran dictador
- Quiero ser como Beckham
- El señor de las moscas
- Gattaca
- La vida es bella
- Billy Elliot
- 12 hombres sin piedad
- Te doy mis ojos
- La lista de Schindler
- Passengers
- El circo de las mariposas
- Human
- Muros
- Frágil equilibrio
- Comprar, vender, tirar
- El sexo sentido
- Binta y la gran idea
- Malala

El professor de cada grup decidirà quins audiovisuals treballarà en funció de les característiques dels grups.

Activitats d'ampliació i reforç

Per als alumnes que no segueixin satisfactòriament el curs se'ls proporcionarà material addicional per reforçar els temes o apartats no superats.

Per als alumnes que vulguin ampliar més se'ls proporcionarà material o se'ls hi recomanaran lectures complementàries que vagin més enllà dels objectius del curs.

Elements transversals tractats

A aquesta assignatura es tracten de manera específica els elements transversals següents:

- La comprensió lectora
- L'expressió oral i escrita
- La comunicació audiovisual
- Les TIC
- L'educació cívica i constitucional
- La igualtat efectiva entre homes i dones, la prevenció de la violència de gènere
- La igualtat entre totes les persones i la no discriminació per cap raó
- La prevenció i la resolució pacífica de conflictes
- Els valors de la llibertat, la pau, la justícia, la igualtat, el pluralisme polític, la democràcia, el respecte als drets humans, el respecte als discapacitats, el rebuig de la violència, la pluralitat, el respecte a l'Estat de dret, la prevenció del terrorisme i d'altres tipus de violència i el respecte a les víctimes de la violència.
- La creativitat, autonomia, iniciativa, feina en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
- L'educació viària

Activitats complementàries i extraescolars

No es preveuen activitats extraescolars ni complementàries.

Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau

Comunicació lingüística

Afavoreix la utilització tant del llenguatge verbal oral com de l'escrit i la valoració crítica dels missatges explícits i implícits que apareixen en diverses fonts, i possibilita també l'enriquiment del vocabulari.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

S'estudien la percepció i el coneixement de l'espai físic i natural en què es desenvolupen l'activitat i la convivència humanes, tant en grans àmbits com a l'entorn immediat, així com la interacció que es produeix entre tots dos.

Aprendre a aprendre

Fomenta la consciència de les pròpies capacitats. També fomenta l'estímul de les virtuts i habilitats socials, la feina en equip, la informació i la opinió, que afavoreixen també els aprenentatges posteriors.

Competències socials i cíviques

Propicia l'adquisició d'habilitats i virtuts cíviques per viure en societat i per exercir la ciutadania democràtica. També contribueix a millorar les relacions

interpersonals pel fet de formar l'alumne perquè prengui consciència dels propis pensaments, valors, sentiments i accions.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

Es desenvolupen iniciatives de planificació, presa de decisions, participació i assumpció de responsabilitats.

Consciència i expressions culturals

Es relaciona principalment amb el fet de conèixer i valorar les manifestacions i els assoliments rellevants i el significat que tenen en diferents grups i societats.

Mesures d'atenció a la diversitat i adaptacions curriculars

Donades les característiques de la matèria de Valors ètics les adaptacions curriculars i l'atenció a la diversitat consistiran bàsicament en modificacions dels criteris d'avaluació.

A l'alumnat d'altres capacitats se'ls facilitarà material addicional i treballs extres per a què no desconnectin de la classe.

4t d'ESO

Matèria: VALORS ÈTICS

Seqüència de continguts

PRIMERA AVALUACIÓ
BLOC 1. LA DIGNITAT DE LA PERSONA
La dignitat de la persona com a fonament de la Declaració universal dels drets humans. Repercussions ètiques de la Declaració universal dels drets humans.
BLOC 2. LA COMPRESIÓ, EL RESPECTE I LA IGUALTAT EN LES RELACIONS INTERPERSONALS
Repercussions polítiques de la Declaració universal dels drets humans. La globalització i les repercussions ètiques i polítiques que se'n deriven. Els mitjans de comunicació de massa i la necessitat de regular-los èticament i jurídicament.
SEGONA AVALUACIÓ
BLOC 3. LA REFLEXIÓ ÈTICA
La necessitat de la reflexió ètica en el món actual. Els valors ètics i el projecte de vida. Ètiques materials i ètiques formals. Les ètiques formals. L'ètica kantiana i les ètiques del discurs.
BLOC 4. LA JUSTÍCIA I LA POLÍTICA
Democràcia i justícia. Democràcia i drets humans. Democràcia i participació ciutadana. Democràcia: drets i deures.
TERCERA AVALUACIÓ
BLOC 5. ELS VALORS ÈTICS, EL DRET, LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS HUMANS I ALTRES TRACTATS INTERNACIONALS SOBRE DRETS HUMANS
Les lleis: necessitat i fonamentació ètica. La teoria de la justícia de Rawls. Els drets humans: principals reptes en el món actual. El dret a la vida. El dret a la pau.
BLOC 6. ELS VALORS ÈTICS EN RELACIÓ AMB LA CIÈNCIA I LA TECNOLOGIA

Implicacions ètiques de la recerca científica i tecnològica. L'ètica deontològica i la fonamentació d'aquesta en els diferents àmbits professionals.

Mètodes pedagògics

S'intentarà sempre seguir el mètode socràtic de preguntar i dialogar constantment, fent intervenir els alumnes a la classe. Tots els temes partiran dels coneixements previs dels alumnes i s'intentarà que l'aprenentatge sigui significatiu per a ells.

Amb el visionat de pel·lícules i documentals es pretén aproximar els temes ètics a àmbits més propers a l'alumnat, a la vegada que fomentar la interpretació de significats a través del llenguatge audiovisual.

La professora introduirà els diferents blocs fent servir el llibre de text: seleccionarà els continguts més adients per exemplificar els diferents temes. Intentarà, a través dels diferents exercicis plantejats a les unitats aconseguir la reflexió i comprensió de l'alumnat. Al mateix temps es fomentarà l'investigació per part de l'alumnat en els diferents temes.

Distribució espai-temps

La gestió del temps dins els límits establerts normativament són realment petits. S'intentarà evitar, però, la repetició de les mateixes activitats seguides per afavorir la motivació contínua cap a l'assignatura. Així, s'alternarà entre les explicacions del professor, les activitats o exercicis fets a classe, el visionat d'audiovisuals, pel·lícules i els debats de temes ètics.

L'espai de l'aula pot ser variat en funció del tipus de procés d'aprenentatge. Per defecte les aules estan distribuïdes en files orientades cap a les pissarres i el professor.

Cal destacar que només tenim una hora setmanal destinada a l'impartició d'aquesta assignatura la qual cosa és insuficient per aprofundir en els blocs plantejats.

Continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge

BLOC 1. LA DIGNITAT DE LA PERSONA
<i>Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable</i>
1. Interpretar i valorar la importància de la dignitat de la persona com el valor del qual parteix i en el qual es fonamenta la Declaració universal dels drets humans i destacar els atributs inherents a la naturalesa humana i els drets inalienables i universals que se'n deriven com el punt de partida sobre el qual han de girar els valors ètics en les relacions humanes a nivell personal, social, estatal i universal. <i>1.1. Identifica en la dignitat de l'ésser humà com a persona i en els atributs</i>

inherents a la seva naturalesa l'origen dels drets inalienables i universals que estableix la Declaració universal dels drets humans.

1.2. Identifica, en la Declaració universal dels drets humans, els atributs essencials de l'ésser humà: la raó, la consciència i la llibertat.

1.3. Relaciona de forma adequada els termes i les expressions següents, utilitzats en la Declaració universal dels drets humans: dignitat de la persona, fraternitat, llibertat humana, tracte digne, judici just, tracte inhumà o degradant, detingut arbitràriament, presumpció d'innocència, discriminació, violació de drets, etc.

BLOC 2. LA COMPRENSIÓ, EL RESPECTE I LA IGUALTAT EN LES RELACIONS INTERPERSONALS

Críteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Explicar, basant-se en la Declaració universal dels drets humans, els principis que han de regir les relacions entre els ciutadans i l'Estat, amb la finalitat d'afavorir que es compleixin en la societat en la qual viuen.

1.1. Comenta, segons el que estableix la Declaració universal dels drets humans en els articles 12-17, els drets de l'individu en les relacions entre els ciutadans i l'Estat que aquest ha de respectar i fomentar.

1.2. Explica els límits de l'Estat que estableix la Declaració universal dels drets humans en els articles 18-21 en determinar les llibertats dels ciutadans que l'Estat ha de protegir i respectar.

1.3. Elaborar una presentació en suport informàtic i audiovisual per il·lustrar els continguts més destacats que s'han tractat en el tema i exposar les seves conclusions de forma argumentada.

2. Explicar en què consisteix la socialització global i com es relaciona amb els mitjans de comunicació de massa, valorar-ne els efectes en la vida i en el desenvolupament moral de les persones i de la societat i reflexionar sobre el paper que han de tenir l'ètica i l'Estat en relació amb aquest tema.

2.1. Descriu i avalua el procés de socialització global, mitjançant el qual s'interioritzen valors, normes, costums, etc.

2.2. Assenyala els perills que suposa el fenomen de la socialització global si es desenvolupa al marge dels valors ètics universals, i debat sobre la necessitat d'establir límits ètics i jurídics en aquest tema.

2.3. Raona sobre l'impacte que tenen els mitjans de comunicació de massa en la vida moral de les persones i de la societat i expressa les seves opinions amb rigor intel·lectual.

2.4. Valora la necessitat de regular èticament i jurídicament l'ús de mitjans de comunicació de massa, respectant el dret a la informació i a la llibertat d'expressió dels ciutadans.

BLOC 3. LA REFLEXIÓ ÈTICA

Críteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Reconèixer que, en el món actual, en què tenen lloc canvis ràpids de gran abast, és fonamental una regulació ètica a causa de la magnitud dels perills als quals s'enfronta l'ésser humà, la qual s'ha d'actualitzar i ampliar als nous camps d'acció de la persona, amb la finalitat de garantir que es compleixin els drets

humans.

1.1. *Justifica racionalment i valora la importància de la reflexió ètica al segle XXI com a instrument de protecció dels drets humans davant el perill que poden representar ens posseïdors de grans interessos polítics i econòmics i grups violents, que tenen accés a armament de gran abast científic i tecnològic i que són capaços de posar en risc els drets fonamentals de la persona.*

1.2. *Assenyala alguns dels nous camps als quals s'aplica l'ètica, com el professional, la bioètica, el medi ambient, l'economia, l'empresa, la ciència i la tecnologia, entre altres.*

2. Comprendre i valorar la importància que tenen per a l'ésser humà del segle XXI les circumstàncies que l'envolten i destacar els límits que li imposen i les oportunitats que li ofereixen a l'hora d'elaborar el seu projecte de vida, d'acord amb els valors ètics que lliurement tria i que donen sentit a la seva existència.

2.1. *Describeix i avalua les circumstàncies que actualment l'envolten i identifica les limitacions i les oportunitats que se li plantegen des de les perspectives socials, laborals, educatives, econòmiques, familiars, afectives, etc., a fi de dissenyar, a partir d'aquestes, el seu projecte de vida personal i determinar lliurement els valors ètics que han de guiar-lo.*

3. Distingir els principals valors ètics en els quals es fonamenten les ètiques formals, establir la relació que mantenen amb l'ètica kantiana i assenyalar la importància que Kant atribueix a l'autonomia de la persona com a valor ètic fonamental.

3.1. *Defineix els elements distintius de les ètiques formals i els compara amb els relatius a les ètiques materials.*

3.2. *Explica les característiques de l'ètica kantiana —formal, universal i racional—, així com la importància de la seva aportació a l'ètica universal.*

3.3. *Valora, en l'ètica kantiana, que es fonamenti en l'autonomia de la persona com a valor ètic essencial i que es manifesti en l'imperatiu categòric i les seves formulacions.*

4. Identificar l'ètica del discurs de Habermas i Apel com una ètica formal que destaca el valor del diàleg i el consens en la comunitat com a procediment per trobar normes ètiques justes.

4.1. *Identifica l'ètica del discurs com una ètica formal, descriu en què consisteix l'imperatiu categòric que formula i assenyala les similituds i diferències amb l'imperatiu de l'ètica de Kant.*

4.2. *Utilitza la seva iniciativa personal i emprenedora per elaborar una presentació en suport informàtic sobre les ètiques formals, n'extreu conclusions fonamentades i les exposa.*

BLOC 4. LA JUSTÍCIA I LA POLÍTICA

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Concebre la democràcia no tan sols com una forma de govern, sinó com un estil de vida ciutadana en què els ciutadans són conscients del seu deure com a elements actius de la vida política i col·laboren en la defensa i la difusió dels drets humans tant en la vida personal com en la social.

1.1. *Comprèn la importància que té per a la democràcia i la justícia que els ciutadans coneguin i compleixin els seus deures, entre els quals la defensa dels*

valors ètics i cívics, la cura i la conservació de tots els béns i serveis públics, la participació en l'elecció dels representants polítics, el respecte i la tolerància a la pluralitat d'idees i de creences i el compliment de les lleis i les sentències dels tribunals de justícia, així com el pagament dels impostos establerts, entre altres.

2. Reflexionar sobre el deure que tenen els ciutadans i els estats de promoure l'ensenyament i la difusió dels valors ètics com a instruments indispensables per defensar la dignitat i els drets humans davant el perill que el fenomen de la globalització pot representar per a la destrucció del planeta i la deshumanització de la persona.

2.1. *Raona i elabora conclusions, en grup, sobre el fet que, si no s'estableix una regulació ètica i política, el fenomen de la globalització pot tenir per a l'ésser humà unes terribles conseqüències, com ara l'egoisme, la desigualtat, la interdependència, la internacionalització dels conflictes armats i la imposició de models culturals determinats per interessos econòmics que promouen el consumisme i la pèrdua de llibertat humana, entre altres.*

2.2. *Comenta el deure ètic i polític que tenen tots els estats, davant els riscos de la globalització, de prendre mesures de protecció dels drets humans, especialment l'obligació de fomentar l'ensenyament dels valors ètics, la vigència d'aquests i la necessitat de respectar-los a tot el món, com el deure de contribuir a la construcció d'una societat justa i solidària fomentant la tolerància, el respecte als drets dels altres, l'honestedat, la lleialtat, el pacifisme, la prudència, la mútua comprensió mitjançant el diàleg, i la defensa i la protecció de la naturalesa, entre altres.*

BLOC 5. ELS VALORS ÈTICS, EL DRET, LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS HUMANS I ALTRES TRACTATS INTERNACIONALS SOBRE DRETS HUMANS

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Apreciar la necessitat de les lleis jurídiques a l'Estat per garantir el respecte als drets humans i raonar sobre alguns dilemes morals en els quals es produeix un conflicte entre els deures ètics, relatius a la consciència de la persona, i els deures cívics que imposen les lleis jurídiques.

1.1. *Explica la finalitat i les característiques de les lleis jurídiques dins l'Estat i la justificació ètica d'aquestes per fonamentar-ne la legitimitat i l'obediència.*

1.2. *Debat sobre la solució de problemes en els quals hi ha un conflicte entre els valors i els principis ètics de l'individu i els de l'ordre civil i exposa solucions raonades en casos com els de desobediència civil i objecció de consciència.*

2. Raonar sobre la teoria de Rawls basada en la justícia com a equitat i com a fonament ètic del dret i emetre un judici crític sobre aquesta teoria.

2.1. *Cerca informació a Internet amb la finalitat de definir i relacionar els principals conceptes emprats a la teoria de Rawls, com la posició original i el vel d'ignorància, el criteri d'imparcialitat i la funció dels dos principis de justícia que proposa.*

2.2. *Emet un judici crític sobre la teoria de Rawls i exposa la conclusió argumentada que n'extreu.*

3. Valorar la Declaració universal dels drets humans com a conjunt d'ideals irrenunciables, tenir presents els problemes i les deficiències existents a l'hora

d'aplicar-los, especialment en l'àmbit econòmic i en el social, i indicar la importància de les institucions i els voluntaris que fan feina per a la defensa dels drets humans.

3.1. *Justifica racionalment la importància dels drets humans com a ideals que han d'assolir les societats i els estats i reconeix els reptes que encara han de superar.*

3.2. *Assenyala alguna de les deficiències existents en l'exercici dels drets econòmics i socials, com la pobresa, la falta d'accés a l'educació, a la salut, a l'ocupació, a l'habitatge, etc.*

3.3. *Elabora una presentació, en suport informàtic i audiovisual, sobre algunes institucions i voluntaris que, a tot el món, fan feina per a la defensa i el respecte dels drets humans, com l'ONU i els organismes que en depenen —la FAO, l'Organisme Internacional de l'Energia Atòmica (OIEA), l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO), entre altres— i ONG com Greenpeace, UNICEF, la Creu Roja i la Mitja Lluna Roja, així com el Tribunal Internacional de Justícia i el Tribunal de Justícia de la Unió Europea, entre altres.*

4. Entendre la seguretat i la pau com un dret reconegut en la Declaració universal dels drets humans (art. 3) i com un compromís dels espanyols en l'àmbit nacional i en l'internacional (Constitució espanyola, preàmbul), i identificar i avaluar el perill de les noves amenaces que han sorgit darrerament que les poden afectar.

4.1. *Raona, en petits grups, sobre la seguretat i la pau com un dret fonamental de les persones, en valora la importància per a l'exercici del dret a la vida i a la llibertat (art. 3 de la Declaració universal dels drets humans), n'extreu conclusions i les exposa.*

4.2. *Pren consciència del compromís dels espanyols amb la pau com una aspiració col·lectiva i internacional, reconeguda en la Constitució espanyola, rebutja la violació dels drets humans i mostra solidaritat amb les víctimes de la violència.*

4.3. *Elabora una presentació, en suport audiovisual, sobre algunes de les noves amenaces per a la pau i la seguretat en el món actual, com el terrorisme, els desastres mediambientals, les catàstrofes naturals, les màfies internacionals, les pandèmies, els atacs cibernètics i el tràfic d'armes de destrucció massiva, de persones i d'òrgans, entre altres.*

5. Conèixer la missió atribuïda, en la Constitució espanyola, a les forces armades i la relació d'aquestes amb els compromisos que Espanya té amb els organismes internacionals a favor de la seguretat i la pau, i reflexionar sobre la importància del dret internacional per regular i limitar l'ús i l'aplicació de la força i el poder.

5.1. *Coneix, analitza i assumeix, com a ciutadà, els compromisos internacionals d'Espanya com a membre d'organismes internacionals —ONU, OTAN, UE, etc.— per defensar la pau i protegir els drets humans,*

5.2. *Explica la importància de la missió de les forces armades (art. 15 de la Llei de defensa nacional) en matèria de defensa i seguretat nacional, de defensa dels drets humans i de promoció de la pau, i la contribució que fan en situacions d'emergència i ajuda humanitària, tant nacionals com internacionals.*

5.3. *Analitza les conseqüències dels conflictes armats internacionals i valora la importància de les organitzacions internacionals que promouen i vigilen el compliment d'un dret internacional, fonamentat en la Declaració universal dels drets humans.*

BLOC 6. ELS VALORS ÈTICS EN RELACIÓ AMB LA CIÈNCIA I LA TECNOLOGIA

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Identificar criteris que permetin avaluar, de forma crítica i reflexiva, els projectes científics i tecnològics, amb la finalitat de valorar si són idonis pel que fa al respecte dels drets i valors ètics de la humanitat.

1.1. Utilitza informació de forma selectiva a fi de trobar alguns criteris per valorar la viabilitat de projectes científics i tecnològics, tenint en compte la idoneïtat ètica dels objectius que pretenen i avaluant els riscos i les conseqüències personals, socials i mediambientals que pugui comportar el fet d'aplicar-los.

2. Valorar la necessitat que els científics, els tecnòlegs i altres professionals compleixin una ètica deontològica.

2.1. Comprèn i explica la necessitat de donar suport a la creació i l'ús de mètodes de control i a l'aplicació d'una ètica deontològica per als científics i tecnòlegs i, en general, per a totes les professions, a fi de fomentar l'aplicació dels valors ètics en el món laboral, financer i empresarial.

Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

No hi ha llibre de text a Valors ètics.

Cada alumne ha de tenir un quadern propi, únic per a l'assignatura, on es recullen els materials lliurats pel professorat, les tasques, activitats, apunts de classe, etc.

El professor controlarà diàriament la feina de cada alumne, revisant el quadern i les activitats encarregades.

A cada avaluació es tindrà en compte si ha progressat respecte de l'avaluació anterior.

El quadern és un requisit indispensable per aprovar l'avaluació, si no és lliura el quadern és un suspès.

Si el comportament d'un alumne fa que se l'hagi d'avisar 3 vegades per actituds greus durant les classes, suspèn l'avaluació per no ser coherent amb una assignatura que tracta precisament de "valors ètics".

Criteris de qualificació

Per aprovar l'avaluació serà requisit indispensable lliurar el quadern. Si no és lliura és un suspens directament. Es demanarà el quadern una vegada cada avaluació com a mínim.

Si es lliura, el quadern tindrà un pes d'entre un 50% i un 70% de la nota, en funció de les activitats realitzades.

La participació i actitud a classe valdrà entre un 30% i un 50%.

Es podran realitzar controls en funció del criteri del professor/a i tendran el mateix pes que el quadern.

Procediments de suport i recuperació

L'alumnat que no pugui seguir adequadament les classes podrà realitzar activitats complementàries que el professor lliurarà.

A final de curs hi podrà haver, si s'escau, una prova de recuperació global o treball per a l'alumnat que no hagi superat alguna avaluació.

Els alumnes que tinguin pendent Valors ètics d'un curs anterior només hauran d'aprovar l'assignatura del curs actual i automàticament quedarà recuperada la del curs anterior.

Els alumnes de 3r o 4t que tinguin pendent "Educació per a la ciutadania" de 2n d'ESO (LOE) i que cursin "Valors ètics" recuperaran la pendent aprovant la matèria del curs que estigui cursant. Si no cursen "Valors ètics" hauran de realitzar una lectura d'un llibre i un treball sobre aquest.

La prova extraordinària de setembre consistirà en un dossier o treball de recuperació i una prova escrita sobre aquest mateix dossier o treball.

Materials i recursos didàctics

L'alumnat únicament ha de tenir un quadern o un cartipàs per a la matèria, la resta de material necessari serà aportat pel centre.

S'utilitzarà constantment la pissarra digital, si és interactiva es proposaran activitats per a la seva realització a l'aula. Es projectaran pel·lícules, documentals o vídeos per a la seva anàlisi i discussió.

Si hi ha ultraportàtils a l'aula s'empraran per realitzar activitats i si no, el grup anirà a l'aula d'informàtica com a mínim un pic cada trimestre.

El professor repartirà fotocòpies dels articles de premsa, fragments de textos, pàgines de llibre que es treballaran a classe o a casa.

S'empraran constantment recursos audiovisuals com a suport dels temes tractats, concretament pel·lícules i documentals.

Les possibles pel·lícules a treballar estan llistades a l'apartat de Material i recursos didàctics de 1r, 2n i 3r d'ESO

Activitats d'ampliació i reforç

Per als alumnes que no segueixin satisfactòriament el curs se'ls proporcionarà material addicional per reforçar els temes o apartats no superats.

Per als alumnes que vulguin ampliar més se'ls proporcionarà material o se'ls hi recomanaran lectures complementàries que vagin més enllà dels objectius del curs.

Activitats complementàries i extraescolars

No es preveuen activitats complementàries o extraescolars.

Mesures d'atenció a la diversitat i adaptacions curriculars

El departament d'orientació ha donat unes indicacions de com adaptar les classes a diferents alumnes amb una problemàtica determinada. Es tindrà en compte les especificacions donades a l'hora de qualificar l'alumnat. Fonamentalment, donat el fet que en un principi no hi haurà exàmens, se'ls hi adaptarà els percentatges: de 80%-20% establert inicialment de forma genèrica, s'ajustarà a les seves característiques, augmentant el percentatge que avalua la participació i el treball. Es davallará el que té a veure amb el quadern.

La diversitat autèntica i real de l'alumnat pel que fa a nivells de competència curricular, ritmes d'aprenentatge, interessos, motivacions, etc. requereix adoptar una sèrie de mesures ordinàries i extraordinàries amb la finalitat d'atendre al màxim totes les necessitats.

Aquestes actuacions estaran sempre tutelades pel Departament d'Orientació del centre.

Mesures ordinàries. Estan dirigides a atendre la variada heterogeneïtat dels grups, l'alumnat amb dificultats de comprensió, els ritmes lents d'aprenentatge o els ritmes molt avançats, etc.

En primer lloc situarem, a partir de l'avaluació inicial, el nivell de coneixements i competències de cada alumne i començarem a detectar possibles necessitats de suport.

Es posarà principal atenció a que l'alumnat pugui manifestar els seus interessos pel que fa als temes a donar. L'ús de diferents recursos afavorirà que pugui desenvolupar diferents competències (orals, escrites, etc.). Els alumnes faran activitats com redaccions, tests, recerca d'informació, etc. per desenvolupar la seva personalitat. D'aquesta manera pensam atendre a la diversitat d'interessos i necessitats, tant a nivell de grup com individual.

Els materials escrits i audiovisuals seran els que considerem més adaptats al nivell curricular i més propers als interessos de l'alumnat. Aquests materials seran tant de reforç com d'ampliació.

Mesures extraordinàries. Estan dirigides a l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE).

Realitzarem les adaptacions d'horari, continguts i material amb coordinació amb el Departament d'Orientació.

Per a l'alumnat amb NEE elaborarem el material que considerem adequat i ens coordinarem amb el professorat especialista.

Així que les mesures que s'aniran aplicant sempre aniran d'acord amb les orientacions que ens ofereixin el professorat especialista i les necessitats en concret que detectem al llarg del curs, perquè es difícil a començament de curs concretar quines seran les mesures en concret per atendre la diversitat, sobretot si parlem de mesures extraordinàries.

CRITERIS PER A LA REALITZACIÓ D'ADAPTACIONS CURRICULARS

A nivell individual, els criteris que seguirem per a realitzar les adaptacions curriculars són:

- Interès per millorar com a persona
- Saber valorar quines coses estan ben fetes i quines mal fetes.
- Interès en ser una persona responsable.
- Poder comprendre que s'han d'acceptar les opinions dels altres perquè no tothom pensa de la mateixa manera.
- Valorar la importància i utilitat de saber escoltar i dialogar.
- Pensar autònomament, és a dir, tenir opinions pròpies i saber defensar-les.
- Realitzar les tasques que es demanen.
- Participar en activitats de grup.

Els criteris d'avaluació de les adaptacions curriculars són:

- Identificar i jutjar moralment comportaments i situacions de la vida real que signifiquin un atemptat als valors democràtics i ciutadans.
- Conèixer i utilitzar, amb propietat, els conceptes morals bàsics (bé i mal, just i injust, legal i il·legal) i aplicar-los a fets quotidians.
- Comprendre algunes qüestions problemàtiques del món actual.
- Saber expressar en llenguatge entenedor les seves preocupacions.
- Comprendre i adoptar unes mínimes normes de convivència amb els seus companys i companyes.
- Entendre les necessitats de les normes i el seu compliment.
- Aprendre a valorar la importància de l'esforç i la dedicació si es vol aconseguir alguna cosa.

PROGRAMACIÓ DE 4t d'ESO

Matèria: FILOSOFIA

Adequació i seqüenciació dels objectius específics:

1. Reconèixer el caràcter propi de la filosofia i distingir-la d'altres tipus de sabers, com la ciència, la religió, l'art, etc.
2. Identificar i apreciar el sentit dels problemes filosòfics.
3. Usar i identificar correctament la terminologia bàsica de les diferents disciplines filosòfiques.
4. Comentar textos filosòfics analitzant-ne l'estructura, interpretant-ne el significat i fent-ne una reflexió crítica.
5. Desenvolupar estratègies per accedir a la informació de forma rigorosa, seleccionar-la adequadament i utilitzar-la correctament en l'elaboració de treballs de recerca o presentacions.
6. Valorar el diàleg i el debat com a mitjans per aproximar-se a la veritat i com a exercici actiu del respecte, la tolerància i la comprensió.
7. Adoptar una actitud crítica davant opinions contraposades.
8. Adquirir habilitats de comunicació i argumentació coherent de les pròpies opinions, tant de forma oral com escrita.
9. Desenvolupar actituds de solidaritat i participació en la vida comunitària i una consciència cívica, crítica i autònoma, inspirada en els drets humans i compromesa amb la construcció d'una societat democràtica, justa i equitativa i amb la defensa de la natura.

Seqüència de continguts

PRIMERA AVALUACIÓ
BLOC 1. LA FILOSOFIA
El saber filosòfic. L'origen de la filosofia occidental. Característiques de la filosofia. Els primers filòsofs: els presocràtics. Els sofistes i Sòcrates
BLOC 2. IDENTITAT PERSONAL

<p>El problema de la identitat. La personalitat. Principals teories de la personalitat. L'inconscient. La motivació. Principals teories de la motivació. Les emocions. Teoria antropològica de Plató. Teoria antropològica d'Aristòtil. Teoria antropològica d'Agustí d'Hipona. Teoria antropològica de Descartes. Teoria antropològica de Kant.</p>
SEGONA AVALUACIÓ
BLOC 3. SOCIALITZACIÓ
<p>La dimensió social i cultural de l'ésser humà. El procés de socialització. Principals teories sobre l'origen de la societat. Principals postures davant la diversitat cultural. La comunicació. Comunicació verbal i no verbal.</p>
BLOC 4. PENSAMENT
<p>El problema del coneixement. El concepte de <i>veritat</i>. Principals concepcions de la veritat. Teoria del coneixement d'Aristòtil. Teoria del coneixement de Descartes. Teoria del coneixement de Hume. Teoria del coneixement de Kant. La intel·ligència. La intel·ligència emocional.</p>
TERCERA AVALUACIÓ
BLOC 5. REALITAT I METAFÍSICA
<p>La metafísica. La pregunta per l'origen i la finalitat de l'univers. La pregunta pel sentit de l'existència.</p>
BLOC 6. TRANSFORMACIÓ
<p>La llibertat. Tipus de llibertat. Determinisme. L'experiència estètica. Creativitat i imaginació. El procés creatiu segons Poincaré.</p>

Mètodes pedagògics

S'intentarà sempre seguir el mètode socràtic de preguntar i dialogar constantment, fent intervenir els alumnes a la classe. Tots els temes partiran dels coneixements previs dels alumnes i s'intentarà que l'aprenentatge sigui significatiu per a ells.

Amb el visionat de pel·lícules i documentals es pretén aproximar els temes filosòfics a àmbits més propers a l'alumnat, a la vegada que fomentar la interpretació de significats a través del llenguatge audiovisual.

Distribució espai-temps

La gestió del temps dins els límits establerts normativament són realment petits. S'intentarà evitar, però, la repetició de les mateixes activitats seguides per afavorir la motivació contínua cap a l'assignatura. Així, s'alternarà entre les explicacions del professor, les activitats o exercicis fets a classe, el visionat d'audiovisuals, el comentari de textos i els debats de temes filosòfics.

L'espai de l'aula pot ser variat en funció del tipus de procés d'aprenentatge. Per defecte les aules estan distribuïdes en files orientades cap a les pissarres i el professor.

Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge avaluables

BLOC 1. LA FILOSOFIA

1. Comprendre què és la reflexió filosòfica i diferenciar-la d'altres tipus de sabers que estudien aspectes concrets de la realitat i l'individu.

1.1. Defineix i utilitza conceptes com filosofia, mite, logos, saber, opinió, abstracte, concret, raó, sentits, arkhé, causa, monisme, dualisme, pluralisme, substància i prejudici i elabora un glossari amb aquests conceptes.

1.2. Distingeix els conceptes de conèixer, opinar, argumentar, interpretar, raonar, analitzar, criticar, descobrir i crear.

2. Conèixer l'origen de la filosofia occidental —on, quan i per què sorgeix—, distingir-la dels sabers preracionals —el mite i la màgia— com a saber pràctic i comparar-la amb algunes característiques generals de les filosofies orientals.

2.1. Explica les diferències entre l'explicació racional i la mitològica.

2.2. Llegeix textos interpretatius i descriptius de la formació del cosmos i l'ésser humà pertanyents al camp mitològic i al camp racional i assenjala les semblances i les diferències en els plantejaments.

3. Identificar el primer interrogant filosòfic de la filosofia grega, la pregunta per l'origen, i conèixer les primeres respostes a aquesta pregunta, donades pels primers pensadors grecs.

3.1. Descriu les primeres respostes presocràtiques a la pregunta per l'arkhé, coneix els autors d'aquestes respostes i reflexiona per escrit sobre les solucions d'interpretació de la realitat exposades per Heràclit, Parmènides i Demòcrit.

4. Conèixer el gir antropològic de la filosofia al segle V aC, explicar algunes de les idees centrals de Sòcrates i de Protàgores i reflexionar sobre l'aplicació pràctica de la filosofia respecte a l'individu i a la societat en la qual aquest viu.

4.1. Compara la interpretació de l'ésser humà i la societat defensada per Sòcrates amb l'exposada per Protàgores i argumenta la seva pròpia postura.

5. Reflexionar i argumentar, de forma escrita i oral, sobre l'interès, específicament humà, per entendre's a si mateix i per entendre allò que l'envolta.

5.1. Elaborar petits assaigs en què argumenta les seves opinions de forma raonada.

6. Reconèixer les diferents funcions de la filosofia com a saber crític que aspira a fonamentar i analitzar els problemes últims de la realitat i exposar arguments sobre aquests problemes tant des d'un vessant teòric com un de pràctic.

6.1. Disserta sobre les possibilitats de la filosofia segons les diferents funcionalitats d'aquesta.

BLOC 2. IDENTITAT PERSONAL

1. Comprendre la profunditat de la pregunta “Qui som?”, conèixer algunes respostes donades des de la psicologia i la filosofia, reflexionar i valorar la importància de conèixer-se un mateix i expressar-ho per escrit.

1.1. Defineix i utilitza conceptes com personalitat, temperament, caràcter, consciència, inconsciència, conductisme, cognitivisme, psicologia humanística, psicoanàlisi, etc., i elabora un glossari amb aquests termes.

2. Definir què és la personalitat, així com els principals conceptes que hi estan relacionats.

2.1. Defineix què és la personalitat i en descriu les característiques.

3. Conèixer i explicar les tesis centrals d’algunes teories sobre la personalitat.

3.1. Coneix les tesis fonamentals sobre la personalitat i exposa arguments referents a aquesta qüestió.

4. Reconèixer les etapes del desenvolupament de la identitat personal, reflexionar sobre els factors que determinen l’èxit i el fracàs i aportar la pròpia opinió raonada sobre aquests dos conceptes.

4.1. Llegeix textos literaris en els quals s’analitza la personalitat dels personatges, identifica els trets i els tipus de personalitat i reflexiona per escrit sobre aquest tema.

5. Analitzar què s’entén per inconscient en el marc del pensament de la psicoanàlisi.

5.1. Analitza què s’entén per inconscient.

6. Reflexionar de forma escrita i dialogar en grup sobre la possible incidència en la formació de la personalitat de l’herència genètica i del que s’adquireix.

6.1. Llegeix i analitza textos filosòfics, literaris o científics el punt de reflexió dels quals és l’herència adquirida en la formació de la personalitat, amb incidència en l’autoconeixement d’un mateix.

7. Cercar a Internet en què consisteix la filosofia de la ment i la neurociència i seleccionar la informació més significativa.

7.1. Cerca i selecciona informació significativa sobre conceptes fonamentals de la filosofia de la ment.

8. Identificar la funció i la importància de la motivació com a factor energètic i direccional de les múltiples dimensions de la vida humana.

8.1. Defineix i utilitza amb rigor conceptes com motivació, emoció, sentiment, necessitats primàries, necessitats secundàries, autorealització, vida afectiva i frustració.

9. Reconèixer, en el marc de la teoria cognitiva, el valor del coneixement com a element motivador de la conducta humana i reflexionar sobre la consideració de l’èsser humà com a animal racional.

9.1. Explica les tesis més importants de la teoria cognitiva sobre el coneixement i la motivació.

10. Explicar les idees centrals de la teoria humanística sobre la motivació i reflexionar sobre el caràcter de la motivació com a element distintiu de l’èsser humà enfront del merament animal.

10.1. Explica les idees centrals de la teoria humanística sobre la motivació i expressa la seva opinió raonada sobre aquest tema.

10.2. Explica i compara les visions sobre la motivació de la teoria cognitivista i de la teoria humanística.

11. Conèixer la condició afectiva de l’èsser humà, distingir entre impulsos, emocions i sentiments i reconèixer el paper del cos en la possibilitat de manifestar l’afectivitat.

11.1. Analitza textos breus i significatius d’autors rellevants sobre les emocions i argumenta per escrit les pròpies opinions.

12. Valorar la importància de la relació entre la motivació i l’afectivitat per dirigir la

conducta humana en diferents direccions i amb diferent intensitat.

12.1. Analitza textos i disserta sobre la incidència en la conducta humana d'emocions com la frustració, el desig o l'amor, entre altres.

13. Reflexionar i argumentar sobre la importància de la motivació i de les emocions, com la curiositat i el plaer d'aprendre, el desig d'aconseguir objectius, la satisfacció per la resolució de problemes i pel reconeixement de l'èxit i la complaença per l'estímul d'iniciatives, entre altres.

13.1. Argumenta sobre el paper de les emocions per estimular l'aprenentatge, el rendiment, l'assoliment d'objectius i la resolució de problemes, entre altres processos.

14. Reflexionar sobre el paper de les emocions com a eina per ser emprenedor i creatiu.

14.1. Analitza textos en els quals es descriu el paper de les emocions com a estímul de la iniciativa, l'autonomia i l'emprenedoria.

15. Conèixer, des de la història de la filosofia, algunes de les reflexions sobre aspectes que caracteritzen l'ésser humà com a tal i valorar la funció de la filosofia com a saber originari i integrador de múltiples perspectives el centre comú de les quals és l'home.

15.1. Elabora de forma cooperativa un glossari per publicar a Internet amb la terminologia filosòfica de la unitat.

16. Explicar les teories de l'ànima de Plató i d'Aristòtil i reflexionar sobre la relació entre l'ànima, el cos i els afectes que s'analitza en aquestes teories.

16.1. Explica la teoria de l'ànima de Plató.

16.2. Explica la teoria de l'ànima d'Aristòtil.

16.3. Argumenta la seva opinió sobre la relació entre el cos i la ment o ànima.

17. Conèixer la importància de la introspecció assenyalada per Agustí d'Hipona com a mètode d'autoconeixement i de formació de la pròpia identitat.

17.1. Explica què és la introspecció segons Agustí d'Hipona i utilitza aquest tipus de pensament en primera persona per descriure's a si mateix.

18. Descriure la concepció cartesiana del paper del pensament com a aspecte que defineix l'individu i comparar-la amb les concepcions materialistes i mecanicistes de l'home màquina del materialisme francès del segle XVIII.

18.1. Exposa el significat de la tesi de Descartes "Cogito, ergo sum".

18.2. Exposa les pròpies reflexions sobre les implicacions del materialisme en la seva descripció de l'ésser humà.

19. Conèixer la importància de la facultat de la voluntat com a element definitori de l'ésser humà.

19.1. Explica què és la voluntat.

20. Expressar alguna de les consideracions filosòfiques sobre l'afectivitat.

20.1. Argumenta, des del punt de vista filosòfic, el paper de les emocions en la consideració de l'ésser humà com a tal.

21. Reconèixer les implicacions filosòfiques de la idea de l'home com a projecte.

21.1. Expressa i desenvolupa la idea de l'home com a projecte.

BLOC 3. SOCIALITZACIÓ

1. Identificar l'altre tal com és individualment i, al mateix temps, identificar-lo com un àlter ego que comparteix un espai i unes circumstàncies comunes, la qual cosa dóna lloc a la intersubjectivitat.

1.1. Defineix i utilitza conceptes com individualitat, alteritat, socialització, estat de naturalesa, drets naturals, contracte social, respecte, propietat, Estat, legitimació, institucionalització, rol, estatus, conflicte i canvi social i globalització.

2. Reconèixer la dimensió social i cultural de l'ésser humà i identificar i distingir els conceptes de *cultura* i *societat*.

2.1. Defineix i explica el significat dels conceptes de cultura i societat i fa referència als components socioculturals que hi ha a l'ésser humà.

3. Identificar els elements, la legitimació i el procés de construcció d'una cultura i valorar-la no tan sols com a instrument d'adaptació al medi, sinó com a eina per a la transformació i l'autosuperació.

3.1. Assenyala alguns dels principals continguts culturals, com les institucions, les idees, les creences, els valors, els objectes materials, etc.

3.2. Coneix els nivells en què es produeix la internalització dels continguts culturals d'una societat, això és: el nivell biològic, l'afectiu i el cognitiu.

4. Conèixer els diferents elements del procés de socialització i relacionar-los amb la pròpia personalitat.

4.1. Descriu la socialització primària i la secundària.

5. Conèixer les teories sobre l'origen de la societat, reflexionar de forma escrita sobre aquestes teories i argumentar les pròpies opinions sobre aquest tema.

5.1. Explica les tesis fonamentals sobre l'origen de la societat i de l'Estat.

6. Comprendre el sentit del concepte de *civilització* i establir les semblances i les diferències amb el concepte de *cultura*.

6.1. Explica què és una civilització i en posa exemples fonamentats, i investiga les semblances i les diferències entre orient i occident i hi reflexiona.

7. Definir què és la comunicació i analitzar les formes de comunicació no verbal i la incidència de les tecnologies de la informació i la comunicació.

7.1. Explica què és la comunicació i reflexiona sobre els avantatges i els inconvenients que es presenten quan l'eina per comunicar-se són les tecnologies de la informació i la comunicació.

8. Reflexionar sobre el possible paper actiu d'un mateix en la construcció de la cultura i identificar-se com a ésser creatiu i innovador, capaç de generar elements culturals.

8.1. Reflexiona per escrit sobre el paper actiu d'un mateix, en el seu context sociocultural, com a ésser capaç d'innovar i generar canvis culturals.

9. Reflexionar i indagar sobre el relativisme cultural i l'etnocentrisme.

9.1. Coneix el relativisme cultural i l'etnocentrisme i hi reflexiona expressant conclusions pròpies i aportant exemples basats en fets investigats i contrastats a Internet.

BLOC 4. PENSAMENT

1. Comprendre la facultat racional com a específica de l'ésser humà i les implicacions que té, i analitzar en què consisteix la racionalitat i quines característiques presenta.

1.1. Defineix i utilitza conceptes com raó, sentits, experiència, abstracció, universalitat, sistematicitat, racionalisme, dogmatisme, empirisme, límit, intel·ligència, intel·ligència emocional, certesa i error.

1.2. Explica què és la racionalitat i en descriu algunes característiques.

2. Explicar les tesis bàsiques d'algunes concepcions filosòfiques sobre les possibilitats i els límits de la raó.

2.1. Explica la concepció filosòfica sobre les possibilitats de la raó.

3. Distingir la racionalitat teòrica de la racionalitat pràctica, així com la teoria de l'experiència.

3.1. Identifica les dues possibilitats d'aplicació de la racionalitat: la teòrica i la pràctica.

4. Conèixer la concepció contemporània sobre la intel·ligència i incidir en la teoria de la intel·ligència emocional de Daniel Goleman.

4.1. Explica les tesis centrals de la teoria de la intel·ligència emocional.

4.2. Argumenta la relació entre la raó i les emocions.

5. Comprendre alguns dels principals tipus de veritat —la veritat com a correspondència, la veritat segons el pragmatisme americà, la veritat des del perspectivisme i el consens— i reflexionar sobre la possibilitat d'aconseguir la veritat absoluta.

5.1. Defineix alguns tipus de veritat, com la veritat com a correspondència, la veritat segons el pragmatisme americà i la veritat des del perspectivisme.

5.2. Reflexiona sobre la part positiva d'equivocar-se i la importància de l'error com a possibilitat de cercar noves estratègies i solucions.

BLOC 5. REALITAT I METAFÍSICA

1. Conèixer el significat del terme *metafísica*, comprendre que és la principal disciplina de les que componen la filosofia, identificar-ne l'objectiu fonamental, consistent a fer preguntes radicals sobre la realitat, i entendre en què consisteix una pregunta radical.

1.1. *Defineix i utilitza conceptes com metafísica, realitat, pregunta radical, essència, naturalesa, cosmos, caos, creació, finalisme, contingent, mecanicisme i determinisme.*

1.2. *Defineix què és la metafísica i n'assenyala l'objecte de coneixement i la manera característica de fer preguntes sobre la realitat.*

2. Comprendre una de les principals respostes a la pregunta sobre el significat del concepte *naturalesa*; identificar aquesta naturalesa no tan sols com l'essència de cada ésser, sinó, a més, com el conjunt de totes les coses que hi ha; conèixer algunes de les grans preguntes metafísiques sobre la naturalesa: quin és l'origen de l'univers, quina finalitat té l'univers, quin és l'ordre que regeix la naturalesa, si és que n'hi ha cap, i quin lloc ocupa l'ésser humà al cosmos, i reflexionar sobre les implicacions filosòfiques de cadascuna d'aquestes qüestions.

2.1. *Expressa les dues possibles respostes a la pregunta per l'origen de l'univers —és etern o va ser creat— i exposa les seves reflexions sobre les implicacions religioses i filosòfiques d'aquestes dues respostes.*

2.2. *Exposa les dues postures sobre la qüestió referent a si l'univers té una finalitat, una direcció, o si no en té cap, i argumenta filosòficament la seva opinió sobre aquest tema.*

2.3. *Analitza textos el punt de reflexió dels quals és la realitat física que ens envolta i els interrogants filosòfics que aquesta suscita.*

3. Conèixer les implicacions filosòfiques de la teoria del caos, comprendre la importància d'assenyalar si la naturalesa es regeix per lleis deterministes o si es regeix per l'atzar quàntic i argumentar la pròpia opinió sobre com afecta aquesta resposta la comprensió de la conducta humana.

3.1. *Defineix què és el determinisme i què és l'indeterminisme en el marc de la reflexió sobre si hi ha un ordre a l'univers regit per lleis.*

4. Reflexionar sobre la interrogació pel sentit de l'existència, explicar les tesis centrals d'algunes teories filosòfiques de la vida i dissertar de forma raonada sobre la vida o la mort, l'esdevenir històric o el lloc de l'individu en la realitat, entre altres qüestions metafísiques.

4.1. *Coneix les tesis centrals del vitalisme de filòsofs que reflexionen sobre la vida.*

4.2. *Analitza textos literaris, filosòfics i científics que tracten de temes metafísics com l'existència, la mort, l'esdevenir històric o el lloc de l'individu en la realitat i exposa les seves pròpies reflexions sobre aquest tema.*

BLOC 6. TRANSFORMACIÓ

1. Conèixer els dos significats del concepte de *llibertat d'acció*: la llibertat negativa i la llibertat positiva, i aplicar-los tant en l'àmbit de la societat política com en el terreny de la vida privada o llibertat interior.

1.1. Defineix i utilitza conceptes com voluntat, llibertat negativa, llibertat positiva, autodeterminació, lliure albir, determinisme, indeterminisme i condicionament.

1.2. Analitza textos breus sobre el tema de la llibertat i argumenta la pròpia opinió.

2. Comprendre què és el lliure albir o llibertat interior i relacionar-lo amb la possibilitat d'autodeterminació d'un mateix i amb la facultat de la voluntat.

2.1. Explica què és el lliure albir i la facultat humana de la voluntat.

3. Reflexionar i exposar arguments sobre la relació entre la llibertat interior i la llibertat social i política.

3.1 Exposa les seves reflexions sobre la possibilitat que existeixi el lliure albir o no, tenint en compte els avenços en el coneixement de la genètica i la neurociència.

4. Conèixer l'existència de determinisme a la naturalesa i analitzar la possibilitat que l'ésser humà sigui lliure, tenint en compte que és un ésser natural i que, com a tal, està sotmès a les lleis de la naturalesa.

4.1. Argumenta les possibilitats de l'ésser humà d'actuar lliurement, tenint en compte que és un ésser natural.

5. Reconèixer les tres postures sobre el problema de la llibertat absoluta o condicionada: la tesi estoica, la negació de la submissió de la voluntat a les lleis naturals, de Kant, i la posició intermèdia, que no rebutja la llibertat, sinó la llibertat absoluta.

5.1. Expressa diferents postures de filòsofs relacionades amb el tema de la llibertat.

6. Entendre l'estètica com la part de la filosofia que estudia el procés creatiu, l'experiència estètica i la bellesa.

6.1. Defineix i utilitza conceptes com estètica, creativitat, sinapsi neuronal, imaginació, pensament divergent, pensament convergent i serendipitat.

7. Identificar què és la imaginació com a facultat específica de l'ésser humà i explicar com funciona i quines característiques té.

7.1. Llegeix i comenta textos breus i significatius sobre el mecanisme d'aparició d'idees noves.

7.2. Explica què és la imaginació i l'exemplifica de forma pràctica mitjançant la redacció de relats breus de rerefons filosòfic.

8. Reconèixer la capacitat humana de la creativitat com a potencialitat existent en totes les persones, la qual s'aconsegueix entrenant el cervell.

8.1. Analitza textos de literatura fantàstica i reflexiona sobre els elements específicament creatius.

9. Conèixer les fases del procés creatiu i reflexionar sobre la importància que el pensament divergent imaginatiu i el pensament lògic i racional facin feina junts.

9.1. Explica les fases del procés creatiu.

10. Conèixer i aplicar algunes tècniques de desenvolupament de la creativitat.

10.1. Utilitza la tècnica de desenvolupament de la creativitat de revisió de supòsits i inversió i l'aplica a alguna teoria filosòfica o científica.

10.2. Explica les principals tècniques de desenvolupament de la creativitat.

11. Utilitzar la tècnica de la pluja d'idees per construir una història literària amb rerefons filosòfic.

11.1. Utilitza de forma col·lectiva la tècnica de la pluja d'idees per reflexionar sobre

temes filosòfics tractats durant el curs.

12. Valorar la llibertat com a condició bàsica per a la creativitat innovadora, la connexió entre si de les idees preexistents i la competitivitat.

12.1. Argumenta el paper de la llibertat com a condició fonamental per a la creació.

13. Conèixer les qualitats de les persones especialment creatives, com la motivació, la perseverança, l'originalitat i el medi, i cercar com es poden potenciar aquestes qualitats.

13.1. Explica les característiques de les persones especialment creatives i algunes de les formes en què pot potenciar-se aquesta condició.

14. Reflexionar de forma argumentada sobre el sentit del risc i com es relaciona amb la possibilitat d'aconseguir solucions innovadores i, per tant, d'evolucionar.

14.1 Argumenta la importància d'assumir riscos i de sortir de l'anomenada zona de confort per aconseguir metes i resultats creatius i innovadors.

Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

Tenint en compte que es tracta d'una assignatura optativa, que l'alumne ha decidit cursar voluntàriament, es valorarà en gran mesura la bona actitud envers la matèria, l'esforç, l'interès, la capacitat de superació així com la participació dinàmica a l'aula i el treball diari.

De cada un dels temes que es treballaran a l'aula, l'alumne, de manera individual o grupal, haurà de realitzar una tasca concreta que lliurarà o posarà en comú dins l'aula.

S'elaboraran dissertacions i diàlegs amb un tema relacionat amb el currículum o a partir de les seves pròpies inquietuds. D'aquesta manera, s'intentarà dur a terme una metodologia dinàmica, activa i participativa, partint sempre dels seus interessos.

Per tancar o introduir cada un dels blocs temàtics que es treballaran a l'aula, el professor presentarà documentals o pel·lícules que plantegin la temàtica a treballar i possibilitin el posterior debat on s'apliquin els conceptes apresos.

L'elaboració d'un vocabulari de l'assignatura serà un dels aspectes que es treballaran durant tot el curs.

Es donarà l'opció de superar la nota final obtinguda a partir de la lectura voluntària i la posterior preparació d'un dossier del llibre *Si això és un home* de Primo Levi.

Criteris de qualificació

L'avaluació serà contínua. La nota mitja de la suma de les tres avaluacions, serà la nota final del curs. La nota final pot ser augmentada amb un punt per la lectura i treball del dossier abans mencionat.

Els criteris que s'establiran per puntuar cada una de les avaluacions seran els següents:

- 70% de feina (valorades qualitativament)
- 30% de actitud (10% de superació i esforç, 10% de participació, 10% de interès)

Procediments de suport i recuperació

L'ensenyament dels continguts es farà a partir de materials elaborats pel professor del departament; lectures de textos i visualització de pel·lícules i documentals. Així també es valorarà el treball individual i en grup potenciant el debat com instrument de participació activa de l'alumnat. S'emprarà doncs, una metodologia dinàmica, rica i variada, a fi de fer aquesta matèria el més enriquidora possible.

Tenint en compte que l'avaluació dels alumnes sempre anirà en funció de les seves característiques individuals i atenent a la diversitat, es potenciaran al màxim les capacitats individuals, exigint a cada un d'ells la superació i l'adquisició de nous aprenentatges tenint present el seu punt de partida i la seva implicació i esforç en la matèria.

Materials i recursos didàctics

Es farà una selecció de textos personals relacionats amb els diferents temes. S'utilitzaran els llibres de A. Compte Sponville (*invitación a la filosofía* i *la vida humana*), de Alain de Botton (*el consol de la filosofía*) i de Richard David Precht (*¿Quién soy yo... y cuántos?*)

Es passaran els documentals *Human*, *Muros*, *La idea sueca del amor*, i les pel·lícules *Àgora* i *Captain fantastic*.

Activitats d'ampliació i reforç

Com a activitats d'ampliació s'utilitzarà el llibre de Primo Levi i el corresponent dossier de feina. Com a reforç es farà ús d'un dossier elaborat pel professor on es treballaran els continguts mínims de l'assignatura.

Activitats complementàries i extraescolars

A inici de curs no està prevista cap activitat extraescolar però poden anar sorgint al llarg del curs tant per petició de l'alumnat com per consideració del professor.

Aquestes activitats estaran sempre relacionades amb els continguts de l'assignatura.

Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau

Comunicació lingüística

Durant el curs es farà parlar, llegir i escriure constantment als alumnes, augmentaran el seu vocabulari i aprendran a defensar amb bones raons les opinions sobre els temes tractats.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

Es reflexionarà sobre la ciència, els mètodes que utilitzen i la importància per al desenvolupament que ha tengut. S'aprofitaran exemples, fets o teories de l'astronomia, la biologia, l'antropologia, la física, la matemàtica, l'arqueologia, la paleontologia, la paleoantropologia, la història, la economia, etc.

Competència digital

S'ajudarà a seleccionar la informació de qualitat extreta d'internet, les fonts més fiables, més verídiques i imparcials.

Donat el fet del caràcter més lúdic d'aquesta assignatura i essent una optativa tractarem de fer servir les eines que ens ofereix la pàgina www.cuadernointercultural.com que ens possibilita dibuixar online. Qualsevol altra pàgina web de similars característiques serà tinguda en compte com a eina de treball.

Aprendre a aprendre

Fomentant la crítica, l'autonomia, la curiositat des de la perspectiva del pensament.

Competències socials i cíviques

Participant a classe com si fos una comunitat o una societat, destacant els valors inherents a la convivència: respecte, tolerància, pau, no violència, dret, solidaritat, cooperació, llibertat, responsabilitat, etc.

Consciència i expressions culturals

Valorant la importància de les expressions culturals en tots els seus àmbits.

Mesures d'atenció a la diversitat

El departament d'orientació ha donat unes indicacions de com adaptar les classes a diferents alumnes amb una problemàtica determinada. Es tindrà en compte les especificacions donades a l'hora de qualificar l'alumnat. Fonamentalment, donat el fet que en un principi no hi haurà exàmens, se'ls hi adaptarà els percentatges: de 80%-20% establert inicialment de forma genèrica, s'ajustarà a les seves característiques, augmentant el percentatge que avalua la participació i el treball. Es davallarà el que té a veure amb el quadern.

La diversitat autèntica i real de l'alumnat pel que fa a nivells de competència curricular, ritmes d'aprenentatge, interessos, motivacions, etc. requereix adoptar una sèrie de mesures ordinàries i extraordinàries amb la finalitat d'atendre al màxim totes les necessitats.

Aquestes actuacions estaran sempre tutelades pel Departament d'Orientació del centre.

Mesures ordinàries. Estan dirigides a atendre la variada heterogeneïtat dels grups, l'alumnat amb dificultats de comprensió, els ritmes lents d'aprenentatge o els ritmes molt avançats, etc.

En primer lloc situarem, a partir de l'avaluació inicial, el nivell de coneixements i competències de cada alumne i començarem a detectar possibles necessitats de suport.

Es posarà principal atenció a que l'alumnat pugui manifestar els seus interessos pel que fa als temes a donar. L'ús de diferents recursos afavorirà que pugui desenvolupar diferents competències (orals, escrites, etc.). Els alumnes faran activitats com redaccions, tests, recerca d'informació, etc. per desenvolupar la seva personalitat. D'aquesta manera pensam atendre a la diversitat d'interessos i necessitats, tant a nivell de grup com individual.

Els materials escrits i audiovisuals seran els que considerem més adaptats al nivell curricular i més propers als interessos de l'alumnat. Aquests materials seran tant de reforç com d'ampliació.

Mesures extraordinàries. Estan dirigides a l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE).

Realitzarem les adaptacions d'horari, continguts i material amb coordinació amb el Departament d'Orientació.

Per a l'alumnat amb NEE elaborarem el material que considerem adequat i ens coordinarem amb el professorat especialista.

Així que les mesures que s'aniran aplicant sempre aniran d'acord amb les orientacions que ens ofereixin el professorat especialista i les necessitats en concret que detectem al llarg del curs, perquè es difícil a començament de curs concretar

quines seran les mesures en concret per atendre la diversitat, sobretot si parlem de mesures extraordinàries.

CRITERIS PER A LA REALITZACIÓ D'ADAPTACIONS CURRICULARS

A nivell individual, els criteris que seguirem per a realitzar les adaptacions curriculars són:

- Interès per millorar com a persona
- Saber valorar quines coses estan ben fetes i quines mal fetes.
- Interès en ser una persona responsable.
- Poder comprendre que s'han d'acceptar les opinions dels altres perquè no tothom pensa de la mateixa manera.
- Valorar la importància i utilitat de saber escoltar i dialogar.
- Pensar autònomament, és a dir, tenir opinions pròpies i saber defensar-les.
- Realitzar les tasques que es demanen.
- Participar en activitats de grup.

Els criteris d'avaluació de les adaptacions curriculars són:

- Identificar i jutjar moralment comportaments i situacions de la vida real que signifiquin un atemptat als valors democràtics i ciutadans.
- Conèixer i utilitzar, amb propietat, els conceptes morals bàsics (bé i mal, just i injust, legal i il·legal) i aplicar-los a fets quotidians.
- Comprendre algunes qüestions problemàtiques del món actual.
- Saber expressar en llenguatge entenedor les seves preocupacions.
- Comprendre i adoptar unes mínimes normes de convivència amb els seus companys i companyes.
- Entendre les necessitats de les normes i el seu compliment.
- Aprendre a valorar la importància de l'esforç i la dedicació si es vol aconseguir alguna cosa.

PROGRAMACIÓ DE BATXILLERAT

PRIMER DE BATXILLERAT

Matèria: *FILOSOFIA*

Adequació i seqüenciació dels objectius específics

1. Adquirir habilitats de comunicació i argumentació coherent de les pròpies opinions, tant de forma oral com escrita.
2. Valorar el diàleg i el debat com a mitjans per aproximar-se a la “veritat” i com a exercici actiu del respecte, la tolerància i la comprensió.
3. Adoptar una actitud crítica davant opinions contraposades.
4. Desenvolupar estratègies per accedir a la informació de forma rigorosa, seleccionar-la adequadament i utilitzar-la correctament en l’elaboració de treballs de recerca o presentacions.
5. Desenvolupar actituds de solidaritat i participació en la vida comunitària i una consciència cívica, crítica i autònoma, inspirada en els drets humans i compromesa amb la construcció d’una societat democràtica, justa i equitativa i amb la defensa de la natura.
6. Comentar textos filosòfics analitzant-ne l’estructura, interpretant-ne el significat i fent-ne una reflexió crítica.
7. Reconèixer el caràcter propi de la filosofia i distingir-la d’altres tipus de sabers, com la ciència, la religió, l’art, etc.
8. Identificar i apreciar el sentit dels problemes filosòfics, en concret el problema del coneixement, el problema de la realitat i la veritat, el problema de l’ésser humà, etc.
9. Usar i identificar correctament la terminologia bàsica de les diferents disciplines filosòfiques.
10. Aprendre a descobrir arguments correctes i arguments incorrectes a través de la lògica formal i la lògica informal.

Seqüència de continguts

El Bloc 1 de CONTINGUTS COMUNS es treballaran a totes les avaluacions:

1. Comentari de textos filosòfics i d’altres branques del saber amb temàtiques filosòfiques
2. Composició escrita d’arguments de reflexió filosòfica i de discursos orals, emprant les regles bàsiques de la retòrica i l’argumentació
3. Ús dels procediments i de les tecnologies de la informació i la comunicació de la feina intel·lectual adequats a la filosofia

BLOC 2. EL SABER FILOSÒFIC	
<ol style="list-style-type: none"> 1. La filosofia: sentit, necessitat i història 2. Els saber racional. L'explicació preracional: mite i màgia. L'explicació racional: la raó i els sentits 3. El saber filosòfic a través de la seva història 4. Característiques de la filosofia 5. Les disciplines teoricoopràctiques del saber filosòfic 6. Funcions i vigència de la filosofia 	UD 1
BLOC 3. EL CONEIXEMENT.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. El problema filosòfic del coneixement. La veritat 2. La teoria del coneixement 3. Graus i eines del coneixement: raó, enteniment, sensibilitat 4. Racionalitat teòrica i pràctica 5. L'abstracció 6. Els problemes implicats en el coneixement: les possibilitats i els límits que té, els interessos, l'irracional 7. La veritat com a propietat de les coses. La veritat com a propietat de l'enteniment: coherència i adequació 8. Alguns models filosòfics d'explicació del coneixement i l'accés a la veritat 	UD 2
<ol style="list-style-type: none"> 9. Filosofia, ciència i tecnologia. La filosofia de la ciència 10. Objectius i instruments de la ciència 11. El mètode hipoteticodeductiu 12. La visió aristotèlica de la feina científica 13. La recerca científica en la modernitat. Matemàtiques i tècnica com a eines de coneixement i interpretació fonamentals. 14. La recerca contemporània i la reformulació dels conceptes clàssics. 15. Tècnica i tecnologia: saber i praxi. 16. Reflexions filosòfiques sobre el desenvolupament científic i tecnològic: el problema de la inducció. 	UD 3
BLOC 4. LA REALITAT	
<ol style="list-style-type: none"> 1. L'explicació metafísica de la realitat 2. La metafísica com a explicació teòrica de la realitat 3. La pregunta per l'ésser com a punt de partida de la filosofia. Plató <i>versus</i> Aristòtil. 4. La interrogació metafísica sobre la veritable realitat: el problema aparença-realitat. 5. La pregunta per l'origen i l'estructura del que és real. 6. La caracterització de la realitat: el canvi o la permanència, el substancialisme estàtic enfront de l'esdevenir. 7. Essencialisme i existencialisme. 8. La necessitat de categoritzar racionalment el real. 	UD 4
<ol style="list-style-type: none"> 9. Les cosmovisions científiques sobre l'univers. La filosofia de la naturalesa. 10. L'admiració filosòfica per la naturalesa o filosofia de la naturalesa. 11. El paradigma qualitatiu organicista: l'univers aristotèlic. 12. L'univers màquina: la visió mecanicista en la modernitat. Supòsits epistemològics del model heliocèntric. La recerca de les lleis universals d'un univers infinit. 	UD 5

<p>13. Determinisme, regularitat, conservació, economia i continuïtat. 14. La visió contemporània de l'univers. 15. El retrobament de la filosofia i la física en la teoria del caos.</p>	
<p>BLOC 5. L'ÉSSER HUMÀ DES DE LA FILOSOFIA</p>	
<p>1. Les implicacions filosòfiques de l'evolució. La construcció de la pròpia identitat. La dialèctica naturalesa-cultura en el procés d'antropogènesi. 2. Filosofia i biologia. La dialèctica naturalesa-cultura en el procés de construcció de la identitat humana. 3. La reflexió filosòfica sobre l'ésser humà i el sentit de l'existència. 4. La visió grega: l'heroi homèric, concepte socràtic, dualisme platònic, l'ànima racional i polític aristotèlic, materialisme i individualisme hel·lenista. 5. El pensament medieval: creació a imatge divina, nova concepció del cos i l'ànima, de la mort, de la llibertat. 6. El Renaixement: antropocentrisme i humanisme. 7. La modernitat i el segle XIX: raó, emocions i llibertat. 8. L'ésser humà en la filosofia contemporània. 9. La reflexió filosòfica sobre el cos. Algunes claus sobre el sentit de l'existència humana. 10. La qüestió del sentit, l'essència i l'existència, el jo, la llibertat, la mort, la destinació, l'atzar, la història, la necessitat de transcendència.</p>	<p>UD 6</p>
<p>BLOC 6. LA RACIONALITAT PRÀCTICA</p>	
<p>1. L'ètica. Principals teories sobre la moral humana. 2. L'ètica com a reflexió sobre l'acció moral: caràcter, consciència i maduresa moral. 3. Relativisme i universalisme moral. 4. L'origen de l'ètica occidental: Sòcrates <i>versus</i> sofistes. 5. La recerca de la felicitat. 6. La bona voluntat: Kant. 7. La justícia com a virtut eticopolítica.</p>	<p>UD 7</p>
<p>8. Els fonaments filosòfics de l'Estat. 9. Principals interrogants de la filosofia política. 10. La justícia segons Plató. 11. El convencionalisme en els sofistes. 12. El realisme polític: Maquiavel. 13. El contractualisme: Hobbes, Locke, Rousseau i Montesquieu. 14. La pau perpètua de Kant. Els fonaments filosòfics del capitalisme al s. XIX: John Stuart Mill. 15. Alienació i ideologia segons Marx. 16. La disputa política entre Popper i l'Escola de Frankfurt. 17. La funció del pensament utòpic. 18. Legalitat i legitimitat.</p>	<p>UD 8</p>

<p>19. L'estètica filosòfica i la capacitat simbòlica de l'ésser humà. 20. La realitat des de l'art, la literatura i la música. 21. La capacitat simbòlica: E. Cassirer. 22. La creativitat: H. Poincaré. 23. L'estètica filosòfica: funció i característiques. 24. L'art com a instrument de comprensió i expressió simbòlica de la realitat. 25. El sentiment, l'experiència i el judici estètic. La bellesa. Creació artística i societat. Abstracció artística i pensament metafísic. L'art com a justificació o com a crítica de la realitat. 26. La filosofia i l'art. Filosofia i literatura. La filosofia i la música.</p>	UD 9
<p>27. Retòrica, argumentació i lògica: la comunicació des de la filosofia. 28. La importància de la comunicació i la relació que manté amb el llenguatge, la veritat i la realitat. 29. La lògica proposicional. 30. La retòrica i la composició del discurs. 31. L'argumentació: regles i eines del diàleg i la demostració d'arguments. 32. Filosofia del llenguatge: el problema filosòfic dels conceptes universals i l'error argumentatiu de la generalització precipitada.</p>	UD 10

Per facilitar l'avaluació a l'alumnat es dividiran els blocs en Unitats Didàctiques:

1. UD 1. Introducció a la filosofia
2. UD 2. Epistemologia clàssica
3. UD 3. Filosofia de la ciència
4. UD 4. Metafísica
5. UD 5. Filosofia de la naturalesa
6. UD 6. Antropologia
7. UD 7. Ètica
8. UD 8. Filosofia política
9. UD 9. Estètica
10. UD 10. Lògica i filosofia del llenguatge

DISTRIBUCIÓ PER AVALUACIONS:

PRIMERA AVALUACIÓ	El saber filosòfic. El coneixement.
SEGONA AVALUACIÓ	La realitat. L'ésser humà des de la filosofia.
TERCERA AVALUACIÓ	La racionalitat pràctica.

Mètodes pedagògics

S'intentarà sempre seguir el mètode socràtic de preguntar i dialogar constantment, fent intervenir els alumnes a la classe. Tots els temes partiran dels coneixements previs dels alumnes i s'intentarà que l'aprenentatge sigui significatiu per a ells.

Amb el visionat de pel·lícules i documentals es pretén aproximar els temes filosòfics a àmbits més propers a l'alumnat, a la vegada que fomentar la interpretació de significats a través del llenguatge audiovisual.

Amb l'ús de l'aula virtual es pretén afavorir l'aprenentatge cooperatiu i construir entre el grup gran i grups petits un diccionari de filosofia i una wiki de filòsofs.

Distribució espai-temps

La gestió del temps dins els límits establerts normativament són realment petits. S'intentarà evitar, però, la repetició de les mateixes activitats seguides per afavorir la motivació contínua cap a l'assignatura. Així, s'alternarà entre les explicacions del professor, les activitats o exercicis fets a classe, el visionat d'audiovisuals, el comentari de textos i els debats de temes filosòfics.

L'espai de l'aula pot ser variat en funció del tipus de procés d'aprenentatge. Per defecte les aules estan distribuïdes en files orientades cap a les pissarres i el professor. Quan es faci treball cooperatiu es mourà el mobiliari per agrupar els equips. Quan es faci debat es col·locaran els pupitres en forma de U per a què es vegin tots les cares i facilitar sentir a tothom per igual.

Activitats d'ampliació i reforç

Per als alumnes que no segueixin satisfactòriament el curs se'ls proporcionarà material addicional per reforçar els temes o apartats no superats.

Per als alumnes que vulguin ampliar més se'ls proporcionarà material o se'ls hi recomanaran lectures complementàries que vagin més enllà dels objectius del curs.

Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge avaluables

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
BLOC 1. CONTINGUTS COMUNS	
1. Llegir comprensivament i analitzar, de forma crítica, textos significatius breus pertanyents a pensadors destacats.	<i>1.1. Analitza de forma crítica textos pertanyents a pensadors destacats, identifica les problemàtiques i les solucions exposades, hi distingeix les tesis principals i l'ordre de l'argumentació i relaciona els problemes que s'hi plantegen amb el que s'ha estudiat a la unitat, amb el que han aportat altres filòsofs o corrents i/o amb sabers diferents de la filosofia.</i>
2. Argumentar i raonar els propis punts de vista sobre temàtiques estudiades a la unitat de forma oral i escrita, amb	<i>2.1. Argumenta i raona les seves opinions, de forma oral i escrita, amb claredat, coherència i demostrant un esforç creatiu i acadèmic en la valoració personal dels</i>

claredat i coherència.	<i>problemes filosòfics analitzats.</i>
3. Seleccionar i sistematitzar informació obtinguda de diverses fonts.	<p><i>3.1. Selecciona i sistematitza informació obtinguda tant de llibres especialitzats com d'Internet i emprà les possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació per consolidar i ampliar la informació.</i></p> <p><i>3.2. Elabora llistes de vocabulari de conceptes, en comprèn el significat, els aplica amb rigor i els organitza en esquemes o mapes conceptuals, taules cronològiques i altres procediments útils per comprendre la filosofia.</i></p>
4. Analitzar plantejaments filosòfics, argumentar sobre aquests i elaborar, de forma cooperativa, esquemes, mapes conceptuals, taules cronològiques i altres procediments útils emprant mitjans i plataformes digitals.	<i>4.1. Elabora amb rigor esquemes, mapes conceptuals, taules cronològiques, etc., i demostra que comprèn els eixos conceptuals estudiats.</i>
BLOC 2. EL SABER FILOSÒFIC	
1. Conèixer i comprendre l'especificitat i la importància del saber racional en general i del filosòfic en particular com a saber de comprensió i interpretació de la realitat i valorar que la filosofia és, a la vegada, un saber i una actitud que estimula la crítica, l'autonomia, la creativitat i la innovació.	<p><i>1.1 Reconeix les preguntes i els problemes que han caracteritzat la filosofia des del seu origen i els compara amb el plantejament d'altres sabers, com el científic o el teològic.</i></p> <p><i>1.2 Explica l'origen del saber filosòfic i el diferencia dels sabers preracionals, com el mite i la màgia.</i></p>
2. Identificar la dimensió teòrica i pràctica de la filosofia i els seus objectius, característiques, disciplines, mètodes i funcions, i relacionar-los paral·lelament amb altres sabers de comprensió de la realitat.	<i>2.1 Identifica, relaciona i distingeix el vessant pràctic i el teòric de l'activitat filosòfica i identifica les diferents disciplines que conformen la filosofia.</i>
3. Contextualitzar històricament i culturalment les problemàtiques analitzades, expressar per escrit les aportacions més importants del pensament filosòfic des del seu origen, identificar els principals problemes plantejats i les solucions aportades i expressar les pròpies opinions respecte	<p><i>3.1 Reconeix les principals problemàtiques filosòfiques característiques de cada etapa cultural europea.</i></p> <p><i>3.2 Expressa per escrit les tesis fonamentals d'alguns dels corrents filosòfics més importants del pensament occidental</i></p>

a aquestes qüestions.	
4. Comprendre i usar amb precisió el vocabulari tècnic filosòfic fonamental i elaborar un glossari de termes de forma cooperativa mitjançant les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.	<i>4.1 Comprèn i utilitza amb rigor conceptes filosòfics com «raó», «sentits», «mite», «logos», «arkhé», «necessitat», «contingència», «essència», «substància», «causa», «existència», «crítica», «metafísica», «lògica», «gnoseologia», «objectivitat», «dogmatisme» i «criticisme» entre altres.</i>
5. Analitzar de forma crítica fragments de textos significatius i breus sobre l'origen, la caracterització i la vigència de la filosofia, identificar les problemàtiques i les solucions exposades, distingir-hi les tesis principals i l'ordre de l'argumentació i relacionar els problemes que apareixen en els textos amb el que s'ha estudiat a la unitat i amb el plantejament d'altres intents de comprensió de la realitat, com el científic i el teològic, o altres tipus de filosofia, com l'oriental	<i>5.1 Llegeix i analitza, de forma crítica, fragments de textos breus i significatius sobre l'origen de l'explicació racional i sobre les funcions i les característiques del pensament filosòfic i identifica les problemàtiques filosòfiques plantejades.</i>
BLOC 3. EL CONEIXEMENT	
1. Conèixer i explicar la funció de la ciència, els models d'explicació, les seves característiques i els mètodes i la tipologia del saber científic, exposar les diferències i les coincidències de l'ideal i de la recerca científica amb el saber filosòfic, com la problemàtica de l'objectivitat o l'adequació teoria-realitat, i argumentar les pròpies opinions de forma raonada i coherent.	<i>1.1. Explica els objectius, les funcions i els principals elements de la ciència emprant termes com fet, hipòtesi, llei, teoria i model.</i> <i>1.2. Construeix una hipòtesis científica, n'identifica els elements i raona l'ordre lògic del procés de coneixement.</i> <i>1.3. Utilitza amb rigor termes epistemològics com inducció, hipoteticodeductiu, mètode, verificació, predicció, realisme, causalitat, objectivitat, relativitat, caos i indeterminisme, entre altres.</i>
2. Relacionar i identificar les implicacions de la tecnologia com a saber pràctic transformador de la natura o de la realitat humana i reflexionar, des de la filosofia de la tecnologia, sobre les relacions que manté amb la ciència i	<i>2.1. Extreu conclusions raonades sobre la inquietud humana per transformar i dominar la naturalesa per posar-la al servei de l'ésser humà, així com sobre les conseqüències d'aquesta actuació, i participa en debats sobre les implicacions</i>

<p>amb els éssers humans.</p>	<p><i>de la tecnologia en la realitat social.</i></p>
<p>3. Entendre i valorar la relació entre la filosofia i la ciència.</p>	<p><i>3.1. Identifica problemes comuns al camp filosòfic i al científic, com els límits i les possibilitats del coneixement, la qüestió de l'objectivitat i la veritat, la racionalitat tecnològica, etc., i hi reflexiona de forma argumentada.</i></p> <p><i>3.2. Cerca i selecciona, a Internet, informació procedent de fonts solvents sobre les problemàtiques esmentades i duu a terme un projecte de grup sobre algun tema que aprofundeixi en la relació entre la filosofia i la ciència.</i></p>
<p>4. Analitzar de forma crítica fragments de textos filosòfics relacionats amb la reflexió filosòfica sobre la ciència, la tècnica i la filosofia, identificar-hi les problemàtiques i les solucions proposades, distingir-hi les tesis principals i l'ordre de l'argumentació, relacionar els problemes que s'hi plantegen amb el que s'ha estudiat a la unitat i raonar la resposta.</p>	<p><i>4.1. Analitza fragments de textos breus i significatius de pensadors com Aristòtil, Popper, Kuhn, B. Russell, A. F. Chalmers, o J. C. García Borrón, entre altres.</i></p>
<p>5. Conèixer de forma clara i ordenada les problemàtiques implicades en el procés de coneixement humà analitzades des del camp filosòfic i els seus graus, eines i fonts, i exposar per escrit els models explicatius del coneixement més significatius.</p>	<p><i>5.1. Identifica i expressa, de forma clara i raonada, els elements i les problemàtiques que comporta el procés de coneixement de la realitat, com ara els graus, les possibilitats i els límits.</i></p>
<p>6. Explicar el problema de l'accés a la veritat, reflexionar-hi i identificar les problemàtiques i les postures filosòfiques que han sorgit al voltant de l'estudi d'aquest problema.</p>	<p><i>6.1. Coneix i explica diferents teories sobre el coneixement i la veritat, com l'idealisme, el realisme, el racionalisme, l'empirisme, el perspectivisme, el consens o l'escepticisme, i contrasta les semblances i les diferències entre els conceptes clau que empren.</i></p> <p><i>6.2. Explica i contrasta diferents criteris i teories sobre la veritat tant des del punt de vista metafísic com gnoseològic emprant amb rigor termes com gnoseologia, raó,</i></p>

	<p>sentits, abstracció, objectivitat, certesa, dubte, evidència, escepticisme, autoritat, probabilitat, prejudici, coherència o adequació, consens, incertesa, interès i irracional, <i>entre altres</i>, i elabora un glossari de conceptes de forma col·laborativa usant Internet.</p>
<p>7. Analitzar de forma crítica fragments de textos significatius sobre l'anàlisi filosòfica del coneixement humà i dels elements, possibilitats i límits que té, i valorar els esforços de la filosofia per aproximar-se a la veritat i allunyar-se del dogmatisme, l'arbitrarietat i els prejudicis.</p>	<p>7.1. <i>Analitza fragments de textos breus de Descartes, Hume, Kant, Nietzsche, Ortega y Gasset, Habermas, Popper, Kuhn o Michel Serres, entre altres.</i></p>
<p>BLOC 4. LA REALITAT</p>	
<p>1. Reconèixer i valorar la metafísica, disciplina filosòfica que estudia la totalitat de la realitat, i distingir-la de les ciències que versen sobre aspectes particulars de la realitat.</p>	<p>1.1. <i>Sap què és la metafísica, empra l'abstracció per comprendre'n els continguts i l'activitat i raona sobre aquests.</i></p>
<p>2. Conèixer i explicar, des d'un enfocament metafísic, els principals problemes que planteja la realitat.</p>	<p>2.1. <i>Describeix les principals interpretacions metafísiques i els problemes que suscita el coneixement metafísic de la realitat.</i> 2.2. <i>Comprèn i utilitza amb rigor conceptes metafísics com ésser, sistema metafísic, realitat, aparença, matèria i esperit, unitat, dualitat, multiplicitat, esdevenir, necessitat, contingència, transcendència, categoria i abstracció, materialisme, espiritualisme, existencialisme o essencialisme, entre altres.</i> 2.3. <i>Analitza críticament teories metafísiques divergents d'interpretació de la realitat.</i> 2.4. <i>Analitza i comprèn fragments de textos breus i significatius sobre les problemàtiques metafísiques que planteja la realitat de pensadors com Plató, Aristòtil, Tomàs d'Aquino, Descartes, Marx i Nietzsche, entre altres, compara els diferents enfocaments, estableix semblances i diferències entre aquests i disserta de forma coherent sobre les diferents postures històriques.</i></p>

<p>3. Conèixer i comparar les explicacions donades des de les grans cosmovisions sobre l'univers.</p>	<p>3.1. <i>Explica i compara dues de les grans cosmovisions de l'univers: el paradigma organicista aristotèlic i el model mecanicista newtonià.</i></p> <p>3.2. <i>Describeix els caràcters essencials de la interpretació contemporània relativista i quàntica de la realitat i explica les implicacions filosòfiques que hi estan associades.</i></p> <p>3.3. <i>Utilitza amb rigor termes epistemològics i científics com cosmovisió, paradigma, univers, naturalesa, finalisme, organicisme, determinisme, ordre, causalitat, conservació, principi, mecanicisme, matèria, relativitat, quàntic, espai, temps, atzar, determinisme, indeterminisme, probabilitat i caos, entre altres.</i></p>
<p>4. Elaborar taules i/o mapes conceptuals per comparar els diferents caràcters adjudicats històricament a l'univers, entès com a totalitat del real, contextualitzar històricament i culturalment cada cosmovisió i ampliar la informació mitjançant Internet i/o fonts bibliogràfiques.</p>	<p>4.1. <i>Elabora esquemes, taules i/o mapes conceptuals en què compara els diferents caràcters adjudicats històricament a l'univers, entès com a totalitat del real, contextualitza històricament i culturalment cada cosmovisió i amplia la informació mitjançant Internet i/o fonts bibliogràfiques.</i></p>
<p>5. Llegir i analitzar de forma crítica textos filosòfics, epistemològics i científics sobre la comprensió i la interpretació de la realitat, tant des del punt de vista metafísic com físic, emprant amb precisió els termes tècnics estudiats, relacionant els problemes plantejats en els textos amb el que s'ha estudiat a les unitats i raonant la pròpia postura.</p>	<p>5.1. <i>Analitza textos filosòfics i científics, clàssics i contemporanis, que aborden les mateixes problemàtiques i comprova la vigència de les idees exposades.</i></p> <p>5.2. <i>Reflexiona, argumentant de forma raonada i creativa les pròpies idees, sobre les implicacions filosòfiques que afecten la visió de l'ésser humà en cada una de les cosmovisions filosofocientífiques estudiades.</i></p>
<p>BLOC 5. L'ÉSSER HUMÀ DES DE LA FILOSOFIA</p>	
<p>1. Reconèixer en què consisteix l'antropologia filosòfica.</p>	<p>1.1. <i>Utilitza amb rigor vocabulari específic de la temàtica, com evolució, dialèctica, procés, progrés, emergència, atzar, selecció natural, apte, reduccionisme, creacionisme, evolució cultural, vitalisme, determinisme genètic, naturalesa i cultura.</i></p>
<p>2. Conèixer i explicar les implicacions filosòfiques de l'evolució i relacionar-les amb continguts metafísics i pensadors ja</p>	<p>2.1. <i>Coneix i explica les consideracions filosòfiques implicades en la teoria de l'evolució, com la consideració dinàmica i</i></p>

<p>estudiats.</p>	<p><i>dialèctica de la vida o l'indeterminisme, entre altres.</i> <i>2.2. Analitza fragments breus i significatius d'E. Morin, K. Popper, R. Dawkins, J. Mosterín, A. Gehlen, M. Harris, M. Ponty, entre altres.</i></p>
<p>3. Reflexionar de forma argumentada sobre la interacció dialèctica entre el component natural i el cultural que caracteritzen l'ésser humà i reconèixer que el que s'ha adquirit culturalment és una condició per a la innovació i la creativitat que caracteritzen l'espècie humana.</p>	<p><i>3.1. Identifica i exposa en què consisteix el component natural innat de l'ésser humà i com es relaciona amb els elements culturals que sorgeixen en els processos d'antropogènesi i humanització a fi de donar lloc a la identitat pròpia de l'ésser humà.</i> <i>3.2. Disserta sobre l'ésser humà com a resultat de la dialèctica evolutiva entre el que és genèticament innat i el que és culturalment adquirit, condició per a la innovació i la capacitat creativa que caracteritzen la nostra espècie.</i> <i>3.3. Localitza informació a Internet sobre les recerques actuals relacionades amb l'evolució humana i reflecteix la informació seleccionada i sistematitzada de forma cooperativa.</i></p>
<p>4. Valorar els coneixements adquirits en aquesta unitat i rebutjar els prejudicis antropocèntrics i per motius físics i actituds d'intolerància, injustícia i exclusió.</p>	<p><i>4.1. Argumenta de forma coherent, fonamentant-se en les dades objectives apreses, sobre les implicacions d'adoptar prejudicis antropocentristes per jutjar els éssers humans i les cultures.</i></p>
<p>5. Reflexionar sobre les concepcions filosòfiques sobre l'ésser humà que hi ha hagut al llarg de la història de la filosofia occidental, comparar les semblances i les diferències entre els successius plantejaments, analitzar críticament la influència del context sociocultural en la concepció filosòfica i valorar alguns plantejaments divergents que han obert camí cap a la consideració actual de la persona.</p>	<p><i>5.1. Contrasta i relaciona les principals concepcions filosòfiques sobre l'ésser humà que hi ha hagut al llarg de la història.</i> <i>5.2. Analitza de forma crítica textos significatius i breus dels grans pensadors.</i> <i>5.3. Utilitza amb rigor termes com dualisme i monisme antropològic, arété, ment, cos, esperit, creacionisme, antropocentrisme, teocentrisme, ànima, humanisme, persona, dignitat, sentit, estat de naturalesa, estat de civilització, existència, llibertat, emoció, passió, determinisme, alienació, nihilisme, existència, inconscient, mort, història o</i></p>

	transcendència, <i>entre altres</i> .
6. Comparar la visió filosòfica occidental de l'ésser humà amb la visió filosòfica oriental —budisme, taoisme i hinduisme— i argumentar les pròpies opinions sobre les semblances i les diferències.	6.1. <i>Coneix i explica les principals concepcions filosòfiques sobre l'ésser humà que hi ha hagut, històricament, en el context de la filosofia occidental.</i>
7. Dissertar, de forma oral i escrita, sobre les temàtiques intrínsecament filosòfiques en l'àmbit del sentit de l'existència, com la qüestió del sentit, l'essència i l'existència, el jo, la llibertat, la mort, el destí, l'atzar, la història o la necessitat de transcendència, entre altres.	7.1. <i>Disserta, de forma oral i escrita, sobre les grans qüestions metafísiques que donen sentit a l'existència humana.</i>
8. Conèixer algunes teories filosòfiques occidentals sobre el cos humà, reflexionar-hi de forma cooperativa i argumentar els propis punts de vista.	8.1. <i>Argumenta i raona, de forma oral i escrita, sobre els seus propis punts de vista sobre l'ésser humà des de la filosofia i sobre diferents temàtiques filosòfiques relacionades amb el sentit de l'existència humana.</i> 8.2. <i>Coneix les teories filosòfiques sobre la relació ment-cos: monisme, dualisme, emergentisme, etc., argumenta sobre aquestes teories i en compara les semblances i les diferències de forma cooperativa.</i>
BLOC 6. LA RACIONALITAT PRÀCTICA	
1. Identificar l'especificitat de la dimensió pràctica de la raó com a orientadora de l'acció humana.	1.1. <i>Reconeix la funció de la racionalitat pràctica per dirigir l'acció humana, si bé reconeix els vincles ineludibles que té amb la raó teòrica i la intel·ligència emocional.</i> 1.2. <i>Explica l'origen de l'ètica occidental en el pensament grec i contrasta, de forma raonada, la concepció socràtica amb la dels sofistes.</i>
2. Reconèixer l'objecte i la funció de l'ètica.	2.1. <i>Explica de forma raonada l'objecte i la funció de l'ètica.</i>

<p>3. Conèixer i explicar les principals teories ètiques sobre la justícia i la felicitat i sobre el desenvolupament moral.</p>	<p>3.1. <i>Expressa de forma crítica les argumentacions de les principals teories ètiques sobre la felicitat i la virtut, raona les seves pròpies idees i aporta exemples del compliment o no d'aquestes teories.</i></p> <p>3.2. <i>Expressa de forma crítica les argumentacions de les principals teories ètiques sobre la justícia, raona les seves pròpies idees i aporta exemples del compliment o no d'aquestes teories.</i></p> <p>3.3. <i>Analitza textos breus d'alguns dels filòsofs representants de les principals teories ètiques sobre el desenvolupament psicològic moral de l'individu.</i> 3.4. <i>Utilitza amb rigor termes com ètica, moral, acció moral, autonomia, responsabilitat, convenció moral, maduresa moral, virtut moral, subjectivisme, relativisme i universalisme moral, utilitarisme, deure moral, ètica de màxims, ètica de mínims, consens, justícia, eudemonisme, hedonisme, emotivisme i utilitarisme.</i></p>
<p>4. Explicar la funció, les característiques i els principals interrogants de la filosofia política, com l'origen i la legitimitat de l'Estat, les relacions individu-Estat o la naturalesa de les lleis.</p>	<p>4.1. <i>Identifica la funció, les característiques i els principals interrogants de la filosofia política.</i></p> <p>4.2. <i>Utilitza amb rigor conceptes clau de la filosofia política com democràcia, Estat, justícia, dret, drets naturals, estat democràtic i de dret, legalitat, legitimitat, convenció, contractualisme, alienació, ideologia i utopia, entre altres.</i></p>
<p>5. Conèixer les principals teories i conceptes filosòfics en què s'ha basat la construcció de la idea d'Estat i les funcions d'aquest i valorar el paper de la filosofia com a reflexió crítica.</p>	<p>5.1. <i>Explica de forma coherent els plantejaments filosòficsopolítics de Plató, els sofistes, Maquiavel, Locke, Montesquieu, Rousseau, Hobbes, Kant, John Stuart Mill, Popper o Habermas, entre altres.</i></p> <p>5.2. <i>Analitza la relació individu-Estat i hi reflexiona sobre la base del pensament dels sofistes, de Marx i de l'Escola de Frankfurt.</i></p>

	<p>5.3. <i>Analitza de forma crítica textos significatius i breus d'alguns dels autors estudiats en què s'argumenta sobre el concepte d'Estat i els elements i les característiques d'aquest.</i></p> <p>5.4. <i>Valora i utilitza la capacitat argumentativa, de forma oral i escrita, com a eina contra l'arbitrarietat, l'autoritarisme i la violència.</i></p>
<p>6. Dissertar de forma oral i escrita sobre la utilitat del pensament utòpic i analitzar-ne i valorar-ne la funció per proposar possibilitats alternatives, projectar idees innovadores i avaluar el que ja s'ha experimentat.</p>	<p>6.1. <i>Reflexiona per escrit sobre les possibilitats del pensament utòpic, argumentant les pròpies idees.</i></p>
<p>7. Distingir els conceptes de <i>legalitat</i> i <i>legitimitat</i>.</p>	<p>7.1. <i>Describeix i compara els conceptes de legalitat i legitimitat.</i></p>
<p>8. Reconèixer la capacitat simbòlica com a element distintiu de l'espècie humana.</p>	<p>8.1. <i>Explica les tesis fonamentals d'E. Cassirer sobre la capacitat simbòlica humana i les de H. Poincaré sobre el procés creatiu.</i></p>
<p>9. Conèixer el camp de l'estètica i reflexionar sobre les aportacions filosòfiques de tres de les construccions simbòliques culturals fonamentals.</p>	<p>9.1. <i>Comprèn i utilitza conceptes com estètica, creativitat, creació, símbol, signe, art, experiència estètica, mimesi, bellesa, gust, subjectivitat, judici estètic i avantguarda.</i></p> <p>9.2. <i>Contrasta i relaciona algunes construccions simbòliques fonamentals en el context de la cultura occidental i analitza, de forma cooperativa, textos literaris, audicions musicals i visualitzacions d'obres d'art per explicar els continguts de la unitat.</i></p>
<p>10. Relacionar la creació artística amb altres camps, com els de l'ètica, el coneixement i la tècnica.</p>	<p>10.1. <i>Disserta sobre la relació entre la creació artística, la ciència i l'ètica i la possibilitat que tenen de transformar la realitat humana.</i></p>

<p>11. Analitzar textos en els quals es compregui el valor de l'art, la literatura i la música com a vehicles de transmissió del pensament filosòfic, utilitzant amb precisió el vocabulari específic propi de l'estètica filosòfica.</p>	<p><i>11.1. Coneix i descriu alguns dels elements fonamentals de la reflexió estètica sobre l'art a partir de textos significatius de filòsofs com Plató, Schelling, Hume, Kant, Nietzsche, Walter Benjamin, Gadamer, Marcuse o Adorno, entre altres, i aplica aquestes idees a l'estudi de diverses obres d'art.</i></p> <p><i>11.2. Entén el valor filosòfic de la literatura analitzant textos breus de pensadors i literats com Plató, sant Agustí, Calderón de la Barca, Pío Baroja, Machado, Voltaire, Goethe, Sartre, Unamuno, Borges o Camus, entre altres.</i></p> <p><i>11.3. Coneix la visió filosòfica de la música a través de l'anàlisi de textos filosòfics breus sobre la visió pitagòrica, de Plató, Schopenhauer, Nietzsche o Adorno, entre altres, i mitjançant audicions significatives.</i></p>
<p>12. Reflexionar per escrit sobre alguns dels temes significatius estudiats, argumentant les pròpies posicions i ampliar, a través d'Internet, la informació apresada.</p>	<p><i>12.1. Disserta de forma clara i coherent sobre el valor de les arts per transmetre idees filosòfiques.</i></p>
<p>13. Entendre la importància de la comunicació per al desenvolupament de l'ésser humà i les societats.</p>	<p><i>13.1. Coneix i empra amb rigor conceptes com símbol, comunicació, llenguatge formal, lògica, judici lògic, raonament, demostració, discurs, eloqüència, orador, retòrica, exordio, inventio, dispositio, argumentació, elocutio, compositio, actio, fallàcia, debat, negociació, persuasió i concepte universal, entre altres.</i></p>
<p>14. Conèixer en què consisteix la lògica proposicional i apreciar-ne el valor per mostrar el raonament correcte i l'expressió del pensament com a condició fonamental per a les relacions humanes.</p>	<p><i>14.1. Utilitza els elements i les regles del raonament de la lògica d'enunciats.</i></p>
<p>15. Conèixer les dimensions que formen</p>	<p><i>15.1. Comprèn i explica l'estructura i l'estil</i></p>

<p>part de la composició del discurs retòric i aplicar-les a la composició de discursos.</p>	<p><i>de la retòrica i de l'argumentació.</i></p> <p><i>15.2. Coneix l'estructura i l'ordre del discurs i escriu breus discursos retòrics establint coherentment l'exposició i l'argumentació.</i></p>
<p>16. Conèixer i utilitzar les regles i les eines bàsiques del discurs basat en l'argumentació demostrativa.</p>	<p><i>16.1. Construeix un diàleg argumentatiu en el qual demostra les seves pròpies tesis mitjançant les regles i les eines de l'argumentació.</i></p> <p><i>16.2. Distingeix un argument verídic d'una fal·làcia.</i></p> <p><i>16.3. Analitza i comenta textos breus i significatius de Plató, Aristòtil, Ciceró, Quintilià i Tàcit, així com d'autors contemporanis, sobre l'art de la retòrica i l'argumentació.</i></p>

Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

Els alumnes han de tenir el llibre de text. Es treballarà a classe seguint metodologies diverses i variades. El professor adaptarà el ritme i la profunditat de tractament dels temes en funció de l'observació diària del rendiment de l'alumnat i dels resultats dels controls.

Criteris de qualificació

Es realitzarà un control al final de cada unitat didàctica, dos a cada avaluació si és possible. Els controls podran ser del següent tipus:

- amb preguntes de desenvolupament,
- amb qüestionaris conceptuals i preguntes de vertader o fals,
- comentaris de text o
- exercicis pràctics

Els controls valdran un 50% de la nota d'avaluació. La participació, l'actitud, les tasques, els treballs, els comentaris, etc., es valoraran amb un altre 50%.

La nota de la 2a i la 3a avaluació serà la mitjana de la nota de l'avaluació actual i les anteriors.

Materials i recursos didàctics

S'emprarà el llibre de text *Filosofia 1* de l'editorial Edebé, ISBN 978-84-683-2094-6

S'empraran constantment recursos audiovisuals com a suport dels temes tractats, concretament pel·lícules i documentals. En funció de la dinàmica dels grups aquests poden ser d'entre el llistat següent:

- Àgora, d'Alejandro Amenábar
- Galileo Galilei, de L. Cavani
- Matrix, dels germans Wachowsky
- El show de Truman, de P. Weir
- En busca del fuego, de J.J. Annaud
- La travesía humana, de National Geographic
- La Odisea de la especie, de RTVE
- El experimento prohibido, de RTVE
- L'infant salvatge, de Truffaut

Procediments de suport i recuperació

A final de curs es realitzarà, si és oportú, una recuperació de les avaluacions no superades, on també es podran presentar els alumnes que vulguin pujar nota.

Després de cada unitat didàctica es proporcionaran tasques de reforç, d'ampliació o de repàs per l'alumnat que no l'hagi superada.

La **prova extraordinària del mes de setembre** consistirà en un examen sobre els continguts de la matèria, amb preguntes de desenvolupament on l'alumne haurà de redactar la resposta de forma clara i precisa, emprant el vocabulari tècnic del tema en qüestió. Les preguntes de desenvolupament consisteixen en què l'alumne "expliqui" algun tema, donant arguments dels diferents apartat o teories, no essent vàlida la mera repetició de les paraules del llibre de text.

Els alumnes de segon de batxillerat amb la **matèria pendent** hauran de realitzar dues proves durant el curs amb la meitat del temari a cadascuna. Si la mitjana de les dues proves arriba a 5 l'alumne recuperarà la matèria pendent.

Activitats complementàries i extraescolars

No es preveuen activitats complementàries o extraescolars.

Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau

Comunicació lingüística

Durant el curs es farà parlar, llegir i escriure constantment als alumnes, augmentaran el seu vocabulari i aprendran a defensar amb bones raons les opinions sobre els temes tractats.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

Es reflexionarà sobre la ciència, els mètodes que utilitzen i la importància per al desenvolupament que ha tengut. S'aprofitaran exemples, fets o teories de l'astronomia, la biologia, l'antropologia, la física, la matemàtica, l'arqueologia, la paleontologia, la paleoantropologia, la història, la economia, etc.

Competència digital

S'ajudarà a seleccionar la informació de qualitat extreta d'internet, les fonts més fiables, més verídiques i imparcials.

Augmentaran la seva competència digital creant continguts en blocs, wikis, glossaris, portfolis, etc., passant a ser subjectes actius en la societat del coneixement.

Aprendre a aprendre

Fomentant la crítica, l'autonomia, la curiositat des de la perspectiva del pensament.

Competències socials i cíviques

Participant a classe com si fos una comunitat o una societat, destacant els valors inherents a la convivència: respecte, tolerància, pau, noviolència, dret, solidaritat, cooperació, llibertat, responsabilitat, etc.

Consciència i expressions culturals

Valorant la importància de les expressions culturals en tots els seus àmbits.

Mesures d'atenció a la diversitat

La diversitat autèntica i real de l'alumnat pel que fa a nivells de competència curricular, ritmes d'aprenentatge, interessos, motivacions, etc. requereix adoptar una sèrie de mesures ordinàries i extraordinàries amb la finalitat d'atendre al màxim totes les necessitats.

Aquestes actuacions estaran sempre tutelades pel Departament d'Orientació del centre.

Mesures ordinàries. Estan dirigides a atendre la variada heterogeneïtat dels grups, l'alumnat amb dificultats de comprensió, els ritmes lents d'aprenentatge o els ritmes molt avançats, etc.

En primer lloc situarem, a partir de l'avaluació inicial, el nivell de coneixements i competències de cada alumne i començarem a detectar possibles necessitats de suport.

Es posarà principal atenció a que l'alumnat pugui manifestar els seus interessos pel que fa als temes a donar. L'ús de diferents recursos afavorirà que pugui desenvolupar diferents competències (orals, escrites, etc.). Els alumnes faran activitats com redaccions, tests, recerca d'informació, etc. per desenvolupar la seva personalitat. D'aquesta manera pensam atendre a la diversitat d'interessos i necessitats, tant a nivell de grup com individual.

Els materials escrits i audiovisuals seran els que considerem més adaptats al nivell curricular i més propers als interessos de l'alumnat. Aquests materials seran tant de reforç com d'ampliació.

Mesures extraordinàries. Estan dirigides a l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE).

Realitzarem les adaptacions d'horari, continguts i material amb coordinació amb el Departament d'Orientació.

Per a l'alumnat amb NEE elaborarem el material que considerem adequat i ens coordinarem amb el professorat especialista.

Així que les mesures que s'aniran aplicant sempre aniran d'acord amb les orientacions que ens ofereixin el professorat especialista i les necessitats en concret que detectem al llarg del curs, perquè es difícil a començament de curs concretar quines seran les mesures en concret per atendre la diversitat, sobretot si parlem de mesures extraordinàries.

Críteris per a la realització d'adaptacions curriculars

A nivell individual, els críteris que seguirem per a realitzar les adaptacions curriculars són:

- Interès per millorar com a persona
- Saber valorar quines coses estan ben fetes i quines mal fetes.
- Interès en ser una persona responsable.
- Poder comprendre que s'han d'acceptar les opinions dels altres perquè no tothom pensa de la mateixa manera.
- Valorar la importància i utilitat de saber escoltar i dialogar.
- Pensar autònomament, és a dir, tenir opinions pròpies i saber defensar-les.
- Realitzar les tasques que es demanen.
- Participar en activitats de grup.

Els críteris d'avaluació de les adaptacions curriculars són:

- Identificar i jutjar moralment comportaments i situacions de la vida real que signifiquin un atemptat als valors democràtics i ciutadans.
- Conèixer i utilitzar, amb propietat, els conceptes morals bàsics (bé i mal, just i injust, legal i il·legal) i aplicar-los a fets quotidians.
- Comprendre algunes qüestions problemàtiques del món actual.

Filosofia 1r de BATXILLERAT

- Saber expressar en llenguatge entenedor les seves preocupacions.
- Comprendre i adoptar unes mínimes normes de convivència amb els seus companys i companyes.
- Entendre les necessitats de les normes i el seu compliment.
- Aprendre a valorar la importància de l'esforç i la dedicació si es vol aconseguir alguna cosa.

SEGON DE BATXILLERAT

Matèria: HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA

Adequació i seqüenciació dels Objectius

1. Comentar textos filosòfics contextualitzant-los en el marc històric, analitzant-ne l'estructura, interpretant-ne el significat i fent-ne una reflexió crítica.
2. Conèixer els principals períodes en què es divideix la història de la filosofia i relacionar-los amb els corrents intel·lectuals més influents i els autors més destacats.
3. Explicar de forma correcta el pensament dels principals pensadors de la història de la filosofia i distingir-ne i utilitzar-ne adequadament la terminologia bàsica.
4. Descobrir els condicionants històrics i culturals de les diferents concepcions de la realitat.
5. Desenvolupar estratègies per accedir a la informació de forma rigorosa, seleccionar-la adequadament i utilitzar-la correctament en l'elaboració de treballs de recerca o presentacions.
6. Valorar el diàleg i el debat com a mitjans per aproximar-se a la veritat i com a exercici actiu del respecte, la tolerància i la comprensió.
7. Adoptar una actitud crítica davant opinions contraposades.
8. Adquirir habilitats de comunicació i argumentació coherent de les pròpies opinions, tant de forma oral com escrita.

Seqüència dels continguts

TOTES LES AVALUACIONS
BLOC 1. CONTINGUTS COMUNS
El comentari de text. El diàleg filosòfic i l'argumentació. Les eines d'aprenentatge i recerca de la filosofia. L'aplicació de les competències TIC a la història de la filosofia.
PRIMERA AVALUACIÓ
BLOC 2. LA FILOSOFIA A LA GRÈCIA ANTIGA
L'origen de la filosofia grega: els presocràtics. El gir antropològic: Sòcrates i els sofistes. Plató. L'autor i el seu context filosòfic. Aristòtil. L'autor i el seu context filosòfic. La filosofia hel·lenística.

BLOC 3. LA FILOSOFIA A L'EDAT MITJANA
Cristianisme i filosofia. Agustí d'Hipona. L'escolàstica medieval. Tomàs d'Aquino. Ramon Llull. L'autor i el seu context filosòfic. La crisi de l'escolàstica al segle XIX. El nominalisme de Guillem d'Ockham. Les relacions raó-fe.
SEGONA AVALUACIÓ
BLOC 4. LA FILOSOFIA EN LA MODERNITAT I LA IL·LUSTRACIÓ
La filosofia al Renaixement: el canvi del paradigma aristotèlic. El realisme polític de Maquiavel. El racionalisme. Descartes. L'autor i el seu context filosòfic. L'empirisme. Hume. L'autor i el seu context filosòfic. El liberalisme polític. Locke. La il·lustració francesa. Rousseau. L'idealisme transcendent. Kant. L'autor i el seu context filosòfic.
BLOC 5. LA FILOSOFIA CONTEMPORÀNIA
Marx. L'autor i el seu context filosòfic.
TERCERA AVALUACIÓ
Nietzsche. L'autor i el seu context filosòfic. La filosofia espanyola: Ortega y Gasset. L'autor i el seu context filosòfic. La racionalitat dialògica de Habermas. L'autor i el seu context filosòfic. Habermas i la crítica de l'Escola de Frankfurt. El pensament postmodern.

D'acord amb la UIB per a la realització de la PBAU els autors que es treballaran amb textos amb més profunditat el curs 17-18 seran:

1. Plató
2. Aristòtil
3. Tomàs d'Aquino
4. Descartes
5. Kant
6. Marx
7. Nietzsche
8. Ortega y Gasset

Metodologia

- Explicació de les idees claus de cada tema per part del professor.

- Les explicacions orals aniran intercalades de la lectura de textos dels autors o de fragments del llibre de text i, a continuació el professor farà preguntes sobre el significat del que s'ha llegit per tal de aclarir-ho.
- Per respondre a aquestes preguntes, la classe es divideix en grups de 3 o 4 alumnes (segons quadri d'una manera o un altra) i debaten entre sí les respostes. Una vegada debatudes, el professor tria un número (els alumnes de cada grup estan numerats) i l'alumne, triat a l'atzar de cada grup, ha de exposar en públic l'opinió del grup.
- A continuació poden intervenir qualsevol alumne per discutir o ampliar les opinions exposades.
- Finalment, el professor fa els aclariments pertinents.
- D'aquesta manera s'aconsegueix tenir a tots els alumnes actius durant la classe i no només escoltant l'explicació del professor i prenent apunts.
- Lectura de textos significatius a classe. Els alumnes hauran de esbrinar quina és la idea fonamental del text, la relació amb el pensament de l'autor, les semblances o diferències amb les d'altres autors, etc. Després de la lectura, el professor anirà dirigint les passes a seguir per comentar el text. Es deixarà uns minuts per cada tasca i, a continuació es demanarà que els alumnes vagin responnent a cada qüestió de forma oral. També el professor proposarà textos per que els alumnes els llegeixin i comentin a ca seva.
- Després de cada tema, el professor proposarà una serie de qüestions de resposta breu per tal de que els alumnes autoavaluin els seus coneixements i per aclarir entre tots els dubtes que puguin restar.
- Ús de Google Classroom i del bloc del professor (classedefilosofia.blogspot.com): es penjarà material de consulta, apunts de classe, textos dels autors estudiats o d'altres relacionats, obertura de fòrums de discussió, possibilitat de consultes al professor per correu electrònic, qüestionaris de resposta múltiple i d'altres tipus per l'auto avaluació dels alumnes, etc.
- Els alumnes tendran un quadern digital compartit amb el professor al Classroom on hi elaboraran totes aquelles tasques que s'encarreguin. El professor l'anirà corregint contínuament.
- Debat de qüestions filosòfiques entre tots o per grups que les hagin discutides prèviament.
- Exercicis de lectura de texts filosòfics de varies pàgines i posterior comentari a realitzar pels alumnes fora de classe.
- Altres exercicis que es puguin proposar puntualment

Distribució espai-temps

Com s'ha comentat a la metodologia hi haurà explicacions del professor que es dirigiran al grup gran. Després es treballarà en grups més petits per aprofundir temes, aclarir qüestions, realitzar activitats d'aprenentatge i també es realitzaran exposicions individuals per part d'un elegit del petit grup.

Es modificarà el mobiliari de les aules per adaptar-les a cada distribució espacial.

criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable

BLOC 1. CONTINGUTS COMUNS

1. Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i ser capaç de transferir els coneixements a altres autors o problemes.

1.1. Comprèn el sentit global dels textos més rellevants dels autors estudiats, identifica l'ordre lògic de l'argumentació i és capaç de transferir els coneixements a altres autors o problemes i reconèixer els plantejaments que es defensen.

1.2. Identifica i analitza les idees, la conclusió, els conceptes o idees rellevants, l'estructura i l'ordre lògic de les idees del text.

1.3. Argumenta l'explicació de les idees presents en el text i les relaciona amb la filosofia de l'autor i els continguts estudiats.

2. Argumentar amb claredat i capacitat crítica, oralment i per escrit, les pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia i dialogar de manera raonada amb altres posicions diferents.

2.1. Argumenta les pròpies opinions amb claredat i coherència, tant de forma oral com per escrit.

2.2. Utilitza el diàleg racional per defensar les opinions pròpies, valora positivament la diversitat d'idees i, al mateix temps, es basa en els aspectes comuns.

3. Aplicar adequadament les eines i els procediments del treball intel·lectual a l'aprenentatge de la filosofia, mitjançant treballs d'organització i recerca dels continguts.

3.1. Sintetitza correctament la filosofia de cada autor mitjançant resums dels seus continguts fonamentals, que classifica en els nuclis temàtics presents al llarg de la història de la filosofia: realitat, coneixement, ésser humà, ètica i política.

3.2. Elabora llistes de vocabulari de conceptes, comprèn el significat d'aquests conceptes, els aplica amb rigor i els organitza en esquemes o mapes conceptuals, taules cronològiques i altres procediments útils per comprendre la filosofia d'un autor.

3.3. Selecciona informació de diverses fonts, bibliogràfiques i d'Internet, i reconeix les que són fiables.

3.4. Elabora redaccions o dissertacions, treballs de recerca i projectes que impliquen un esforç creatiu i una valoració personal dels problemes filosòfics plantejats en la història de la filosofia.

4. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per elaborar i exposar els treballs de recerca filosòfica.

4.1. Utilitza les eines informàtiques i del web 2.0, com ara wikis, blogs, xarxes socials, processador de textos, presentació de diapositives o recursos multimèdia, per elaborar i presentar treballs.

4.2. Fa cerques avançades a Internet sobre els continguts de la recerca i decideix quins són els conceptes adequats.

4.3. Col·labora en treballs col·lectius de recerca sobre els continguts estudiats emprant les TIC.

BLOC 2. LA FILOSOFIA A LA GRÈCIA ANTIGA

1. Conèixer l'origen de la filosofia a Grècia i comprendre el primer gran sistema filosòfic, l'idealisme de Plató; analitzar la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista de l'ésser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut; relacionar-ho

amb la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes; valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga, i apreciar críticament el seu discurs.

1.1. *Utilitza conceptes de Plató com idea, món sensible, món intel·ligible, bé, raó, doxa, episteme, universal, absolut, dualisme, reminiscència, transmigració, mimesi, methexis, virtut i justícia, entre altres, i els aplica amb rigor.*

1.2. *Entén i explica amb claredat les teories fonamentals de la filosofia de Plató, tant oralment com per escrit, i analitza la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista de l'ésser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut.*

1.3. *Distingeix les respostes del corrent presocràtic referents a l'origen del cosmos, els conceptes fonamentals de la dialèctica de Sòcrates i el convencionalisme democràtic i el relativisme moral dels sofistes, i identifica els problemes de la filosofia antiga i els relaciona amb les solucions aportades per Plató.*

1.4. *Respecta l'esforç de la filosofia de Plató per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de la Grècia antiga, valora positivament el diàleg com a mètode filosòfic, el naixement de les utopies socials, el sentit del governant filòsof o la seva defensa de la inclusió de les dones a l'educació.*

2. Entendre el sistema teleològic d'Aristòtil, relacionar-lo amb el pensament de Plató i la física de Demòcrit i valorar la influència que exerceix en el desenvolupament de les idees i en els canvis socioculturals de la Grècia antiga.

2.1. *Utilitza amb rigor conceptes del marc del pensament d'Aristòtil com substància, ciència, metafísica, matèria, forma, potència, acte, causa, efecte, teleologia, lloc natural, inducció, deducció, abstracció, ànima, monisme, felicitat i virtut, entre altres.*

2.2. *Comprèn i explica amb claredat les teories fonamentals de la filosofia d'Aristòtil, tant oralment com per escrit, i examina la seva concepció de la metafísica i la física, el coneixement, l'ètica eudemonista i la política i la compara amb les teories de Plató.*

2.3. *Describeix les respostes de la filosofia de Demòcrit, identifica els problemes de la filosofia antiga i els relaciona amb les solucions aportades per Aristòtil.*

2.4. *Aprecia l'esforç de la filosofia d'Aristòtil per contribuir al desenvolupament del pensament occidental i valora positivament el plantejament científic de les qüestions.*

3. Conèixer les diferents escoles ètiques sorgides a l'hel·lenisme, com l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, valorar el paper que exerceixen en el context sociohistòric i cultural de l'època, reconèixer la repercussió dels grans científics hel·lenístics i apreciar la gran importància de la biblioteca d'Alexandria per a occident.

3.1. *Describeix les respostes de les doctrines ètiques hel·lenístiques i identifica algunes de les grans fites de la ciència alexandrina.*

BLOC 3. LA FILOSOFIA A L'EDAT MITJANA

1. Explicar l'origen del pensament cristià i la trobada d'aquest pensament i la filosofia a través de les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona i apreciar la seva defensa de la llibertat, la veritat i el coneixement interior o la història.

1.1. *Explica la trobada de la filosofia i la religió cristiana primigènica a través de les tesis centrals del pensament d'Agustí d'Hipona.*

2. Conèixer la síntesi de Tomàs d'Aquino, relacionar-la amb l'agustinisme, la filosofia àrab i la jueva i el nominalisme i valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat mitjana.

2.1. *Defineix conceptes de Tomàs d'Aquino com raó, fe, veritat, Déu, essència, existència, creació, immortalitat, llei natural, llei positiva i precepte, entre altres, i els*

aplica amb rigor.

2.2. Entén i explica amb claredat les teories fonamentals de Tomàs d'Aquino, tant oralment com per escrit, distingeix la relació entre fe i raó, les vies de demostració de l'existència de Déu i la llei moral i compara aquestes teories amb les de la filosofia antiga.

2.3. Discrimina les respostes de l'agustinisme, la filosofia àrab i la jueva i el nominalisme, identifica els problemes de la filosofia medieval i els relaciona amb les solucions aportades per Tomàs d'Aquino.

2.4. Valora l'esforç de la filosofia de Tomàs d'Aquino per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat mitjana i jutja positivament la universalitat de la llei moral.

3. Conèixer les teories centrals del pensament de Guillem d'Ockham, la reflexió crítica del qual va suposar la separació raó-fe, la independència de la filosofia i un nou impuls per a la ciència.

3.1. Coneix les tesis centrals del nominalisme de Guillem d'Ockham i la importància que tenen per a l'entrada en la modernitat.

BLOC 4. LA FILOSOFIA EN LA MODERNITAT I LA IL·LUSTRACIÓ

1. Comprendre la importància del canvi del pensament occidental que s'esdevé durant el Renaixement, el qual anticipa la modernitat, valorar el nou humanisme que enalteix la dignitat humana, la recerca dels prejudicis del coneixement de Francis Bacon i les implicacions de la revolució científica, i conèixer les tesis fonamentals del realisme polític de Maquiavel.

1.1. Comprèn la importància intel·lectual del canvi del pensament científic que s'esdevé al Renaixement i descriu les respostes de la filosofia humanista sobre la naturalesa humana.

1.2. Explica les idees eticopolítiques fonamentals de Maquiavel i les compara amb els sistemes eticopolítics anteriors.

2. Entendre el racionalisme de Descartes, relacionar-lo amb la filosofia humanista i el monisme panteista de Spinoza i valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat moderna.

2.1. Identifica conceptes de Descartes com raó, certesa, mètode, dubte, hipòtesi, cogito, idea, substància i subjectivisme, entre altres, i els aplica amb rigor.

2.2. Comprèn i explica amb claredat les teories fonamentals de la filosofia de Descartes, tant oralment com per escrit, analitza el seu mètode i la relació entre coneixement i realitat a partir del cogito i el dualisme a l'ésser humà i compara aquestes teories amb les de la filosofia antiga i la medieval.

2.3. Identifica els problemes de la filosofia moderna i els relaciona amb les solucions aportades per Descartes.

2.4. Aprecia l'esforç de la filosofia de Descartes per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socioculturals de l'edat moderna i valora positivament la universalitat de la raó cartesiana.

3. Conèixer l'empirisme de Hume, relacionar-lo amb el liberalisme polític de Locke i valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat mitjana.

3.1. Utilitza amb rigor conceptes de Hume com escepticisme, crítica, experiència, percepció, immanència, associació, impressions, idees, hàbit, contradicció, causa, creença, sentiment, mèrit, utilitat, felicitat, contracte social, llibertat i deure, entre altres.

3.2. *Entén i explica amb claredat les teories fonamentals de la filosofia de Hume, tant oralment com per escrit, distingeix els principis i els elements del coneixement respecte a la veritat, la crítica a la causalitat i a la substància i l'emotivisme moral i compara aquestes teories amb les de la filosofia antiga i la medieval i amb el racionalisme modern.*

3.3. *Coneix i explica les idees centrals del liberalisme polític de Locke, identifica els problemes de la filosofia moderna i relaciona aquestes idees amb les solucions aportades per Hume.*

3.4. *Valora l'esforç de la filosofia de Hume per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socioculturals de l'edat moderna i jutja positivament la recerca de la felicitat col·lectiva.*

4. Conèixer els principals ideals dels il·lustrats francesos, aprofundir en el pensament de J. J. Rousseau i valorar la importància del seu pensament per al sorgiment de la democràcia mitjançant un ordre social conforme a la naturalesa humana.

4.1. *Comprèn els ideals que varen impulsar els il·lustrats francesos i explica el sentit i la transcendència del pensament de Rousseau, la seva crítica social, la crítica a la civilització, l'estat de naturalesa, la defensa del contracte social i la voluntat general.*

5. Comprendre l'idealisme crític de Kant, relacionar-lo amb el racionalisme de Descartes, l'empirisme de Hume i la filosofia il·lustrada de Rousseau i valorar la influència que exerceix en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat moderna.

5.1. *Comprèn conceptes de Kant com sensibilitat, enteniment, raó, crítica, transcendental, ciència, innat, judici, a priori, a posteriori, facultat, intuïció, categoria, il·lusió transcendental, idea, llei, fenomen, noümen, voluntat, deure, imperatiu, categòric, autonomia, postulat, llibertat, dignitat, persona, pau i pacte, entre altres, i els utilitza amb rigor.*

5.2. *Entén i explica amb claredat les teories fonamentals de la filosofia de Kant, tant oralment com per escrit, analitza les facultats i els límits del coneixement, la llei moral i la pau perpètua i compara aquestes teories amb les de la filosofia antiga, medieval i moderna.*

5.3. *Describeix la teoria política de Rousseau, identifica els problemes de la filosofia moderna i la relaciona amb les solucions aportades per Kant.*

5.4. *Respecta i raona l'esforç de la filosofia de Kant per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socioculturals de l'edat moderna i valora positivament la dignitat i la recerca de la pau entre les nacions.*

BLOC 5. LA FILOSOFIA CONTEMPORÀNIA

1. Entendre el materialisme històric de Marx, relacionar-lo amb el pensament de Hegel i de Feuerbach i valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània.

1.1. *Identifica conceptes de Marx com dialèctica, materialisme històric, praxi, alienació, infraestructura, superestructura, forces productives, mitjans de producció, lluita de classes, feina, plusvàlua i humanisme, entre altres, i els emprava amb rigor.*

1.2. *Coneix i explica amb claredat les teories fonamentals de la filosofia de Marx, tant oralment com per escrit, i examina el materialisme històric, la crítica de l'idealisme, l'alienació i la ideologia i la seva visió humanista de l'individu.*

1.3. *Identifica els problemes de la filosofia contemporània i els relaciona amb les solucions aportades per Marx.*

1.4. Valora l'esforç de la filosofia de Marx per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània i jutja positivament la defensa de la igualtat social.

2. Comprendre el vitalisme de Nietzsche, relacionar-lo amb el pensament de Schopenhauer i valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània.

2.1. Defineix conceptes de Nietzsche com crítica, tragèdia, intuïció, metàfora, convenció, perspectiva, genealogia, transvaloració, nihilisme, superhome, voluntat de poder i etern retorn, entre altres, i els aplica amb rigor.

2.2. Entén i explica amb claredat les teories fonamentals de la filosofia de Nietzsche, tant oralment com per escrit, considera la crítica de la metafísica, la moral, la ciència, la veritat com a metàfora i l'afirmació del superhome com a resultat de la inversió dels valors i la voluntat de poder i compara aquestes teories amb altres teories de la filosofia antiga, medieval, moderna i contemporània.

2.3. Distingeix les respostes de Schopenhauer en la seva afirmació de la voluntat, identifica els problemes de la filosofia contemporània i els relaciona amb les solucions aportades per Nietzsche.

2.4. Aprecia l'esforç de la filosofia de Nietzsche per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània i valora positivament la defensa de la veritat i la llibertat.

3. Entendre el raciovitalisme d'Ortega y Gasset, relacionar aquest filòsof amb figures tant de la filosofia espanyola (Unamuno) com del pensament europeu i valorar les influències que rep i la repercussió del seu pensament en el desenvolupament de les idees i la regeneració social, cultural i política d'Espanya.

3.1. Utilitza conceptes com objectivisme, ciència, europeïtzació, filosofia, món, circumstància, perspectiva, raó vital, raciovitalisme, vida, categoria, llibertat, idea, creença, història, raó històrica, generació, home massa i home selecte, entre altres, i els aplica amb rigor.

3.2. Comprèn i explica amb claredat les teories fonamentals de la filosofia i de l'anàlisi social d'Ortega y Gasset, tant oralment com per escrit, i les relaciona amb postures filosòfiques com el realisme, el racionalisme, el vitalisme o l'existencialisme, entre altres.

3.3. Respecta l'esforç de la filosofia d'Ortega y Gasset per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials i culturals de l'edat contemporània espanyola i valora positivament el seu compromís amb la defensa de la cultura i la democràcia.

4. Conèixer les tesis fonamentals de la crítica de l'Escola de Frankfurt, analitzar la racionalitat dialògica de Habermas, relacionar aquest filòsof amb la filosofia crítica de l'Escola de Frankfurt i valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània.

4.1. Identifica conceptes de Habermas com coneixement, interès, consens, veritat, enunciat, comunicació, desigualtat o món de la vida, i conceptes de la filosofia postmoderna com desconstrucció, diferència, cultura, text, art i comunicació, entre altres, i els aplica amb rigor.

4.2. Entén i explica amb claredat les teories de la filosofia de Habermas, tant oralment com per escrit, distingeix els interessos del coneixement i l'acció comunicativa i les teories fonamentals de la postmodernitat i analitza la desconstrucció de la modernitat, des de la multiplicitat de la societat de la comunicació i les teories fonamentals de la postmodernitat.

4.3. Reflexiona sobre les respostes de la filosofia crítica de l'Escola de Frankfurt i identifica els problemes de la filosofia contemporània.

4.4. Aprecia l'esforç de la filosofia de Habermas i del pensament postmodern per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània i valora positivament el seu esforç en la defensa del diàleg racional i el respecte a la diferència.

5. Conèixer les tesis més definitòries del pensament postmodern, identificar les tesis fonamentals de Vattimo, Lyotard i Baudrillard i valorar críticament la repercussió que tenen en el pensament filosòfic a partir del final del s. XX.

5.1. Coneix les tesis característiques del pensament postmodern, com la crítica de la raó il·lustrada, la idea de progrés, el pensament totalitzador, la trivialització de l'existència, el crepuscle del deure o la pèrdua del subjecte davant la cultura de masses, entre altres.

5.2. Explica les principals tesis de filòsofs postmoderns com Vattimo, Lyotard i Baudrillard i reflexiona sobre la seva vigència actual.

6. Conèixer les teories de Hannah Arendt, contextualitzades en el marc històric del segle XX.

6.1. Explica amb claredat i precisió les teories de H. Arendt, com l'origen dels totalitarismes, la condició humana i la "vita activa", la banalitat del mal o el republicanisme cívic.

6.2 Compara adequadament la teoria política de H. Arendt amb les de Plató, Aristòtil, Kant o Marx.

6.3 Realitza correctament un comentari de text sobre algú fragment de l'obra d'Arendt.

Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

Es realitzarà un examen tipus selectivitat en acabar una unitat didàctica o dues, en funció de la durada i de la proximitat de les avaluacions.

Per disposar de menys temps que a la selectivitat per a realitzar els exàmens durant el curs, 55 minuts en comptes de 90, es podrà eliminar el comentari de text o les preguntes d'explicació i comparació.

També es podrà limitar l'espai per escriure (els fulls) igual que a la selectivitat.

Es realitzaran exercicis de comprensió per comprovar l'assoliment dels continguts, si els resultats són molt negatius s'indicaran procediments per recuperar.

Criteris de qualificació

- Exàmens tipus selectivitat: 90% de la nota final.
- Valoració de la **participació i interès, ordre i netedat dels exàmens i treballs:** fins un 10%

Per qualificar els exàmens es tindran en compte els següents criteris: (Pendent de revisió o actualització per part de la UIB. Si canvia s'adaptarà el següent a les novetats)

Estructura de l'examen

La primera pregunta, de tipus pràctic, constarà de dues parts:

La **primera part** consistirà a realitzar un comentari del text proposat. Aquest comentari ha d'incloure els elements següents:

- a. Contextualització del text i/o del pensament de l'autor amb el marc històric, sociocultural i filosòfic de l'època.
- b. Identificació del tema/problema/qüestió concret de què tracta el text i de la tesi sostinguda al text.
- c. Explicació ordenada, clara i precisa de les idees fonamentals contingudes al text i de la relació entre aquestes.

La **segona part** consistirà en una valoració crítica, emprant els coneixements de la matèria que ha adquirit l'alumne, a favor o en contra del que diu l'autor del text o de l'actualitat d'algun aspecte central del text.

La segona pregunta consistirà a explicar una teoria, una expressió, un concepte o algun aspecte concret de la filosofia d'un autor del currículum.

La tercera pregunta consistirà a establir una relació o comparació entre conceptes o teories fonamentals dels autors del currículum.

A la segona i tercera pregunta l'alumnat podrà escollir una entre dues opcions.

Criteris generals d'avaluació

Els criteris generals d'avaluació són els determinats pel que estableix el currículum d'Història de la Filosofia de segon de batxillerat en el marc del Decret 82/2008, de 25 de juliol, que estableix l'estructura i el currículum del batxillerat a les Illes Balears. Els criteris específics són:

A la **primera part de la primera pregunta**, que valdrà 3.5 punts com a màxim, l'alumnat ha de demostrar que ha entès de què tracta el text i ho ha de saber explicar de manera clara i precisa, assenyalant-ne les idees principals i secundàries i determinant les relacions existents entre les unes i les altres:

1. Correcta contextualització. (1 punt)
2. Encert en la identificació del tema/problema/qüestió concreta de què tracta el text i de la tesi sostinguda al text. (0.5 punts)
3. Identificació i explicació de les idees presents al text i de la relació entre aquestes. (2 punts)

NB. A cada apartat és valorarà l'ordre, la claredat i la precisió en l'exposició.

A la **segona part de la primera pregunta**, que valdrà com a màxim 1.5 punts, l'alumnat ha de demostrar que sap argumentar la seva valoració crítica respecte dels conceptes o teories que són presents al text, o que la pot relacionar oportunament amb temes d'actualitat:

4. Donar bons arguments que donin suport a la valoració crítica.
5. Consistència, creativitat, originalitat en la resposta.

A la **segona pregunta**, amb un màxim de 2,5 punts, l'alumnat ha de demostrar que sap explicar una teoria, un concepte o una expressió amb detall, emprant el vocabulari tècnic bàsic de la qüestió.

1. Explicació detallada de la teoria, el concepte o l'expressió, emprant el vocabulari bàsic. (2 punts)
2. Ordre expositiu, claredat i precisió en l'explicació. (0,5 punts)

A la **tercera pregunta**, que es valorarà amb un màxim de 2,5 punts, l'alumnat ha de demostrar que és capaç de trobar les semblances, les diferències i les connexions entre conceptes i teories, tenint en compte que el nivell que s'assoleix a segon de batxillerat és general i no es pot pretendre una profunditat excessiva.

1. Mostrar un coneixement de les idees, els conceptes o les teories que s'han de relacionar. (1 punt)
2. Establir i explicar les relacions correctament. (1 punt)
3. Ordre expositiu, claredat i precisió en l'exposició. (0,5 punts)

Es podrà davallar fins a un 10 per cent de la qualificació per faltes d'ortografia, redacció, expressió o terminologia no apropiada, d'acord amb els criteris objectius que estableixi el coordinador del professorat corrector.

La nota de cada avaluació es calcularà amb la mitjana aritmètica de tots els exàmens realitzats. Aquesta mitjana podrà ser incrementada, o no, en un 10% per la participació, l'actitud i el treball a l'aula.

La nota final de la convocatòria ordinària serà obtinguda a partir de la mitja aritmètica de tots els exàmens del curs. Aquesta mitjana podrà ser incrementada, o no, en un 10% per la participació, l'actitud i el treball a l'aula.

El redondeig cap amunt o cap avall es realitzarà en funció de la participació, l'actitud, l'assistència a classe, la feina diària, etc. però només podrà ser cap amunt si els decimals arriben a 51 centèsimes. Si només són 50 centèsimes i el professor considera que no compleix els criteris esmentats es quedarà amb la nota inferior.

Procediment de suport i recuperació

Pendants de 1r de Batxillerat

- Els alumnes de 2n de batxillerat que tenen la filosofia pendent de primer rebran l'orientació del professor de 2n de batxillerat, el qual comunicarà la seva disposició per a resoldre qualsevol dubte, en horari prèviament acordat amb els alumnes afectats.
- El professor els indicarà els temes que han de estudiar per tal de complir els objectius mínims i aprovar la matèria.
- Els continguts seran els de la matèria de 1r de batxillerat
- Es faran dos exàmens parcials en data acordada amb els alumnes afectats. Cada parcial serà avaluat de 0 a 10 per tots els membres del departament que imparteixin primer de batxillerat i per el professor que tenguí els alumnes pendents a segon.
- Per aprovar la mitjana dels dos exàmens ha de ser igual o superior a 5.
- Si la mitjana aritmètica dels dos parcials no arriba a 5 l'alumne quedarà suspès i haurà de recuperar a la prova extraordinària de setembre.

Prova extraordinària de setembre

La prova extraordinària de setembre consistirà en un examen com el de la selectivitat o prova final del batxillerat, això és:

- un comentari de text que contengui: a) contextualització de l'autor, b) tema i tesi del text, c) explicació clara i precisa de les idees principals del text, i d) valoració crítica del text (5 punts)
- una pregunta teòrica on s'haurà d'explicar una teoria d'un dels autors del currículum (2,5 punts)
- una pregunta de comparació de dues teories de dos autors diferents dels presents al currículum (2, 5 punts)

En general es demana que l'alumne demostrí que coneix el temari i que té capacitat per redactar una resposta desenvolupant ordenadament les idees i amb el vocabulari propi del filòsof.

Materials, recursos didàctics i llibres de text

- Història de la Filosofia, editorial Edebé, ISBN 978-84-683-1849-3
- Apunts, powerpoints i enllaços a materials penjats a Google Classroom o al bloc classedefilosofia.blogspot.com
- Quadern digital de l'alumne al Google Classroom
- Textos significatius dels autors més representatius que el professor dona en fotocòpies si no hi són al llibre de text.
- Pissarra digital interactiva
- Portàtils a l'aula
- Ocasionalment es podrà fer ús del mòbil per cercar alguna informació si el professor dóna permís.

Activitats d'ampliació i reforç

Per als alumnes més avançats s'indicaran exercicis o activitats del llibre de text, lectures complementàries, pàgines webs recomanades, etc., i podran elaborar treballs per lliurar al professor.

Per als alumnes que necessitin reforç se'ls indicaran materials, exercicis o activitats del llibre de text per a que puguin assolir els objectius i superar els criteris d'avaluació.

Activitats complementàries i extraescolars

No està prevista cap activitat complementària ni extraescolar.

Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau

Comunicació lingüística

- Desenvolupant la comprensió oral i escrita de textos filosòfics
- Expressant oralment i per escrit les pròpies opinions i les d'altri

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

- Coneixent la importància de les matemàtiques per a la Filosofia, en autors com Pitàgores, Descartes, Spinoza, Leibniz, Kant
- Destacant les relacions entre la filosofia i la ciència a través d'autors com els presocràtics, Aristòtil, Descartes i els racionalistes, els empiristes, Kant i Newton, etc.
- Comprendent el paper històrico-filosòfic que va tenir la revolució científica del renaixement

Competència digital

- Utilitzant els portàtils a classe, elaborant presentacions per a les exposicions, cercant informació bàsica o complementària destriant les font fiables de les no fiables.

Aprendre a aprendre

- Utilitzant els procediments propis de la Filosofia, tals com el diàleg, el comentari de textos, l'argumentació d'opinions, etc., s'afavoreix la transferència a altres aprenentatges.

Competències socials i cíviques

- Valorant el paper de la Filosofia en la construcció del bagatge conceptual necessari per a les societats democràtiques
- Coneixent les teories que han proporcionat elements presents en la Declaració Universal dels Drets Humans

Sentit d'iniciativa

- Expressant les pròpies opinions s'assoleix més autonomia que permet tenir més iniciativa

Consciència i expressions culturals

- Coneixent la història del pensament en el conjunt de la cultura occidental es pren consciència de la interrelació de la filosofia i la cultura.

Mesures d'atenció a la diversitat i adaptacions curriculars

La diversitat autèntica i real de l'alumnat pel que fa a nivells de competència curricular, ritmes d'aprenentatge, interessos, motivacions, etc. requereix adoptar una sèrie de mesures ordinàries i extraordinàries amb la finalitat d'atendre al màxim totes les necessitats.

Aquestes actuacions estaran sempre tutelades pel Departament d'Orientació del centre.

Mesures ordinàries. Estan dirigides a atendre la variada heterogeneïtat dels grups, l'alumnat amb dificultats de comprensió, els ritmes lents d'aprenentatge o els ritmes molt avançats, etc.

SEGON DE BATXILLERAT

Matèria: PSICOLOGIA

Adequació i seqüenciació dels objectius específics:

1. Conèixer els principis bàsics de la psicologia científica i comparar les aportacions que fa amb les del coneixement ordinari dels fenòmens psicològics.
2. Distingir les dues dimensions fonamentals de la psicologia: la dimensió teòrica i la dimensió pràctica.
3. Comparar les diferents escoles psicològiques actuals i valorar la influència que exerceixen en els nous paradigmes antropològics.
4. Descobrir les implicacions de les dimensions biològica, social i cultural de l'ésser humà en el seu comportament.
5. Descriure, explicar, predir i modificar la nostra conducta a partir del coneixement dels principis bàsics de la psicologia.
6. Mantenir una actitud de tolerància i flexibilitat cap al comportament dels altres ésser humans.
7. Desenvolupar habilitats emocionals i socials per poder relacionar-se activament amb el grup des d'una posició autònoma, generosa i constructiva.
8. Adoptar una actitud crítica envers els intents de manipulació i dirigisme de determinats grups i institucions mitjançant el coneixement dels principis de la psicologia social.

Continguts

BLOC 1. LA PSICOLOGIA COM A CIÈNCIA

1. Principis bàsics de la història de la psicologia.
2. La psicologia com a ciència moderna. Objecte d'estudi i metodologia de la psicologia.
3. Característiques dels diferents corrents psicològics actuals: conductisme, cognitivisme, psicoanàlisi, psicologia humanista i Gestalt.
4. Dimensió bàsica de la psicologia teòrica i de la psicologia aplicada.

BLOC 2. FONAMENTS BIOLÒGICS DE LA CONDUCTA

1. Fonaments biològics del psiquisme.
2. El cervell humà. Anatomia i fisiologia del cervell. Evolució del cervell als animals superiors.
3. Localitzacions cerebrals.
4. Tècniques de recerca del cervell.
5. La neurona i l'impuls nerviós. Sinapsi i neurotransmissors.
6. El sistema nerviós. Estructura del sistema nerviós central i del sistema nerviós perifèric.

7. El sistema nerviós somàtic i el sistema nerviós autònom.
8. Relació entre el sistema endocrí i el sistema nerviós i el psiquisme masculí i el femení.
9. Condicionaments biològics i genètics de la conducta. Trastorns psíquics amb causes genètiques.

BLOC 3. ELS PROCESSOS COGNITIVS BÀSICS: ATENCIÓ, PERCEPCIÓ I MEMÒRIA

1. Principals teories de la percepció: associacionisme, Gestalt, cognitivisme i neuropsicologia.
2. Condicions innates i condicions adquirides de la percepció.
3. Agrupament d'estímuls. Fenòmens perceptius: constància perceptiva, percepció subliminar, il·lusions òptiques. Al·lucinacions i agnòsia.
4. Estructura i funcionament de la memòria humana.
5. Tipus de memòria: sensorial, a curt termini, a llarg termini, declarativa, procedimental, de reconeixement, semàntica i episòdica.
6. Factors del rendiment de la memòria.
7. Trastorns de la memòria i oblit.

BLOC 4. PROCESSOS COGNITIVS SUPERIORS: INTEL·LIGÈNCIA, APRENTATGE I PENSAMENT

1. Conducta apresada i conducta innata. Factors que influeixen en l'aprenentatge.
2. Teories de l'aprenentatge: condicionament clàssic (Pavlov, Watson), aprenentatge basat en assaig-error (Thorndike), condicionament instrumental (Skinner), teoria cognitiva (Piaget), Gestalt (Khöler) i aprenentatge social o vicari (Bandura).
3. Teories de la intel·ligència: teoria factorial de Spearman, teoria multifactorial de Thurstone, teories de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc.
4. Mesurar la intel·ligència. El quocient intel·lectual segons l'escala de Stanford-Binet.
5. La teoria de Piaget sobre la intel·ligència: fases del desenvolupament de la intel·ligència i factors que el condicionen.
6. La intel·ligència emocional. Teories de Gardner i Goleman.
7. La intel·ligència artificial: possibilitats i riscos.

BLOC 5. LA CONSTRUCCIÓ DE L'ÉSSER HUMÀ. MOTIVACIÓ, PERSONALITAT I AFECTIVITAT

1. La motivació.
2. Classificació dels motius.
3. Identitat i autoestima.
4. Teories sobre la motivació: homeostàtica, de les necessitats, de l'incentiu, cognitives, psicoanalítiques i humanistes.
5. Causes de la frustració i classificació dels conflictes de Lewin.
6. La personalitat, el temperament i el caràcter.
7. Desenvolupament de la personalitat i factors que la condicionen.
8. Teories sobre la personalitat: psicoanàlisi, humanisme, tipologies, cognitivisme i conductisme.
9. Avaluació de la personalitat, proves projectives, proves no projectives i tècniques fisiològiques.
10. Consciència i inconsciència.

11. Estats d'alteració de la consciència i drogues.
12. Psicopatologies. Models d'estudi de la psicopatologia i metodologia. Factors genètics, ambientals i evolutius implicats en els trastorns psicològics.
13. Classificació dels trastorns psicològics: trastorns associats a les necessitats biològiques i les addiccions (sexuals, alimentaris, drogodependències), a les emocions (ansietat i depressió), a elements corporals (psicosomàtics, somatomorfs i dissociatius), a la personalitat (personalitat esquizoide, paranoide, limítrofa, dependent, narcisista, antisocial), al desenvolupament evolutiu (autisme, retard mental, dèficit d'atenció i hiperactivitat, de l'aprenentatge, associats a la vellesa), etc.
14. Els afectes. Classificació.
15. Emocions primàries (por, fàstic, alegria, tristesa, ira, sorpresa) i secundàries (ansietat, hostilitat, humor, felicitat, amor). Les emocions autoconscients (culpa, vergonya, orgull).
16. Condicionants hereditaris i condicionants adquirits dels afectes.
17. Teories sobre l'emoció.
18. Trastorns emocionals i problemes emocionals.
19. Afectivitat i sexualitat.

BLOC 6. PSICOLOGIA SOCIAL I DE LES ORGANITZACIONS

1. La socialització. Influència en la personalitat i la conducta. Grups, rols i estatus social en el desenvolupament de la persona.
2. Psicologia de masses. Naturalesa, característiques, situacions de vulnerabilitat i pautes de comportament preventives.
3. Estudi psicològic de les masses de Gustave Le Bon. Psicologia de masses d'Erikson.
4. Psicologia en el camp laboral i desenvolupament organitzatiu.
5. Selecció i organització de personal en l'àmbit laboral.
6. Productivitat i desenvolupament empresarial.
7. Riscos de la salut laboral.

Distribució per avaluacions

PRIMERA AVALUACIÓ	Bloc 1. La Psicologia com a ciència Bloc 5. La personalitat Bloc 2. Fonaments biològics de la conducta
SEGONA AVALUACIÓ	Bloc 3. La percepció Bloc 3. La memòria
TERCERA AVALUACIÓ	Bloc 4. La intel·ligència Bloc 4. L'aprenentatge

Mètodes pedagògics

S'intentarà sempre seguir el mètode socràtic de preguntar i dialogar constantment, fent intervenir els alumnes a la classe. Tots els temes partiran dels

coneixements previs dels alumnes i s'intentarà que l'aprenentatge sigui significatiu per a ells.

De les quatre sessions setmanals dues d'elles estaran dedicades a treballar els continguts previstos a la programació, una altra es dedicarà a visionar i comentar vídeos relacionats amb els continguts, i una altra serà o bé d'investigació per equips –amb ajuda dels ordinadors portàtils i altre material, o bé consistirà en les exposicions dels equips del treball que hagin preparat o bé es realitzaran simulacions de pràctiques de psicologia.

Amb això es pretén que la matèria sigui atractiva i l'alumnat participi en la construcció de les classes, que sigui actor actiu i no espectador passiu.

Amb el visionat de pel·lícules i documentals es pretén aproximar els temes psicològics a àmbits més propers a l'alumnat, a la vegada que fomentar la interpretació de significats a través del llenguatge audiovisual.

S'utilitzarà la plataforma educativa corporativa del centre, Google classroom, per fer el quadern digital, les presentacions de les exposicions, el diari o comentari de les pel·lícules, etc.

Distribució espai-temps

La gestió del temps dins els límits establerts normativament són realment petits. S'intentarà evitar, però, la repetició de les mateixes activitats seguides per afavorir la motivació contínua cap a l'assignatura. Així, s'alternarà entre les explicacions del professor, les activitats o exercicis fets a classe, el visionat d'audiovisuals, el comentari de textos i els debats de temes de psicologia.

L'espai de l'aula pot ser variat en funció del tipus de procés d'aprenentatge. Per defecte les aules estan distribuïdes en files orientades cap a les pissarres i el professor. Quan es faci treball cooperatiu es mourà el mobiliari per agrupar els equips. Quan es faci debat es col·locaran els pupitres en forma de U per a què es vegin tots les cares i facilitar sentir a tothom per igual. Quan es facin classes pràctiques es retirarà el mobiliari, aniran al gimnàs vell o sortiran al parc.

Activitats d'ampliació i reforç

Per als alumnes que no segueixin satisfactòriament el curs se'ls proporcionarà material addicional per reforçar els temes o apartats no superats.

Per als alumnes que vulguin ampliar més se'ls proporcionarà material o se'ls hi recomanaran lectures complementàries que vagin més enllà dels objectius del curs.

Criteris d'avaluació i Estàndards d'aprenentatge avaluable

BLOC 1. LA PSICOLOGIA COM A CIÈNCIA
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Entendre i apreciar l'especificitat i la importància del coneixement psicològic com a ciència que tracta de la conducta i els processos mentals de l'individu i valorar que

es tracta d'un saber i una actitud que estimulen la crítica, l'autonomia, la recerca i la innovació.

1.1. *Construeix i explica el marc de referència global de la psicologia, des dels seus orígens a Grècia —en les filosofies de Plató i Aristòtil— fins al reconeixement com a saber independent de la mà de Wundt, Watson, James i Freud, i defineix les diferents accepcions del terme psicologia al llarg de l'evolució d'aquesta disciplina, des de l'etimològica 'ciència de l'ànima' a les aportades pels diferents corrents actuals: conductisme, cognitivisme, psicoanàlisi, humanisme o Gestalt.*

1.2. *Reconeix i valora les qüestions i els problemes que investiga la psicologia des dels inicis i distingeix la perspectiva d'aquesta matèria de les proporcionades per altres sabers.*

2. Identificar la dimensió teòrica i pràctica de la psicologia i els seus objectius, característiques, branques i tècniques de recerca i relacionar-los, com a ciència multidisciplinària, amb altres ciències la finalitat de les quals és la comprensió dels fenòmens humans, com la filosofia, la biologia, l'antropologia, l'economia, etc.

2.1. *Explica i valora la importància dels objectius que caracteritzen la psicologia: descriure, explicar, predir i modificar.*

2.2. *Distingeix i relaciona les facetes teòrica i pràctica de la psicologia, identifica les diferents branques en què es desenvolupen —clínica i de la salut, de l'art, de les activitats físiquesportives, de l'educació, forense, de la intervenció social, ambiental, etc.— i investiga i valora com s'apliquen en els àmbits d'atenció a la comunitat, com família i infància, tercera edat, discapacitats, dona, joventut, minories socials i immigrants, cooperació per al desenvolupament, etc.*

2.3. *Describeix i valora la utilitat de les diferents tècniques i metodologies de recerca psicològica i explica les característiques de cadascuna, com els mètodes comprensius (introspecció, fenomenologia, hermenèutica, test, entrevista personal, dinàmica de grups, etc.) i els objectius (observació, descripció, experimentació, explicació, estudi de casos, etc.).*

3. Reconèixer i exposar les aportacions més importants de la psicologia, des dels inicis fins a l'actualitat, identificar els principals problemes plantejats i les solucions aportades pels diferents corrents psicològics contemporanis i fer una anàlisi crítica de textos significatius i breus de contingut psicològic, identificar-hi les problemàtiques plantejades i relacionar-les amb el que s'ha estudiat a la unitat.

3.1. *Reconeix i explica la importància de les aportacions de la psicologia a la comprensió dels fenòmens humans i identifica els problemes específics dels quals s'ocupa i les conclusions aportades.*

3.2. *Utilitza la seva capacitat d'aprendre a aprendre per elaborar, emprant mitjans informàtics, els seus propis mapes conceptuals sobre les teories següents: psicoanàlisi, conductisme, teoria cognitiva, Gestalt, humanisme i psicobiologia.*

3.3. *Analitza i valora críticament textos sobre els problemes, les funcions i les aplicacions de la psicologia d'autors com W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James i B. F. Skinner, entre altres.*

3.4. *Usa la pròpia iniciativa per exposar les seves conclusions de forma argumentada mitjançant presentacions gràfiques en mitjans audiovisuals.*

BLOC 2. FONAMENTS BIOLÒGICS DE LA CONDUCTA

1. Explicar, des d'un enfocament antropològic, l'evolució del cervell humà i distingir-ne les característiques específiques de les d'altres animals, amb la finalitat de valorar la importància del desenvolupament neurològic i les conseqüències que se'n deriven.

- 1.1. *Identifica, contrasta i valora des del punt de vista anatòmic diferents tipus d'encèfals animals comparant-los amb el de l'home i emprant mitjans documentals.*
- 1.2. *Investiga, a través d'Internet, la filogènesi humana i l'evolució del cervell i explica i valora la relació directa que mantenen amb el desenvolupament de la conducta humana.*
2. Analitzar i apreciar la importància de l'organització del sistema nerviós central, fonamentalment de l'encèfal humà, i distingir les diferents localitzacions i funcions que determinen la conducta dels individus.
- 2.1. *En grup, fa una presentació, amb mitjans informàtics, sobre la morfologia neuronal i la sinapsi en què descriu el procés de transmissió sinàptica i els factors que la determinen, l'impuls nerviós i els neurotransmissors.*
- 2.2. *Investiga i explica l'organització de les àrees cerebrals i les funcions que executen i localitza aquestes àrees en un dibuix.*
3. Entendre i valorar les diferents tècniques actuals de recerca sobre el cervell i l'impacte que tenen en l'avenç científic sobre l'explicació de la conducta i en la superació d'alguns trastorns i malalties mentals.
- 3.1. *Descriu i compara les diferents tècniques científiques de recerca sobre el cervell: angiografies, electroencefalogrames (EEG), tomografies computades (TC), tomografies per emissió de positrons (PET), imatges per ressonància magnètica (IRM), intervencions directes i estudi de casos.*
- 3.2. *Analitza i valora l'impuls que aquestes tècniques de recerca cerebral han donat al coneixement del comportament humà i a la solució d'algunes patologies existents.*
4. Reconèixer i comprendre algunes de les bases genètiques que determinen la conducta humana, apreciar la relació de causa i efecte que hi pot haver i destacar l'origen d'algunes malalties produïdes per alteracions genètiques.
- 4.1. *Explica la influència dels components genètics que intervenen en la conducta i investiga i valora si aquests generen diferències entre la conducta femenina i la masculina.*
- 4.2. *Valora la importància de les alteracions genètiques, les relaciona amb les malalties que produeixen modificacions i anomalies en la conducta i les descriu emprant el vocabulari tècnic precís: mutació, trisomia, monosomia, deleció, etc.*
- 4.3. *Localitza i selecciona informació a Internet sobre diferents tipus de malalties causades per alteracions genètiques, com la síndrome de Down, la síndrome de Turner, la síndrome del miol o la síndrome de Klinefelter, entre altres.*
5. Investigar i resumir la influència del sistema endocrí sobre el cervell i els comportaments que se'n deriven, amb la finalitat de valorar la importància de la relació entre tots dos.
- 5.1. *Elabora, en grup, un mapa conceptual del sistema endocrí i aprecia la influència que exerceix en la conducta humana i en els trastorns d'aquesta conducta, per exemple: hipòfisi/depressió, tiroide/ansietat, paratiroide/astènia, suprarenals/deliris, pàncrees/depressió, glàndules sexuals/climateri, etc.*
- 5.2. *Investiga les diferències endocrines entre homes i dones i els efectes que tenen en la conducta i valora el coneixement d'aquestes diferències com un instrument que permet un millor enteniment entre les persones de diferent sexe.*

BLOC 3. ELS PROCESSOS COGNITIVS BÀSICS: ATENCIÓ, PERCEPCIÓ I MEMÒRIA

1. Comprendre la percepció humana com un procés constructiu eminentment subjectiu i limitat, en el qual té l'origen el coneixement de la realitat, i valorar l'ésser humà com un processador d'informació.

- 1.1. *Distingeix i relaciona els diferents elements que intervenen en el fenomen de la percepció (estímul, sentit, sensació i llindars de percepció) i els reconeix dins les fases del procés perceptiu (excitació, transducció, transmissió i recepció).*
- 1.2. *Compara i valora les aportacions de les principals teories existents sobre la percepció: associacionisme, Gestalt, cognitivisme i neuropsicologia.*
- 1.3. *Elabora, en grup i desenvolupant la seva iniciativa personal, una presentació amb mitjans audiovisuals de les lleis gestàltiques de la percepció, en la qual valora l'aportació conceptual que fan i identifica exemples concrets de com actuen; per exemple, a través d'obres pictòriques o fotografies.*
- 1.4. *Cerca i selecciona informació, utilitzant pàgines web, sobre alguns tipus d'il·lusions òptiques i les diferencia dels trastorns perceptius, com les al·lucinacions i l'agnòsia.*
- 1.5. *Comenta i valora alguns fenòmens perceptius, com la constància perceptiva, la percepció subliminar i extrasensorial, el membre fantasma i la percepció per estimulació elèctrica del cervell —per exemple, l'ull de Dobelle—, entre altres, i exposa les seves conclusions mitjançant suports de presentació informàtics.*
2. *Explicar i apreciar la rellevància que tenen les influències individuals i socials en el fenomen de la percepció i valorar-ne críticament tant els aspectes positius com els negatius.*
- 2.1. *En grup, elabora conclusions sobre la influència dels factors individuals (motivació, actituds, interessos) i socials (cultura, hàbitat) en el fenomen de la percepció, utilitzant, per exemple, els experiments sobre prejudicis realitzats per Allport i Kramer.*
3. *Conèixer i analitzar l'estructura i el funcionament de la memòria humana i els diferents tipus de memòria existents, investigar les aportacions d'algunes teories actuals amb la finalitat d'entendre l'origen i els factors que influeixen en el desenvolupament d'aquesta capacitat en l'ésser humà i emprar aquestes aportacions en el propi aprenentatge.*
- 3.1. *Relaciona els conceptes d'atenció i concentració com a punts de partida de la memòria i distingeix els tipus d'atenció que hi ha i els tipus d'alteracions que poden patir.*
- 3.2. *Utilitza la pròpia iniciativa personal per dissenyar i elaborar, amb mitjans informàtics, un quadre comparatiu de diferents tipus de memòria (sensorial, de curt termini i de llarg termini), analitza la correspondència que s'estableix entre aquestes i valora la utilitat que tenen en l'aprenentatge humà.*
- 3.3. *Cerca i selecciona informació, a pàgines web i llibres especialitzats, sobre les principals causes de l'oblit, com les fisiològiques o les produïdes per lesions, per repressió, per falta de processament, per context inadequat, etc., i n'extreu unes conclusions.*
- 3.4. *Analitza i valora la importància d'alguns dels efectes produïts en la memòria per desús, interferència, falta de motivació, etc., i exposa les conseqüències que tenen de forma argumentada.*
- 3.5. *Exemplifica, a través de mitjans audiovisuals, algunes distorsions o alteracions de la memòria, com l'amnèsia, la hiperamnèsia, la paramnèsia i els falsos records, i desenvolupa la seva capacitat emprenedora.*

BLOC 4. PROCESSOS COGNITIVS SUPERIORS: INTEL·LIGÈNCIA, APRENTATGE I PENSAMENT

1. *Explicar les principals teories sobre l'aprenentatge i identificar els factors que cadascuna d'aquestes teories considera determinants en aquest procés, amb*

l'objectiu d'iniciar-se en la comprensió d'aquest fenomen i les aplicacions que té en el camp social i utilitzar els coneixements que se'n deriven per millorar el propi aprenentatge.

1.1. *Utilitza la iniciativa personal per confeccionar, emprant mitjans informàtics, un quadre comparatiu de les diferents teories de l'aprenentatge: condicionament clàssic (Pavlov i Watson), aprenentatge per assaig-error (Thorndike), condicionament instrumental (Skinner), teoria cognitiva (Piaget), Gestalt (Khöler) i aprenentatge social o vicari (Bandura), entre altres.*

1.2. *Analitza i valora els resultats de l'aplicació de les tècniques de condicionament en la publicitat mitjançant la localització d'aquestes tècniques en exemples de casos concrets, utilitzats en els mitjans de comunicació audiovisuals.*

1.3. *Descriu i valora la importància dels factors que influeixen en l'aprenentatge, com els coneixements previs adquirits, les capacitats, la personalitat, els estils cognitius, la motivació, les actituds i els valors.*

2. *Comprendre els processos cognitius superiors de l'ésser humà, com la intel·ligència i el pensament, mitjançant algunes teories que n'expliquen la naturalesa i el desenvolupament, distingir els factors que hi influeixen i investigar l'eficàcia de les tècniques de mesurament utilitzades i el concepte de quocient intel·lectual, amb la finalitat d'entendre aquesta capacitat humana.*

2.1. *Elabora mapes conceptuals d'algunes de les actuals teories sobre la intel·ligència, com la teoria factorial de Spearman, la multifactorial de Thurstone i les de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc., i valora les aportacions que han fet en l'estudi d'aquesta capacitat humana.*

2.2. *Empra la iniciativa personal per elaborar un esquema explicatiu de les fases del desenvolupament de la intel·ligència segons J. Piaget i valora la importància de les influències genètiques i del medi en aquest procés.*

2.3. *Investiga, a pàgines d'Internet, què és el quocient intel·lectual i l'escala de Stanford-Binet, que classifica els valors de la intel·ligència des de la deficiència profunda fins als superdotats, valora l'objectivitat real dels resultats que se n'obtenen i examina críticament algunes tècniques de mesurament de la intel·ligència.*

2.4. *Analitza què és el pensament i valora la validesa tant del raonament com de la creativitat a l'hora de resoldre problemes i prendre decisions.*

3. *Reconèixer i valorar la importància de la intel·ligència emocional en el desenvolupament psíquic de l'individu.*

3.1 *Valora la importància de les teories de Gardner i Goleman i elabora un esquema de les competències de la intel·ligència emocional i el paper que aquesta té en l'èxit personal i professional.*

4. *Jutjar críticament les possibilitats i els límits de la intel·ligència artificial i reflexionar-hi, amb la finalitat d'evitar una humanització equivocada de les màquines pensants i la deshumanització de les persones.*

4.1. *Avalua, en grup, el vessant positiu i el negatiu de les aplicacions de la intel·ligència artificial, així com els perills que pot representar per la capacitat que té de controlar l'ésser humà envaint la seva intimitat i llibertat.*

BLOC 5. LA CONSTRUCCIÓ DE L'ÉSSER HUMÀ. MOTIVACIÓ, PERSONALITAT I AFECTIVITAT

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. *Explicar i valorar la importància de la motivació, classificar-la, relacionar-la amb altres processos cognitius, desenvolupar els diferents supòsits teòrics que l'expliquen i analitzar les deficiències i els conflictes que, a l'hora de desenvolupar-la,*

conduïen a la frustració.

1.1. *Utilitza i selecciona informació sobre les teories de la motivació —homeostàtica, de les necessitats, de l'incentiu, cognitives, psicoanalítiques i humanistes—, n'elabora mapes conceptuals i n'extreu conclusions.*

1.2. *Recorre a la iniciativa personal per elaborar una presentació, amb mitjans informàtics, sobre les causes de la frustració, partint de la classificació dels conflictes de Lewin, i valora les respostes alternatives a la frustració, com l'agressió, l'assoliment indirecte, l'evasió, la depressió o l'acceptació (tolerància a la frustració).*

1.3. *Argumenta, en grup, la importància de la motivació en l'àmbit laboral i educatiu i analitza la relació entre motivació i consecució d'objectius.*

2. *Comprendre què és la personalitat analitzant les influències genètiques, mediambientals i culturals sobre les quals es construeix, les diverses teories que l'estudien i els factors motivacionals, afectius i cognitius necessaris perquè evolucioni adequadament en cadascuna de les fases de desenvolupament.*

2.1. *Describeix les diferents teories de la personalitat, com les provinents de la psicoanàlisi, l'humanisme, les tipologies, el cognitivisme i el conductisme, estableix semblances i diferències entre aquestes i valora les aportacions de cadascuna en el coneixement de la naturalesa humana.*

2.2. *Recorre a la iniciativa personal per dissenyar una presentació, amb mitjans audiovisuals, sobre les fases del desenvolupament de la personalitat —per exemple, segons la teoria psicoanalista— i elabora conclusions sobre els canvis que es produeixen en cadascuna de les fases.*

2.3. *Analitza i valora críticament les limitacions d'alguns mètodes i estratègies per avaluar la personalitat, com les proves projectives —test de Rorschach, test d'apercepció temàtica (TAT), test de frustració de Rosenzweig, etc.—, les proves no projectives —16PF, NEO-PI-R, MMPI—, les tècniques fisiològiques —tomografies, per exemple—, etc.*

2.4. *Disserta sobre la complexa relació entre la funció de la consciència i els processos inconscients i analitza alguns fenòmens inconscients, com els somnis o la hipnosi.*

2.5. *Investiga, en grup, els estats alterats de consciència provocats per les drogues, valora críticament la influència que exerceixen en les alteracions de la personalitat i presenta les seves conclusions de forma argumentada.*

2.6. *Investiga la relació entre identitat i autoestima i valora críticament la importància del concepte d'un mateix i les repercussions que té en el nostre desenvolupament personal i vital.*

3. *Entendre la complexitat de definir què és un trastorn mental, reflexionar-hi i descriure alguns dels factors genètics, ambientals i evolutius que hi estan implicats, amb la finalitat de comprendre les perspectives psicopatològiques i els mètodes d'estudi que hi estan relacionats.*

3.1. *Describeix diferents perspectives i models d'estudi de la psicopatologia i reflexiona sobre els mètodes utilitzats en cadascun.*

3.2. *Empra la iniciativa personal per elaborar, en grup i amb mitjans informàtics, un quadre esquemàtic sobre les característiques d'alguns tipus de trastorns; per exemple, els associats a les necessitats biològiques i les addiccions (sexuals, alimentaris, drogodependències), a les emocions (ansietat i depressió), a elements corporals (psicosomàtics, somatomorfs i dissociatius), a la personalitat (personalitat esquizoide, paranoide, limítrofa, dependent, narcisista, antisocial), al desenvolupament evolutiu (autisme, retard mental, dèficit d'atenció i hiperactivitat, de*

l'aprenentatge, associats a la vellesa), etc.

4. Reconèixer i valorar els diferents tipus d'afectes, així com l'origen d'alguns trastorns emocionals, amb l'objectiu de despertar l'interès pel desenvolupament personal d'aquesta capacitat.

4.1. *Explica els diferents tipus d'afectes (sentiment, emoció i passió), especifica quins determinants són hereditaris i quins apresos i analitza la relació entre emoció i cognició.*

4.2. *Describeix les emocions primàries (por, fàstic, alegria, tristesa, ira, sorpresa) i les secundàries (ansietat, hostilitat, humor, felicitat, amor) i les distingeix de les emocions autoconscients (culpa, vergonya, orgull).*

4.3. *Elabora un quadre comparatiu de les diverses teories sobre l'emoció —per exemple, com a experiència, com a comportament o com a esdeveniment fisiològic— i valora la importància de la psicoafectivitat en l'equilibri de l'individu.*

4.4. *Investiga, a través d'Internet, alguns trastorns emocionals (indiferència emocional, dependència afectiva, trastorn maniacodepressiu i descontrol emotiu, entre altres) i problemes emocionals (por, fòbies, ansietat, estrès, depressió, etc.), els exemplifica a través d'algun suport audiovisual i n'extreu conclusions.*

5. Conèixer la importància que, en la maduració de l'individu, tenen les relacions afectives i sexuals i analitzar-ne críticament els aspectes fonamentals.

5.1. *Identifica i aprecia la importància que, en el desenvolupament i la maduració de l'individu, tenen l'afectivitat i la sexualitat com a dimensions essencials de l'ésser humà i descriu els aspectes fonamentals de la psicologia de la sexualitat: fisiologia de la resposta sexual, conducta sexual, etc.*

5.2. *Disserta sobre la importància del llenguatge verbal i el no verbal com a mitjans de comunicació emocional en la nostra vida quotidiana i exposa de forma clara i argumentada les seves conclusions.*

BLOC 6. PSICOLOGIA SOCIAL I DE LES ORGANITZACIONS

1. Comprendre i apreciar la dimensió social de l'ésser humà, entendre el procés de socialització com la interiorització de les normes i els valors socials i valorar la influència d'aquest procés en la personalitat i la conducta de les persones.

1.1. *Analitza i valora les diferències culturals i l'impacte d'aquestes en el comportament dels individus pel fet d'influir en els esquemes cognitius, la personalitat i la vida afectiva de l'ésser humà.*

1.2. *Elabora una presentació, en grup i utilitzant mitjans informàtics, sobre el procés de socialització humana i la influència dels grups, els rols i els estatus socials en el desenvolupament de la persona.*

1.3. *Investiga l'origen social de les actituds personals i valora la utilitat que tenen per predir la conducta humana i la influència que exerceixen en conductes de violència escolar, laboral, domèstica i de gènere, entre altres.*

2. Conèixer i valorar els processos psicològics de les masses i la seva naturalesa, característiques i pautes de comportament, amb la finalitat d'evitar les situacions de vulnerabilitat en les quals l'individu pot perdre el control dels seus propis actes.

2.1. *Cerca i selecciona informació a Internet sobre les característiques de la conducta de l'individu immers en la massa, com la impulsivitat, la intolerància, la inconsciència, la falta de perseverança, la volubilitat i la falta de capacitat crítica, entre altres.*

2.2. *Utilitza i selecciona informació sobre l'estudi psicològic de les masses de Gustave Le Bon i elabora conclusions sobre el poder de la persuasió, el contagi de sentiments i emocions que es produeix en les masses i com afecten la pèrdua*

temporal de la personalitat individual i conscient de l'individu.

2.3. Analitza la psicologia d'Erikson i destaca algunes de les causes psicològiques que assenyalen per explicar els actes terroristes i el pensament radical i irracional que es posa de manifest en alguns seguidors d'equips esportius, artistes, grups polítics, grups religiosos, etc.

2.4. En grup, elabora conclusions i planteja pautes de conducta preventives amb la finalitat d'evitar que les persones es converteixin en part de la massa i perdin el control de la seva conducta i dels seus pensaments i sentiments.

3. Entendre i descriure la importància que actualment té la psicologia en el camp laboral i el desenvolupament organitzatiu, reflexionar sobre la importància del lideratge com a condició necessària per gestionar les empreses i sobre els errors psicològics que es produeixen a l'hora de gestionar-les i cercar els recursos adequats per fer front als problemes.

3.1. Comenta i valora la importància d'aplicar la psicologia al món laboral en temes com els aspectes psicològics que influeixen en la productivitat i el desenvolupament empresarial, la importància dels mètodes i les tècniques psicològics per seleccionar personal segons els perfils laborals i la resolució de conflictes, entre altres.

3.2. Cerca i selecciona informació sobre recursos humans: selecció de personal i desenvolupament de programes professionals per afavorir la integració del treballador a l'empresa i la seva evolució personal i professional.

3.3. Descriu la importància dels factors psicològics que influeixen en el desenvolupament laboral, com l'adaptació, la innovació, la feina cooperativa, la gestió de coneixements, la creativitat i l'autoestima; identifica factors fonamentals com la proposició de reptes, la motivació, el foment de la participació, l'autonomia i la generació d'ambients creatius mitjançant exemples de casos concrets, i reflexiona sobre l'aplicació d'aquests en diversos àmbits de feina.

3.4. Investiga, a Internet, els principals riscos de la salut laboral, com l'estrès, l'ansietat, l'assetjament i la síndrome d'esgotament professional.

criteris de qualificació

El sistema d'avaluació serà el treball diari de l'alumne, tant el procés com el resultat. De cada tema l'alumne haurà de realitzar algun treball, exercici o presentació que serà avaluat, a raó de dos temes per avaluació si és possible.

El treball valdrà entre un 70% o un 90%, depenent de les altres tasques realitzades que valdran entre un 10% cadascuna. El comentari de les pel·lícules valdrà un 10%. La participació, l'actitud i el treball fet a l'aula es valorarà amb un 10% com a màxim a cada avaluació.

A cada avaluació es farà la mitjana dels treballs i exposicions i es valorarà el progrés de l'alumne, la participació i l'interès.

Les exposicions valdran com una nota més, fent mitjana igualment.

Materials i recursos didàctics

S'utilitzarà la plataforma educativa Google Classroom i el bloc del professor (classedefilosofia.blogspot.com) com a biblioteca de recursos digital on s'hi trobaran enllaços a textos, vídeos, webs, etc., que s'empraran com a material del curs, i com a quadern digital per lliurar tasques i treballs als professors.

S'empraran constantment recursos audiovisuals com a suport dels temes tractats, concretament pel·lícules i documentals. En funció de la dinàmica dels grups aquests poden ser d'entre el llistat següent:

- Mejor imposible
- Un método peligroso
- Freud
- Psicosis
- Memento
- La naranja mecànica
- El experimento
- Una mente maravillosa
- After the dark
- Del revés
- etc.

Procediments de suport i recuperació

A final de curs es realitzarà, si és oportú, una recuperació de les unitats didàctiques no superades durant el curs, on també es podran presentar els alumnes que vulguin pujar nota. La prova tindrà els mateixos tipus de pregunta dels criteris de qualificació

Després de cada unitat didàctica es proporcionaran tasques de reforç, d'ampliació o de repàs per l'alumnat que no l'hagi superada.

La prova extraordinària de setembre consistirà en un examen amb preguntes sobre el temari. Les preguntes podran ser de tipus test, de desenvolupament o d'explicació d'alguna teoria tractada durant el curs.

Els alumnes que tinguin la matèria pendent hauran de realitzar dues proves amb la meitat del temari a cadascuna, o un treball de recerca o d'algun llibre que el professor encarregarà.

Estratègies i procediments d'avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

No hi ha llibre de text a Psicologia. El professor proporcionarà el material necessari per treballar les unitats didàctiques, tant pot ser en paper com en format digital. Es valorarà el treball diari de l'alumne, tant l'interès i dedicació en la realització com el resultat final.

La metodologia triada permet l'observació d'aquest treball a través del Classroom, on els alumnes han de realitzar els treballs.

No hi haurà exàmens, la feina s'ha de realitzar a classe i s'han de lliurar els treballs indicats.

Activitats complementàries i extraescolars

No es preveuen activitats extraescolars ni complementàries.

Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències clau

Comunicació lingüística

- Durant el curs es farà parlar, llegir i escriure constantment als alumnes, augmentaran el seu vocabulari i aprendran a defensar amb bones raons les opinions sobre els temes tractats.
- Es pot treballar de forma permanent a partir de les activitats pràctiques dels alumnes, com per exemple debats, presentacions o exposicions orals. A més, en el temari es fa referència tant a la comunicació verbal com a la no verbal.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

- En aquesta assignatura es treballen els mètodes i les tècniques de recerca en psicologia i s'analitzen recerques psicològiques, i els alumnes duen a terme petites tasques que hi estan relacionades.

Competència digital

- S'ajudarà a seleccionar la informació de qualitat extreta d'internet, les fonts més fiables, més verídiques i imparcials. Augmentaran la seva competència digital creant continguts en blocs, wikis, glossaris, portfolis, etc., passant a ser subjectes actius en la societat del coneixement.
- S'orienta els alumnes en l'ús eficient i responsable de les TIC i se'ls incita a fer tasques de recerca, selecció i exposició de continguts a través dels mitjans que aquestes proporcionen.

Aprendre a aprendre

- El procés de coneixement forma part dels continguts de la matèria. Per tant, l'aplicació d'aquests continguts és essencial a l'hora de treballar aquesta competència. Fomentant la crítica, l'autonomia, la curiositat des de la perspectiva del pensament.

Competències socials i cíviques

- Participant a classe com si fos una comunitat o una societat, destacant els valors inherents a la convivència: respecte, tolerància, pau, noviolència, dret, solidaritat, cooperació, llibertat, responsabilitat, etc.
- Aquestes competències estan íntimament integrades en el desenvolupament de la matèria. Així doncs, per una part es posen en pràctica habilitats socials com la resolució de conflictes, l'ús del diàleg, etc., i, per l'altra, es tracten una sèrie de temes que fan que els alumnes siguin capaços de posar-se en el lloc de l'altre, identifiquin situacions quotidianes de desigualtat i exercitin els valors de la solidaritat i la tolerància.

Mesures d'atenció a la diversitat i adaptacions curriculars

La diversitat autèntica i real de l'alumnat pel que fa a nivells de competència curricular, ritmes d'aprenentatge, interessos, motivacions, etc. requereix adoptar una sèrie de mesures ordinàries i extraordinàries amb la finalitat d'atendre al màxim totes les necessitats.

Aquestes actuacions estaran sempre tutelades pel Departament d'Orientació del centre.

Mesures ordinàries. Estan dirigides a atendre la variada heterogeneïtat dels grups, l'alumnat amb dificultats de comprensió, els ritmes lents d'aprenentatge o els ritmes molt avançats, etc.

En primer lloc situarem, a partir de l'avaluació inicial, el nivell de coneixements i competències de cada alumne i començarem a detectar possibles necessitats de suport.

Es posarà principal atenció a que l'alumnat pugui manifestar els seus interessos pel que fa als temes a donar. L'ús de diferents recursos afavorirà que pugui desenvolupar diferents competències (orals, escrites, etc.). Els alumnes faran activitats com redaccions, tests, recerca d'informació, etc. per desenvolupar la seva personalitat. D'aquesta manera pensam atendre a la diversitat d'interessos i necessitats, tant a nivell de grup com individual.

Els materials escrits i audiovisuals seran els que considerem més adaptats al nivell curricular i més propers als interessos de l'alumnat. Aquests materials seran tant de reforç com d'ampliació.

Indicadors d'assoliment del procés d'ensenyament-aprenentatge i de la tasca docent

Després de cada avaluació el departament es reunirà per analitzar els resultats que figuren als llistats estadístics que facilita l'equip directiu. Es compararan els resultats de cada grup amb els dels altres grups i amb els de les

altres matèries. Si la diferència percentual és molt pronunciada o el nombre de suspesos és molt elevat s'analitzaran les causes i es determinaran els processos a seguir.

Uns percentatges de menys del 50% d'aprovat de la matèria, si als altres grups o a les altres assignatures és molt superior seran objecte d'anàlisi i es podran realitzar modificacions a la programació per millorar el rendiment. Es podran redefinir i prioritzar els objectius, modificar la seqüència de continguts, canviar la metodologia a l'aula i/o adaptar els procediments d'avaluació, segons els casos.

Al final de curs es tornaran a analitzar els resultats de tot l'any i es valorarà l'eficàcia de les mesures preses.

Tots aquests canvis i mesures que modifiquin la programació docent d'inici de curs es plasmaran a la memòria del departament.

APROVACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ DOCENT

Joan C. Alzamora

Cap de Departament

Palma, a 15 d'OCTUBRE de 2017